

INFORMATIEBEHOEFTE ACTIEVE OPENBAARMAKING

Een participatieve waarde evaluatie naar de
informatiebehoeften van burgers

Hoogtepunten

- Dit is de eerste participatieve waarde evaluatie onder burgers naar actieve openbaarmaking van overheidsinformatie.
- De ruime meerderheid van de 1854 deelnemers vindt actieve openbaarmaking (heel) belangrijk. Gemiddeld genomen wordt aan alle informatieonderwerpen waarde toegekend (>20%).
- Informatieonderwerpen die gekoppeld zijn aan archetypische werkprocessen van dienstverlening en inspectie/handhaving krijgen gemiddeld de grootste voorkeur.
- Er zijn 4 informatieonderwerpen die gemiddeld de grootste voorkeur toebedeelt krijgen. Het betreft informatie over het gebruik van persoonsgegevens, besluitvorming rond toeslagen en controle / inspectie taken van de overheid.
- De gemiddelde voorkeur voor informatieonderwerpen verschilt gemeten over demografische kenmerken van deelnemers zoals leeftijd, gender en opleidingsniveau.
- In de rangschikkingstaak hebben demografische verschillen significante invloed op de voorkeur van deelnemers voor het format van actieve openbaarmaking.
- De resultaten van dit onderzoek bieden input voor beleidsvorming, curriculumontwikkeling en vervolgonderzoek.

Colofon

Auteurs

MSc. Menno Zahn (Digicampus / TU Delft)

MSc. Aylin Munyasya (Populytics)

Onder begeleiding van

Dr. Anneke Zuiderwijk-van Eijk (TU Delft)

Dr. Mr. Niek Mouter (TU Delft)

Prof.dr.ir. Nitesh Bharosa (TU Delft)

Speciale dank aan

Kees Keulemans (Bureau Regeringscommissaris Informatiehuishouding)

Guido Enthoven (Instituut Maatschappelijke Innovatie)

Jet Klaver (Digicampus / ICTU)

Bert Lukkien (Digicampus / TU Delft)

Berend Nieuwschepen (Digicampus / TU Delft)

Marloes Hooghiemstra (Digicampus / TU Delft)

Dit onderzoek is uitgevoerd door Digicampus in samenwerking met Populytics en verschillende onderzoekers van de TU Delft, in opdracht van het I-partnerschap. Resultaten uit het onderzoek bieden input voor kennisopbouw bij I-partnerschap en leiden tot vervolgonderzoek en curriculumontwikkeling en vervolgonderzoek aan de TU Delft over informatiebehoefte en openbaarmaking.

Over I-partnerschap

I-Partnerschap helpt rijksoverheden en onderwijsinstellingen structureel samen te werken op het gebied van digitalisering en informatiemanagement. Zij vormt een schakel tussen onderwijs/onderzoek en de overheid door het faciliteren van kennisopbouw en -uitwisseling en toegang tot I-talent en -onderzoekers. Daarbij onderhoudt zij een kennisnetwerk dat publieke organisaties ondersteunt bij de ontwikkeling van oplossingen voor I-vraagstukken. Vanuit de casuïstiek open overheid ondersteunt zij onderzoek naar de informatiebehoeften naar openbaarmaking binnen de samenleving.

Over Digicampus

Digicampus is een multi-helix samenwerking op publieke dienst innovatie tussen overheid, wetenschap, markt en burgers. Binnen Digicampus is er kennis opgebouwd over de informatiehuishouding bij de overheid. Daarnaast biedt Digicampus methoden waarmee zij burgers kan betrekken bij innovatievraagstukken. Hierbij worden zoveel mogelijk studenten en onderzoekers betrokken, waardoor er ook perspectief ontstaat op curriculumontwikkeling bij kennisinstellingen. Door de samenwerking met het I-Partnerschap stimuleert Digicampus kennisontwikkeling en kennisinstroom bij publieke organisaties. Dit onderzoek is voortgekomen uit samenwerking met collega's aan de TU Delft onder supervisie van Professor Nitesh Bharosa.

Over Populytics

Populytics is een startup van de TU Delft met ervaring in het ontwerpen en uitvoeren van toegankelijke en laagdrempelige burgerraadplegingen over beleidsvoorstellen. Met vooruitstrevende wetenschappelijke methodes stellen zijn beleidsbepalers in staat om besluiten te nemen die beter aansluiten bij de waarden en zorgen van de betrokken burgers. Populytics heeft de online raadpleging ontworpen en de analyse uitgevoerd.

Contact

De volledige resultaten zijn ook beschikbaar in PowerPoint format. Zij kunnen worden opgevraagd bij de auteurs van dit rapport. Bij vragen over dit rapport of het vervolgonderzoek door Populytics en Digicampus, neem contact op met Aylin Munyasya (Aylin@populytics.nl) of met Digicampus (info@digicampus.tech).

Voorwoord

In het recente adviesrapport 'Samenleving zoekt informatie' gericht aan de Regeringscommissaris Informatiehuishouding, wordt er gewezen op het feit dat de informatiebehoefte vanuit de samenleving wezenlijk anders is dan die binnen de overheid (Waag Futurelab, 2023). Overheden produceren en verzamelen enorme hoeveelheden informatie maar niet alle informatie kunnen open gedeeld worden met de samenleving. Sommige data kunnen niet gedeeld worden vanwege privacy rechten en politieke sensitiviteit. Voor de overige data moeten keuzes worden gemaakt omdat de overheid beperkte middelen heeft en ambtenaren niet genoeg tijd hebben om alle overheidsinformatie actief openbaar te maken. Daarnaast is niet alle data even relevant of interessant voor burgers. Zowel de overheid als burgers hebben daarom baat bij dataminimalisatie.

Actieve openbaarmaking is het uit eigen beweging publiceren en voor iedereen toegankelijk maken van informatie door de overheid (Min BZK, 2023). Actieve openbaarmaking wordt gezien als een oplossing voor het herstellen van vertrouwen en het verzachten van de inspanningsdruk rondom passieve openbaarmaking van Woo-verzoeken. Beleidsmakers hebben te maken met een worsteling op het gebied van actieve openbaarmaking rondom de inspanningsverplichting voor aanvullende actieve openbaarmaking bovenop de 17 Woo-informatie categorieën. Daarbij speelt de vraag welke informatie met prioriteit actief openbaar gemaakt moet worden, welke informatie in welke vorm actief openbaar wordt gemaakt en hoe diepgaand deze openbaarmaking moet zijn.

Dit rapport levert een eerste verkenning van de informatiebehoeften van burgers naar actieve openbaarmaking van overheidsinformatie. Inzichten uit het onderzoek zijn relevant voor managers en bestuurders die vormgeven aan het beleid omtrent actieve openbaarmaking, professionals die zich bezighouden met de implementatie ervan binnen publieke organisaties en onderzoekers die bijdragen aan kennisontwikkeling over informatiebehoeften en use-cases voor actieve openbaarmaking.

Management samenvatting

Voor het realiseren van transparantie kan het helpen de burger mee te nemen in ontwerpkeuzes voor openbaarmaking. Welke afwegingen maken burgers als zij de keuze moeten maken welke informatieonderwerpen en informatiesoorten in aanmerking zouden moeten komen voor actieve openbaarmaking? Dit soort vragen zijn nauwelijks onderzocht. Eind 2023 kregen burgers de mogelijkheid om hun voorkeuren te uiten over actieve openbaarmaking van verschillende onderwerpen en soorten overheidsinformatie. Aan de raadpleging deden 1854 deelnemers mee vanuit een geselecteerde groep die representatief is voor de Nederlandse volwassen bevolking op de kenmerken leeftijd, geslacht en opleidingstype. Daarnaast deed een kleine groep deelnemers mee aan een open raadpleging. De resultaten kunnen beleidsmakers en professionals in de dienstverlening helpen om bij hun keuzes de waarden, voorkeuren en zorgen van inwoners mee te nemen.

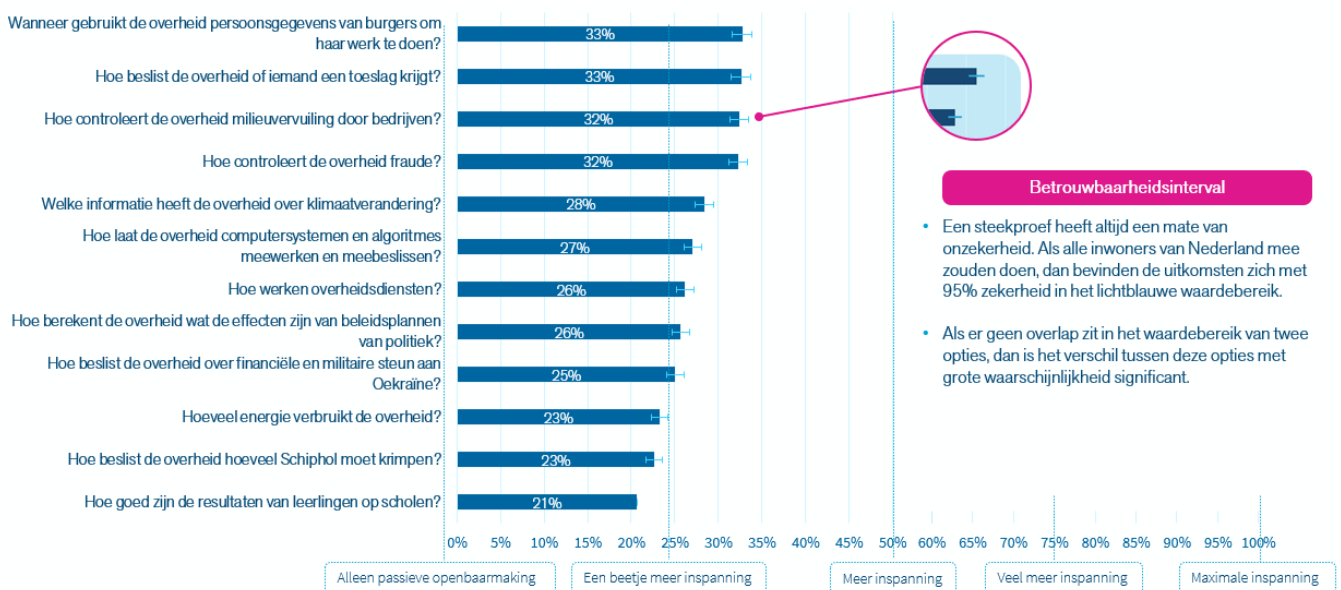
Advies over de informatiebehoefte in relatie tot actieve openbaarmaking

In het eerste deel van de raadpleging konden deelnemers een advies geven over de keuzes die de overheid kan maken om te zorgen dat actieve openbaarmaking van overheidsinformatie aansluit op de informatiebehoeften van burgers. Deelnemers kregen 12 verschillende informatieonderwerpen te zien (2 onderwerpen per archetypische werkproces). Met een schuifje konden deelnemers aangeven hoeveel extra inspanning de overheid moest inzetten op de verschillende onderwerpen. Deelnemers hebben hun keuzes gemaakt in een onder een artificieel gecreëerde conditie van schaarse overheid middelen voor openbaarmaking. De keuze om géén extra inspanning te geven aan een informatieonderwerp stond binnen de keuzetaak gelijk aan passieve openbaarmaking ofwel het uitvoeren van Woo-verzoeken.

Belangrijk dat de overheid blijft inzetten op actieve openbaarmaking

De ruime meerderheid van de deelnemers vindt actieve openbaarmaking (heel) belangrijk. Het overgrote deel van de deelnemers (79%) geeft aan actieve openbaarmaking (heel) belangrijk te vinden. Deelnemers vinden het tevens belangrijk om over het onderwerp hun mening te geven (71%). Over alle 12 de onderwerpen geven deelnemers de voorkeur aan meer actieve openbaarmaking, dus geen een van de onderwerpen wordt door de deelnemers niet belangrijk gevonden. Onderstaand figuur weergeeft de gemiddelde resultaten van de keuzetaak.

Gemiddelde punten representatief panel

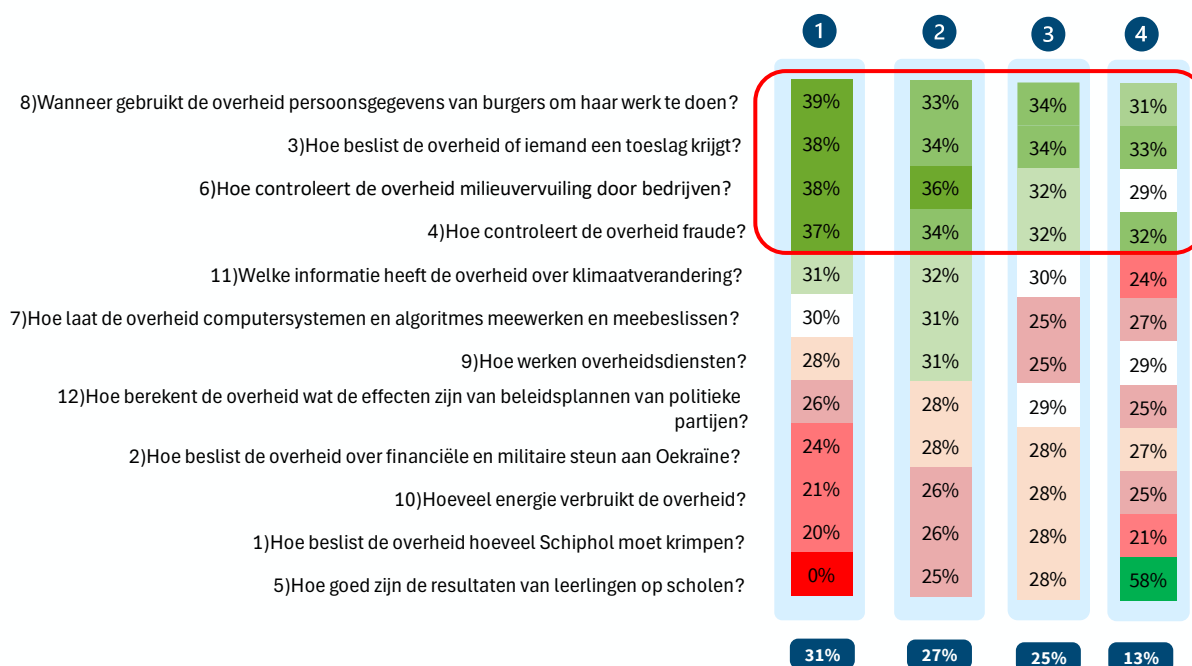
Deelnemers geven gemiddeld de voorkeur aan actieve openbaarmaking van actuele informatieonderwerpen die hen in staat stellen om de overheid te controleren op haar dienstverlening en de uitvoering van haar controlerende taken. Deze onderwerpen vinden deelnemers het belangrijkste omdat zij betrekking hebben op:

- Actuele gebeurtenissen en affaires
- De rechten en plichten van burgers
- Het controleren en handhaven door overheid
- Een rechtvaardige overheid

Deze argumenten worden het meest genoemd bij de 4 onderwerpen met de grootste voorkeur en in mindere mate worden zij ook bij andere informatie onderwerpen benoemd.

Vier informatieonderwerpen krijgen van burgers de hoogste prioriteit

Uit de resultaten van de eerste keuzetaak valt op dat informatieonderwerpen die gekoppeld zijn aan archetypische werkprocessen van dienstverlening en inspectie/handhaving gemiddeld de grootste voorkeur krijgen. Deze vier onderwerpen scoren eveneens het hoogst binnen alle vier de deelnemer clusters die zijn geïdentificeerd aan de hand van een latente cluster analyse (LCA). De 4 hoogst geprioriteerde informatieonderwerpen zijn informatie over het gebruik van persoonsgegevens, besluitvorming rond toeslagen en controle / inspectie door de overheid. Dit zijn werkprocessen die dicht aan de rechtstatelijke kern van de overheid raken. De volgende figuur laat de keuzetaakresultaten zien van vier deelnemer clusters die bestaan uit deelnemers die ongeveer dezelfde keuzes maken.

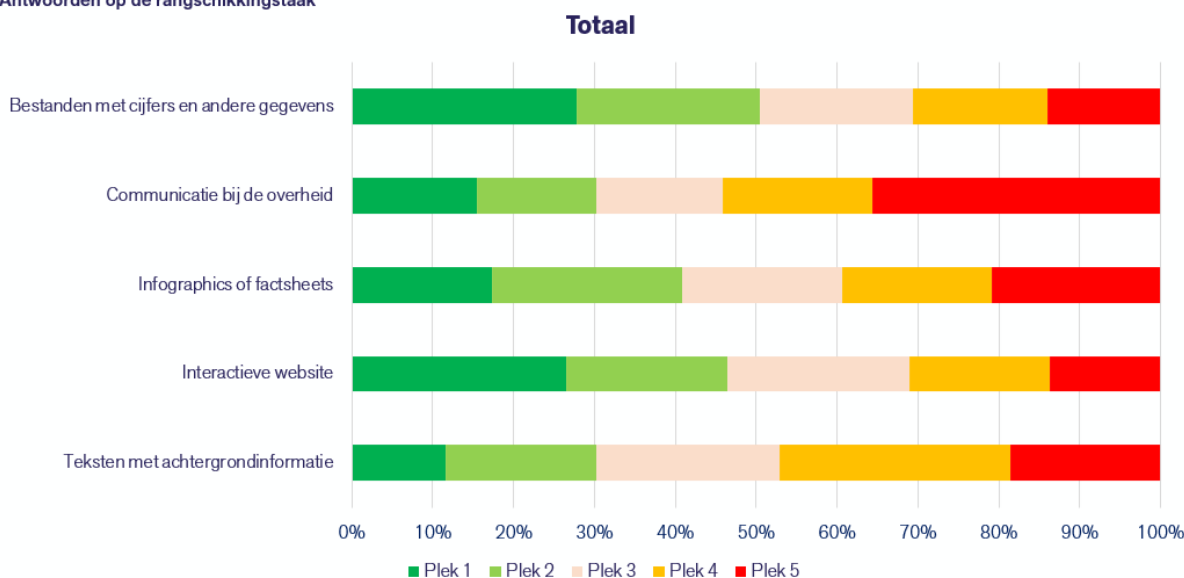
In de figuur is terug te zien dat er tussen de clusters één en vier (31% en 13% v.d. populatie) een groot voorkeurverschil bestaat over het informatieonderwerp 'Hoe goed zijn de resultaten van leerlingen op scholen'. Dit verschil is te verklaren vanuit de demografische kenmerken leeftijd en vorm van het huishouden. Cluster 1 bestaat voornamelijk uit mensen tussen de 35 en 65 jaar zonder kinderen. Cluster 4 bestaat voornamelijk uit mensen onder de 35 jaar met kinderen. Verder valt het op dat voorkeuren binnen alle clusters even verspreid zijn en dat er geen informatieonderwerpen volledig irrelevant wordt geacht.

Voorkeur openbaarmaking van bestanden met cijfers en informatievoorziening op interactieve websites

In het tweede deel van de raadpleging konden deelnemers aangeven in wat voor vorm zij overheidsinformatie actief openbaar gemaakt willen krijgen. Daarbij konden zij kiezen uit vijf verschillende informatiesoorten voor openbaarmaking. De eerste figuur laat het gemiddelde zien van alle rangschikking antwoorden over alle informatieonderwerpen uit de keuzetaak.

In welke vorm moet de overheid informatie vooral openbaar maken?

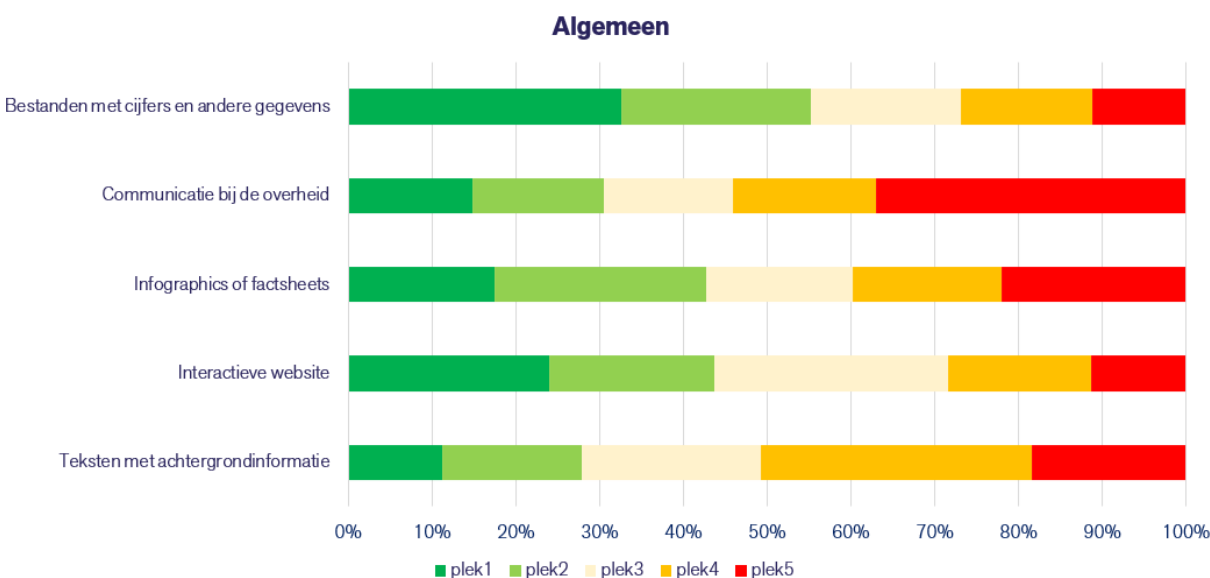
Antwoorden op de rangschikkingstaak

Er blijkt veel overeenstemming onder deelnemers te zijn wat betreft de voorkeur voor de formats waarin informatie openbaar moet worden gemaakt, waarbij bestanden met cijfers en ruwe data en interactieve websites de voorkeur krijgen boven communicatie binnen de overheid en teksten met achtergrondinformatie. De volgende figuur laat de algemene rangschikkingstaak zien voor deelnemers die hun voorkeuren in de keuzetaak hebben verspreid en bij geen van de informatieonderwerpen heeft gekozen voor 'veel meer inspanning' of 'maximale inspanning'.

In welke vorm moet de overheid informatie vooral openbaar maken?

Antwoorden op de algemene rangschikking taak

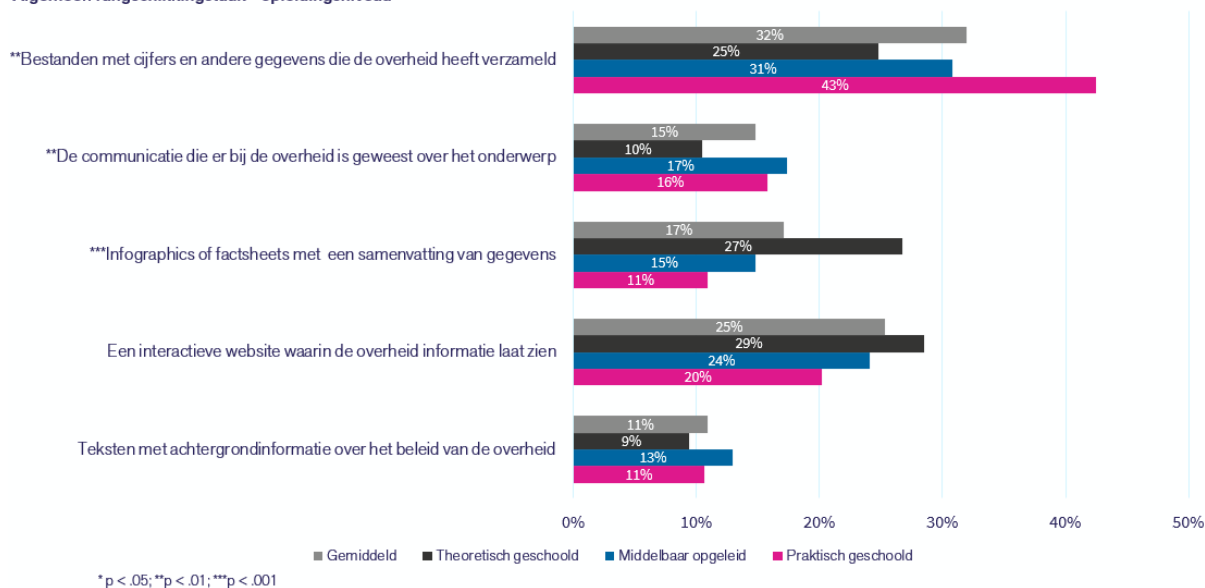
Uit de algemene rangschikkingstaak valt te concluderen dat deelnemers gemiddeld genomen een voorkeur hebben voor bestanden met cijfers en ruwe data, terwijl er minder interesse is in de openbaarmaking van communicatie bij de overheid over informatieonderwerpen.

Demografische kenmerken zoals leeftijd en opleidingsniveau bepalen de voorkeur voor de manier waarop informatie openbaar wordt gemaakt

Wanneer de deelnemers worden ingedeeld naar hun demografische kenmerken zoals leeftijd en opleiding dan zien we grote verschillen in voorkeuren in de rangschikkingstaak. Bij de keuzeresultaten van sommige informatiesoorten blijken de demografische kenmerken van deelnemers van significante invloed te zijn op keuze van burgers. De onderstaande twee figuren laten zien wat de invloed is van opleiding en leeftijd op de voorkeur van deelnemers voor informatiesoorten.

Wat zijn de populairste soorten data per bevolkingsgroep? Hoe vaak worden de soorten data op de 1e plek gezet?

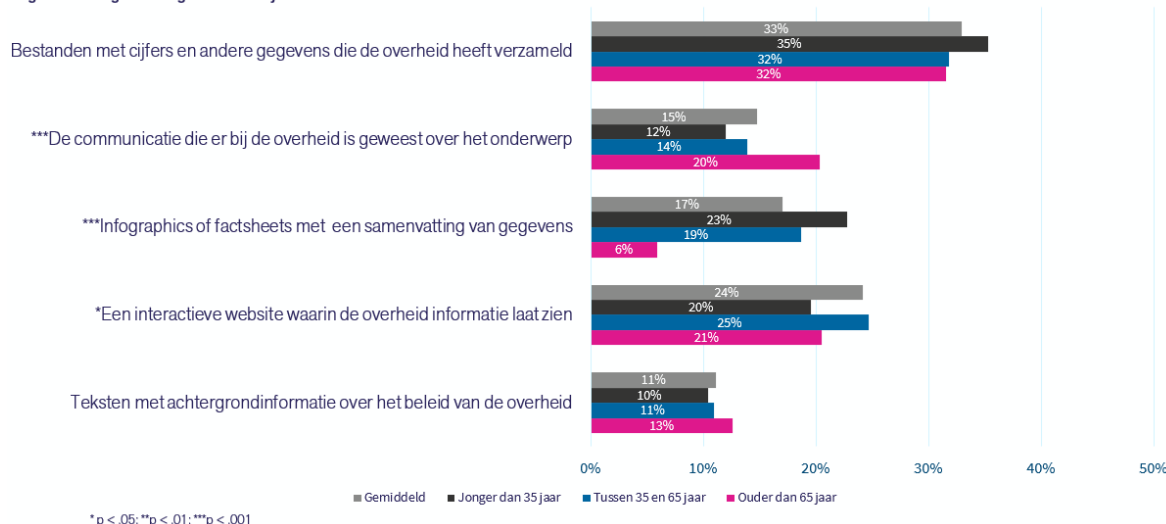
Algemeen rangschikkingstaak - opleidingsniveau

De onderstaande figuur toont aan dat voorkeurspreiding tussen leeftijdsgroepen significant is voor de informatiesoorten 'communicatie bij de overheid' en 'infographics en factsheets'.

Wat zijn de populairste soorten data per bevolkingsgroep? Hoe vaak worden de soorten data op de 1e plek gezet?

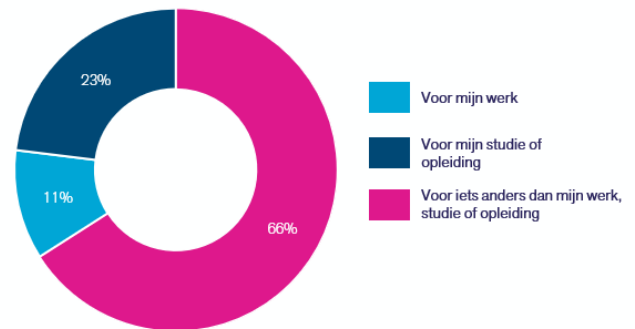
Algemeen rangschikkingstaak - leeftijd

Verdiepende vragen

Deelnemers hebben aan het einde van de raadpleging ook verdiepende vragen beantwoord (multiple-choice en open- vragen) waarbij zij hun mening over de open overheid konden delen. Dit betreft vragen als “wat vindt u van de communicatie van de overheid?”, “hoeveel vertrouwen heeft u dat de overheid informatie openbaar maakt” en “wat voor overheid informatie zou u nog meer openbaar gemaakt zien willen worden?”. De figuur recht toont de motivatie van deelnemers voor het gebruiken van overheidsinformatie en licht deze toe a.d.h.v. quotes. Voor een overzicht van alle verdiepende vragen zie annex F.

Wilt u deze informatie gebruiken voor uw werk of uw studie? Of voor uzelf?

- “Zaken rond belasting”
- “I.v.m. plaatsen van windturbines en geluidsoverlast heb ik weleens info gezocht”
- “Als ik echt geïnteresseerd ben in en onderwerp wat mij aan het hart gaat.”
- “Om mij op de hoogte te houden van alles wat er gebeurt binnen de overheid. Ik vind het belangrijk om goed geïnformeerd te zijn. Dit helpt het bedrijf waar ik werk.”
- “Als ik bepaalde wetgeving moet weten”
- “Controle op uitspraken in media”
- “Om wat beter te begrijpen wat we eventueel gaat veranderen”
- “Om tot een beslissing te komen”
- “Voor mezelf om meer duidelijkheid te krijgen over een bepaald onderwerp”
- “Voor onderzoek/studie, en wat er in de omgeving speelt waar ik woon.”
- “Om ontwikkelingen te volgen en voorbereid te zijn op komende besluiten”
- “Om de overheid te bestrijden op grondwettelijke principes.”
- “Wanneer ik me ergens voor interesseert (b.v. vliegveld Lelystad) probeer ik daar informatie over te krijgen, als particulier is dat heel moeilijk en vaak zijn de rapporten geheim of zwart gemaakt.”
- “Ik werk in de gezondheidszorg, af en toe info verzamelen”

Antwoorden op dit soort vragen worden in verband gebracht met voorkeuren uit de andere keuzetaken. Dit soort analyses zijn onderwerp van vervolgonderzoek aan de TU Delft onderzoek en onderzoek door het Instituut Maatschappelijke Innovatie (IMI), dat voor het Min BZK eerder een ‘quick-scan’ informatiebehoefte (RDDI, 2021) en een haalbaarheidsstudie actieve openbaarmaking uitvoerde (IMI & KOOP, 2018). IMI doet in 2024 onderzoek naar informatiebehoefte en zal daarbij o.a. ook kijken naar patronen in Woo-verzoeken.

Aanbevelingen voor beleidsmakers en uitvoering professionals

Op basis van de resultaten en de discussie worden vier aanbevelingen gedaan voor beleidsmakers die werken aan actieve openbaarmaking, professionals die dit beleid implementeren, en onderzoekers en onderwijzers die curriculum ontwikkelen op het gebied van openbaarmaking en informatiehuishouding.

1. Toepassen van de participatieve waarde methodiek als beleidsinstrument voor burgerparticipatie m.b.t. thema's als overheid transparantie en openbaarmaking

De PWE-methodologie heeft verschillende voordelen ten opzichte van klassieke instrumenten voor opiniepeiling. Deelnemers maken keuzes onder condities van schaarste van overheidsmiddelen en moeten hun keuzes toelichten

wat inzicht geeft in de onderliggende zorgen en waarden van deelnemers. Doordat het gedragskeuze experiment is uitgevoerd met een representatieve groep deelnemers toont deze een goede weerspiegeling van de informatiebehoefte in de samenleving.

De participatieve waarde evaluatiemethode (PWE) is een bewezen methode voor burgerparticipatie ter ondersteuning van beleidsvorming. De resultaten uit de raadpleging laten zien dat er onder deelnemers animo is voor burgerraadplegingen over de thematiek van overheid transparantie en openbaarmaking. De PWE methode zou vaker kunnen worden ingezet en een peilende functie vervullen voor het meten van de informatiebehoefte in relatie tot (actieve) openbaarmaking van overheidsinformatie.

2. De resultaten van dit onderzoek bieden input voor curriculumontwikkeling op actieve openbaarmaking.

Ten eerste biedt het onderzoek een dataset voor studenten waarmee ze verdere data-analyses kunnen uitvoeren over de voorkeuren van burgers. Ten tweede is aan de hand van kwalitatieve analyse aangetoond wat burgers 'echt' belangrijk vinden op het gebied van actieve openbaarmaking. Hierdoor kunnen toekomstige student-onderzoeken gericht worden op specifieke informatiebehoefte van burgers. Ten derde geeft dit onderzoek inzicht in de toegevoegde waarde van de PWE als onderzoeksinstrument voor burgerparticipatie. Via het Kennisportfolio van het I-Partnerschap kunnen zowel het rapport, de dataset als de methode publiek toegankelijk worden gemaakt.

3. De resultaten van dit onderzoeken bieden input voor vervolgonderzoek binnen de overheid en de wetenschap.

Vervolgonderzoek naar de informatiebehoefte van burgers vindt plaats aan de TU Delft. In dit onderzoek wordt voortgebouwd op de inzichten van de kwantitatieve resultaten en het ontwerpproces van de PWE raadpleging over de informatiebehoefte van burgers. Dit resulteert in het schrijven van een of twee wetenschappelijke papers en een presentatie op een internationale E-Gov conferentie in Gent in september. Ook binnen de overheid wordt onderzoek uitgevoerd naar informatiebehoefte. Het Instituut Maatschappelijke Innovatie doet in 2024 onderzoek naar informatiebehoefte en zal daarbij o.a. kijken naar patronen in Woo-verzoeken.

4. Stimuleer kennisdeling en voer het gesprek over de vormgeving van actieve openbaarmaking binnen de overheid

De resultaten uit het onderzoek kunnen nieuwe beleidsvorming en implementatie op het gebied van actieve openbaarmaking ondersteunen, waardoor actieve openbaarmaking vanuit de aanvullende inspanningsverplichting beter aansluit op de informatiebehoefte van verschillende groepen burgers langs demografische lijnen en voorkeurclusters. Resultaten uit het rapport vormen een aanleiding voor kennisdeling over informatiebehoefte en actieve openbaarmaking binnen de overheid. De thematiek zou kunnen worden besproken a.d.h.v. een presentatie van het onderzoek op een "Open Donderdag" bij het nationaal archief of tijdens een werkconferentie van het I-partnerschap.

Inhoudsopgave

Management samenvatting	4
Kernbegrippen.....	12
1. Inleiding.....	13
1.1 Aanleiding.....	13
1.2 Probleemstelling.....	14
1.3 Onderzoeksvraag.....	15
1.4 Leeswijzer.....	15
2. Methode.....	16
2.1 Methodiek: Participatieve waarde evaluatie.....	16
2.2 Reflectie op de methode.....	18
2.3 Het ontwerptraject.....	19
2.4 Ontwerpkeuzes.....	20
3. Resultaten.....	24
3.1 Samenstelling van de respondentengroep.....	24
3.2 Keuze taak.....	25
3.2.1 Gemiddelde voorkeur keuzetaak.....	25
3.2.2 Groepen binnen de respondentengroep.....	26
3.2.3 Top 4 informatieonderwerpen keuzetaak.....	28
3.3 Ranking-taak.....	32
3.3.1 Gemiddelde voorkeur rangschikkingstaak.....	32
3.3.2 Rangschikkingstaak per informatieonderwerp.....	34
3.4 Demografische variatie keuzetaak.....	37
3.5 Demografische variatie rangschikkingstaak.....	38
3.6 Overige resultaten.....	39
Verdiepende vragen.....	40
4. Conclusies.....	42
5. Discussie en aanbevelingen.....	44
5.1 Discussie.....	44
5.2 Aanbevelingen.....	45
Referenties.....	47
Annex A – PWE: Keuze-slider taak.....	48

Annex B – PWE: Rangschikkingsstaak.....	52
Annex C – Process feedback.....	54
Annex D – High value datasets.....	60
Annex E – Woo-informatie categorieën.....	61
Annex F – Volledige ontwerpdocument PWE.....	63

Kernbegrippen

Actieve openbaarmaking

Het uit eigen initiatief openbaar maken van overheidsinformatie op basis van de inspanningsverplichting in de Woo tot actieve openbaarmaking van aanvullende informatie. Deze definitie heeft geen betrekking op de verplichting voor actieve openbaarmaking van de 17 Woo-informaticategorieën.

Archetypische werkprocessen

Om de ambitie van de responsieve overheid te kunnen realiseren tot praktische kaders en werkwijzen op het gebied van informatiehuishouding, is het nodig om rekening te houden met "archetypes" van processen die de overheid uitvoert. De volgende werkprocessen kunnen daarin worden onderscheiden (Zuurmond, 2023):

1. **Beleid maken:** Het ontwikkelen van beleid en wet- en regelgeving.
2. **Beleid uitvoeren:** Het uitvoeren van beleid, wet, dienst- en regelgeving.
3. **Inspecteren/handhaven:** Het houden van toezicht en zorgdragen voor naleving.
4. **Kennis opbouwen:** De terugkoppeling van kennis vanuit werkprocessen naar de beleidsvorming en beleidsuitvoering
5. **Registers beheren:** het inrichten, beheren en beschikbaar stellen van (basis)registraties.
6. **Bedrijfsvoering:** functies als financiën, personeel, verantwoording etc. Ook bekend als de SCOPAFIJTH-functies.

Informatiehuishouding

De informatiehuishouding is een paraplu term met betrekking op het totaal aan regels en voorzieningen gericht op de informatiestromen en -opslag of archivering ter ondersteuning van de primaire processen binnen de overheid (NORA, 2024). Een brede definitie van de informatiehuishouding is te vinden in het concept Algemene Informatiewet, waar het zowel het ontstaan (creëren), de beschikbaarheid (ontsluiten, beheren) als het 'stromen' (gebruiken, delen) van de informatie omvat (Memorie van Toelichting Algemene Informatiewet, 2023).

Gegevenshuishouding

Van oudsher wordt de term informatiehuishouding met name gebruikt voor documentaire informatievoorziening, ofwel het beheren, archiveren, registreren en beschikbaar stellen van documenten binnen een organisatie. Dan wordt de term gescheiden van de gegevenshuishouding, die betrekking heeft op gestructureerde data die wordt geproduceerd, gebruikt en gedeeld in processen van dienstverlening. De gegevenshuishouding is een onderdeel van de informatiehuishouding (Memorie van Toelichting Algemene Informatiewet, 2023).

Data

Ruwe gegevens, zonder context weergeven (NORA, 2024).

Informatie

Betekenisvolle gegevens in een context geplaatst. Informatie zijn gegevens die nieuwswaarde bevatten voor de ontvanger (NORA, 2024)

Informatie-object

Een op zichzelf staand geheel van gegevens met een eigen identiteit. Bijvoorbeeld: document, databasegegevens, emailbericht (met bijlagen), (zaak) dossier, internetsite (of een deel ervan), foto/afbeelding, geluidopname, wiki, blog enz. (NORA, 2024)

Informatieonderwerpen

Onderwerpen waarop overheidsinformatie betrekking kan hebben die geassocieerd worden met verschillende archetypische werkprocessen binnen de overheid. Selectie van informatieonderwerpen is deels geïnspireerd door categorieën van 'high value datasets' (Annex D).

Informatie soorten

Informatie vormen (formats) of niveaus voor openbaarmaking. Denk aan verschillende informatie-objecten en informatieniveaus (voorlichting, statistische gegevens, einddocumenten en besluiten) (IMI & KOOP, 2018).

Passieve openbaarmaking

Openbaar maken van overheidsinformatie naar aanleiding van externe triggers zoals een Woo-verzoek.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De samenleving vraagt om meer openheid van de overheid. Informatie is de smeerolie van de democratie en een belangrijke grondstof waarmee ambtenaren en overheidsorganisaties hun werk doen. Deze informatie heeft voor de samenleving ook een hergebruikwaarde. Informatie moet daarom kunnen stromen, zowel binnen de overheid als naar buiten richting de samenleving. Er wordt geconstateerd dat de informatiehuishouding van de overheid op dit gebied nog niet op orde is (Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed, 2021; Zuurmond, 2023). Mede door de kinderopvangtoeslagaffaire en de intree van de Wet Open Overheid staat transparantie in het openbaar bestuur en de openbaarmaking van overheidsinformatie nu volop in de aandacht van publiek, politiek, bestuurders en media. Het 'Meerjarenplan Openbaarheid en Openbaarmaking' laat zien dat binnen het Ministerie van Binnenlandse zaken en Koningshuisrelaties alle zeilen zijn bijgezet om openbaarmaking te realiseren en de informatiehuishouding daartoe op orde te brengen (Min BZK, 2023).

De 'open overheid' wordt vaak geduid als een nieuwe manier van besturen (governance) waarbij de nadruk wordt gelegd op zowel transparantie als openheid van informatie ('vision') en interactie in de vorm van actief burgerschap, participatie en samenwerking ('voice') (Meijer et al., 2012). Om de informatiehuishouding van de overheid te verbeteren is een transformatie nodig van een gesloten cultuur naar een cultuur waarbij de overheid zich uit eigen beweging open opstelt en daarmee de informatiepositie van burgers versterkt. Een mogelijke oplossing daartoe het actief openbaar maken van overheidsinformatie. (Min BZK, 2023). Het uitgangspunt van actieve openbaarmaking is dat de overheid bepaalde nuttige informatie, zonder dat de burger daarom hoeft te vragen, uit eigen beweging openbaar maakt. Het houdt in dat de overheid informatie uit eigen beweging publiceert en voor iedereen vindbaar, toegankelijk, uitwisselbaar en herbruikbaar maakt (NORA, 2024). Het tegengestelde is wachten tot er een (Woo)verzoek voor informatie komt, en dan besluiten wel of niet informatie te publiceren. Het duurt nu vaak veel te lang om te bepalen welke informatie openbaar gemaakt kan worden, en welke niet. De redenen daarvoor zijn beperkte openbaarmakingscapaciteit en een groeiend aantal Woo-verzoeken die ministeries en overheden ontvangen. Actieve openbaarmaking kan de inspanningsdruk rond het beantwoorden van Woo verzoeken verzachten en vertrouwen herstellen, maar het gaat ook gepaard met de nodige inspanning. Het is voor burgers en de overheid niet wenselijk om alle overheidsinformatie openbaar te maken. Daarom moeten er keuzes worden gemaakt over welke informatie met prioriteit openbaar wordt gemaakt.

Binnen de Nederlandse overheid wordt actieve openbaarmaking constructief opgepakt door ministeries, gemeenten en andere overheden (SEO, 2023). De Woo verplicht publieke organisaties om op korte termijn 17 categorieën van overheidsinformatie actief openbaar te maken (Zie annex E). De werkgroep PLOOI voorziet de Woo-index waar de informatie van verschillende overheden is samengebracht. Daarnaast ondersteunt zij publieke organisaties bij het vormgeven van actieve openbaarmaking door consultatierondes te organiseren waarbij publieke organisaties input kunnen leveren voor het formuleren van definities voor de Woo-informatie categorieën. Deze informatiecategorieën omvatten hoofdzakelijk formele documentaire informatie: kernstukken uit de formele besluitvorming, onderzoeken en adviezen, Woo-dossiers en organisatiegegevens. Sommige informatie soorten vallen buiten de scope van de Woo-informatie categorieën. Daaronder vallen informele documentaire informatie ter voorbereiding van besluitvorming (concepten, e-mail, WhatsApp), gestructureerde informatie vanuit de dienstverlening en ongestructureerde, losse informatie in de vorm van publieksinformatie op websites, apps en sociale media (Memorie van Toelichting Algemene Informatiewet, 2023).

Boven op de verplichte Woo- informatiecategorieën omvat de Woo ook een algemene inspanningsverplichting om informatie actief openbaar te maken. Het is voor zowel de burger als de overheid onwenselijk dan wel onmogelijk om alle overheidsinformatie actief openbaar te maken. Dus moeten er keuzes gemaakt worden over welke informatie met voorrang actief openbaar wordt gemaakt en op welke manier dit gebeurt. Vanuit de Europese unie wordt er aangestuurd op openbaarmaking en hergebruik van overheidsinformatie, middels verplichte openbaarmaking van high-value datasets die onlangs werden uitgebreid met nieuwe thema's (European Parliament, 2023). In dezelfde trend werd er in Nederland eerder een 'quick-scan informatiebehoefte' uitgevoerd voor verschillende gebruikers van overheidsinformatie (RDDI, 2021). Er bestaat nog een kennislacune wat betreft de informatiebehoefte van burgergroepen binnen de Nederlandse samenleving. Beslissingen rond actieve openbaarmaking van informatie van de overheid kunnen grote gevolgen hebben voor Nederlanders. Uit de wetenschappelijke literatuur volgt dat het voor acceptatie en draagvlak zeer belangrijk is dat burgers zorgvuldig kunnen meedenken en meepraten over maatregelen die gevolgen gaan hebben op hun dagelijks leven (Meijer et al., 2012; Ruijter et al., 2017). Het verkennen van de maatschappelijke informatiebehoefte vereist een vraag-gedreven en gebruiker-gecentreerde verkenning naar use-cases voor open overheid informatie. Daarbij komt kijken dat de informatiebehoefte vanuit de samenleving anders is dan de informatiebehoefte binnen de overheid zelf (Waag Futurelab, 2023).

Ambtenaren en wetenschappers kunnen bij actieve openbaarmaking verschillende afwegingen maken, maar waar zou de burger voor kiezen als die het voor het zeggen had? Voor het realiseren van transparantie kan het helpen de burger mee te nemen in ontwerpkeuzes voor openbaarmaking. Welke afwegingen maken burgers als zij de keuze moeten maken welke informatieonderwerpen en informatiesoorten in aanmerking zouden moeten komen voor actieve openbaarmaking?

1.2 Probleemstelling

Welke informatie hebben burgers nodig van de overheid en wat vraagt dit van de informatiehuishouding van publieke organisaties ten behoeve van openbaarmaking? De overheid kan niet voor alles wat ze doet op één manier definiëren welke informatie ze daarbij aan burgers actief openbaar zou moeten maken. Daarom helpt het om te denken in zes archetypische overheidsprocessen waarin verschillende soorten informatie rondgaan.

Dit zijn: (1) beleid maken, (2) beleid uitvoeren, (3) inspecteren/handhaven, (4) kennis maken, (5) registreren (6) bedrijfsvoering (Zuurmond, 2023). Voor sommige archetypische werkprocessen is het openbaar maken van overheidsinformatie vanzelfsprekend. Denk bijvoorbeeld aan de openbaarmaking van data sets van kennisinstellingen zoals het CBS, KNMI of het RIVM. Ook informatie over de kwaliteit van het onderwijs en de zorg aangeleverd door de inspecties worden actief openbaar gemaakt. In beperkte mate leveren grote publieke dienstverleners zoals de belastingdienst of het UWV al geaggregeerde geanonimiseerde data ter openbaarmaking. Voor andere archetypen is actieve openbaarmaking minder gangbaar. Daar kunnen verschillende redenen voor zijn. Denk bijvoorbeeld aan de enorme volumes gegevens die rondgaan in de informatiesystemen van grote publieke dienstverleners, of de privacy gevoeligheid van persoonlijke gegevens uit de basisregistraties die worden uitgewisseld tussen publieke organisaties. Het openbaar maken van dit soort informatie kan met hoge kosten en moeite gepaard gaan. Daarnaast riskeren publieke organisaties ook juridische consequenties en hebben zij te maken met beleidsintimiteit, het dilemma tussen vertrouwelijkheid en transparantie (IMI, 2023). Als er vervolgens niemand zit te wachten op de geopenbaarde informatie dan gaat openbaarmaking met grote verspilling gepaard. Het verkennen van de maatschappelijke informatiebehoefte vereist daarom om een vraag-gedreven en gebruiker-gecentreerde verkenning naar use-cases voor open data gebruik (Zuiderwijk et al., 2015). Dit rapport adresseert verschillende kennislacunes over de informatiebehoefte onder burgers:

Het is op dit moment nog niet duidelijk welke informatie er actief openbaar zou moeten worden gemaakt vanuit de aanvullende inspanningsverplichting bovenop de Woo-informatie-categorieën. Welke informatiebehoefte hebben verschillende groepen burgers? En kan deze informatiebehoefte in verband worden gebracht met bepaalde archetypische werkprocessen?

Hoe maak je informatie actief openbaar en in welke vorm deel je overheidsinformatie met burgers? Op welk niveau van aggregatie deel je informatie? Wat voor context geeft je bij de informatie? Als er eindproducten zonder context openbaar gemaakt worden, dan doet dat af aan de waarde. Er is dus een discussie nodig over het nut en de meerwaarde achter het openbaar maken van overheid informatie.

In het kader van data minimalisatie is een belangrijke vraag welke informatie wel en welke niet relevant zijn om te bewaren en openbaar te maken. Daarbij zal ook de verlamme werking van transparantie moeten worden gewogen. De uitdaging is het vinden van een balans waarbij de burger goed geïnformeerd wordt en waarbij de ambtenaar niet verlamd wordt in zijn werk.

Deze vragen vallen binnen de scope van dit rapport. In de discussie van dit rapport worden additionele kennislacunes besproken die mogelijk onderwerp zijn voor vervolgonderzoek.

1.3 Onderzoeksvraag

Dit rapport adresseert de bovenstaande kennislacunes aan de hand van een burgerraadpleging over de informatiebehoefte van burgers naar actieve openbaarmaking. De volgende onderzoeksvraag staat daarbij centraal:

Wat is de informatiebehoefte onder burgers in relatie tot actieve openbaarmaking van overheidsinformatie?

Deze onderzoeksvraag kan worden opgesplitst in verschillende deelvragen die informatiebehoefte nader specificeren aan de hand van verschillende onderdelen uit de PWE.

1. Wat is de informatiebehoefte naar verschillende informatieonderwerpen en zijn er op basis van uitgesproken informatiebehoefte verschillende groepen in de populatie te onderscheiden?
2. Welke informatiebehoefte bestaat er naar de manier waarop (soort/vorm) informatie openbaar wordt gemaakt?
3. Hebben demografische verschillen tussen deelnemers invloed op hun informatiebehoefte naar informatieonderwerpen en informatiesoorten?

1.4 Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk geeft toelichting bij de Participatieve waarde evaluatie methode en het doorlopen ontwerpproces (Hoofdstuk 2). Daarop volgt een rapportage van de empirische resultaten uit de burgerraadpleging, waarbij verschillende analysemethoden zijn toegepast (Hoofdstuk 3). De omvang van de data uit de raadpleging maakt dat er veel bevindingen worden gerapporteerd maar dat er alleen conclusies worden getrokken op de hoofdlijnen (Hoofdstuk 4). Dit wil zeggen, de nadruk wordt gelegd op de conclusies die betrekking hebben op de informatiebehoefte van de volledige respondentengroep. In het laatste hoofdstuk worden enkele aanbevelingen gedaan voor verdere kennisopbouw, curriculumontwikkeling en beleidsvorming (Hoofdstuk 5).

2. Methode

2.1 Methodiek: Participatieve waarde evaluatie

De essentie van een inwonersraadpleging op basis van de Participatieve waarde evaluatie (PWE) methodiek is dat inwoners het dilemma kunnen doorleven door het toegankelijk nabootsen van een keuzesituatie van een beleidsmaker. Op een laagdrempelige manier zien inwoners het vraagstuk en kunnen zij een advies geven over een keuzevraagstuk van de overheid. Ze krijgen een overzicht van de voor- en nadelen van de opties waartussen de overheid kan kiezen en de beperkingen die er daarbij zijn wat betreft de inspanning die kan worden gedaan voor openbaarmaking van verschillende overheidsinformatie. Vervolgens wordt er aan deelnemende burgers gevraagd wat zij hun overheid zouden adviseren over de informatieonderwerpen en de manier waarop deze openbaar worden gemaakt. Ten slotte lichten burgers hun keuzes toe wat een scherp beeld oplevert van hun waarden, zorgen en de kansen die zij zien. Dit levert een scherp beeld op van hun voorkeuren, van gemeenschappelijke waarden en hoe deze waarden volgens burgers moeten worden vertaald in beleid. Daarnaast geeft het inzicht in welke zorgen er achter weerstand zitten. Burgers worden zich zo bewust van het dilemma waar de overheid voor staat.

PWE is in Nederland al eerder toegepast voor het ondersteunen van coronabeleid (Mouter et al., 2022) de evaluatie van beleidvorming binnen de energietransitie (Mouter et al., 2021) en de zorg (Rotteveel et al., 2022). Een grote en diverse groep burgers deed mee aan deze PWE's en de ruime meerderheid van de deelnemers is positief over deze participatievorm. Omdat de drempel om te participeren laag is – deelname aan een PWE kost ongeveer 15 - 20 minuten en je kunt participeren waar en wanneer je maar wilt – faciliteert de methode participatie van een grote en diverse groep burgers. PWE is een tussenvorm van burgerparticipatie die het midden houdt tussen simplistische methoden als een referendum of een opiniepeiling aan de ene kant en intensieve participatievormen zoals een burgerforum of een bewonersavond aan de andere kant.

Figuur 1 De drie pijlers van de PWE. Bron: <https://www.tudelft.nl/tbm/pwe>

Een belangrijke reden waarom PWE-raadplegingen regelmatig worden toegepast in Nederland en in het buitenland is dat een grote groep burgers behoefte heeft aan deze vorm van participatie. Je kan het vergelijken met de keuze die je hebt tussen verschillende wandelroutes in een natuurgebied. Sommige wandelaars willen een kort rondje lopen om snel de hoogtepunten mee te pikken, maar er zijn ook fanatiekelingen die graag de langste route lopen om alle details van het wandelgebied te ervaren. Daarnaast is er een derde groep die het liefst de tussenroute neemt. Deze mensen willen graag de belangrijkste facetten van het wandelgebied allemaal ervaren, maar ze nemen niet de langste route omdat ze op hun

vakantie ook nog allerlei andere dingen willen doen. Met burgerparticipatie is het net zo. Sommige burgers willen graag meedoen aan een referendum of een opiniepeiling waarin een complex vraagstuk wordt platgeslagen in een “Ja/Nee keuze” en ze binnen een minuut klaar zijn. Ook zijn er burgers die graag dagen achter elkaar met elkaar en met ambtenaren en experts in gesprek willen gaan. Maar er is ook de derde middengroep die graag op een genuanceerde manier hun voorkeuren wil uiten op basis van een totaalplaatje van beleidsopties en effecten. Deze laatste groep wordt bediend in de PWE. In dit onderzoek worden resultaten uit PWE onderzoek gebaseerd op een representatieve groep deelnemers die deelnemen aan een gesloten raadpleging. Zij weten vooraf niet wat het onderwerp is van de betreffende raadpleging. Deelnemers die betrokken en geïnteresseerd zijn in het onderwerp van een PWE zijn naderhand uitgenodigd om uit eigen initiatief mee te doen aan een open raadpleging.

Zoeken naar een balans tussen toegankelijkheid en complexiteit

Een verschil tussen een PWE-raadpleging aan de ene kant en een opiniepeiling aan de andere kant is dat in een PWE de deelnemer een deel van de complexiteit ervaart die een beleidsmaker ook ervaart, terwijl in een opiniepeiling een complex vraagstuk wordt platgeslagen in een “Ja/Nee keuze”. Tegelijkertijd proberen we de PWE zo laagdrempelig mogelijk te maken door de teksten te laten controleren door een taalbureau, door de raadpleging te starten met een animatie en door de raadpleging door 100 mensen te laten testen voordat deze live gaat. Ook monitoren we elke raadpleging die we doen en maken we een lijst van verbeterpunten die we weer doorvoeren in nieuwe raadplegingen. Uiteindelijk blijft het ontwerpen van een PWE het zoeken naar de juiste balans tussen complexiteit en toegankelijkheid. De expert die elk detail kent van zijn/haar vakgebied zal misschien zeggen dat het jammer is dat maar een deel van de complexiteit die hij/zij ervaart terugkomt in de inwonersraadpleging en de communicatiemedewerker zal misschien zeggen dat de inwonersraadpleging wel erg complex en ingewikkeld is. Uiteindelijk is het doel om de optimale balans te kiezen.

Wat voor informatie levert een PWE op?

Een PWE levert vier typen informatie op. Ten eerste beschrijvende informatie over het aantal keren dat een beleidsoptie is gekozen door deelnemers. Ten tweede berekent het economische model waarmee de keuzes van de respondenten worden geanalyseerd hoe bewoners de kenmerken van de projecten waarderen. Ten derde berekent het economische model de optimale portfolio aan beleidsopties in termen van maatschappelijke waarde. Een vierde brok aan informatie zijn de kwalitatieve motivaties van respondenten voor de keuzes die zij hebben gemaakt in de PWE. Een groot voordeel van deze kwalitatieve data is dat argumenten voor en tegen een project aan het licht kunnen komen, die nog niet bekend zijn bij ambtenaren en onderzoekers. Wanneer een grote groep respondenten hun keuze voor een project met argumenten onderbouwen wordt het voor onderzoekers bekend welk probleem een project zou moeten oplossen. Kortom, een PWE kan nieuwe lokale informatie geven die kan leiden tot een scherpere probleemanalyse.

Bijdragen aan een besluitvormingsproces

Een PWE kan op verschillende manieren bijdragen aan een besluitvormingsproces. Ten eerste levert een PWE relevante informatie op die kan worden gebruikt ter ondersteuning en onderbouwing van een besluit. Ten tweede kan een PWE nuttige input leveren voor een maatschappelijke dialoog met verschillende stakeholders. Inzicht in de voorkeuren van een grote groep burgers kan richting geven in een stakeholderdiscussie. Een PWE kan op verschillende manieren worden gebruikt om burgerparticipatie te faciliteren en te structureren. Zo kan een PWE leiden tot meer draagvlak voor het besluit, doordat een grote groep burgers op een serieuze manier is betrokken bij de besluitvorming. Een grote groep burgers krijgt de mogelijkheid om hun stem te laten horen over strategische keuzes van de overheid (of een andere instantie). Daarnaast kan een PWE worden gebruikt om bewustwording van burgers te vergroten over de opgaven waar de overheid voor staat, de keuzes die gemaakt moeten worden en de voor- en nadelen van de verschillende opties. Ook worden burgers zich mogelijk sterker bewust van het feit dat de overheid keuzes moet maken in een situatie van schaarste (als het ene project doorgaat, dan betekent dit dat het andere project niet kan doorgaan). Door deel te nemen aan een PWE

worden beleidskeuzes tastbaar voor burgers en de transparantie van keuzes van de overheid neemt toe. De PWE kan worden gebruikt als instrument om burgerparticipatie te faciliteren en te structureren.

Representatieve raadpleging en open raadpleging – een krachtige combinatie

Waarom doen we zowel een raadpleging met geselecteerde deelnemers als een open raadpleging? Ten eerste is het belangrijk dat er geen inwoners worden uitgesloten die wel hun stem willen laten horen. Door de raadpleging open te stellen voor iedereen voorkomen we dat dit gebeurt. Inwoners die op eigen initiatief deelnemen aan een raadpleging kunnen goede ideeën inbrengen die door de provincie kunnen worden gebruikt om hun beleid te verbeteren. Een nadeel van deze open raadpleging is dat het waarschijnlijk is dat inwoners die een groot belang en interesse hebben in het onderwerp oververtegenwoordigd zijn. Beleidsmakers willen echter vaak ook weten hoe deelnemers met een minder sterke mening maatregelen en effecten afwegen rond het beleidsdilemma dat onderwerp is van de raadpleging. Daarom is het belangrijk om de raadpleging ook te doen met inwoners uit een panel die zo zijn geselecteerd dat ze representatief zijn voor de bevolking op de kenmerken geslacht, leeftijd en opleiding. Kortom, zowel een open raadpleging als een raadpleging met een geselecteerde groep hebben voor- en nadelen en daarom hebben we beide vormen gecombineerd. De PWE is uitgevoerd in de software Wevaluate van Populytics. De representatieve raadpleging vond plaats van 20 november tot en met 4 december 2023 en is door 1854 burgers ingevuld.

2.2 Reflectie op de methode

Een participatie experiment

De PWE is een 'fit for purpose experiment' waarin de aantrekkelijkheid van publiek beleid voor open data wordt gemeten in termen van individuele utiliteit voor burgers (Dekker et al., 2019). Dit wordt gemeten door middel van een ranking exercitie van verschillende beleidsopties waarover een vast bepaald beschikbaar budget wordt verdeeld. Een PWE verschilt van een Kosten en Batenanalyse doordat het alle deelnemers een gelijke waarde toekent in de sociale welvaart functie en hebben daardoor een gelijke stem voor het publieke budget voor openbaarmaking van overheidsgegevens die losstaat van de bereidheid tot besteden van het gegeven budget of de vraag functies binnen het specifieke programma. Door het meten van preferenties voor publiek beleid op het niveau van de beleidsbeslissing kan publieke waarde worden gemeten, dit is de toegevoegde waarde van de PWE (Dekker et al., 2019). Dit is anders bij een Kosten en Batenanalyse waar wordt gemeten a.d.h.v. stille assumpties verkregen uit privé keuzes. Een kritiek op enquête methodes is dat deelnemers A zeggen maar in werkelijkheid B doen. De PWE-methode is minder vatbaar voor deze kritiek omdat deelnemers een keuze maken en toelichten, waardoor beleidsmakers worden voorzien met deelnemers hun argumenten, zorgen en waarden (Mouter et al., 2021).

Software en analysemethoden

De burgerraadpleging vindt plaats in de digitale software WeValuate van Populytics. De software combineert verschillende onderzoeksmethoden, waaronder bekende formats zoals enquête vragen en rangschikkingsopgaven en nieuwe elementen zoals de slider-functie in de keuzetaak. Deelnemers worden uitgenodigd om voorkeuren aan te geven en krijgen daarbij met een beperkt inspanningsbudget te werken. Zo wordt er schaarste nagebootst en worden deelnemers geconfronteerd met de realiteit van beleidsmakers die keuzes moeten maken. Het ontwerp van de raadpleging heeft elementen van 'gamification', waardoor het voor deelnemers aantrekkelijk wordt om deel te nemen en de raadpleging ook af te maken.

De analyse vond plaats met gebruik van bewezen methodes voor descriptieve analyse (gemiddelden), comparatieve methoden (chi-square), variatie analyse (ANOVA), significantie testen (t-test) en latente cluster analyse (LCA). Op basis van verschillende gesprekken binnen het onderzoeksteam zijn relevante resultaten geselecteerd en in dit rapport

opgenomen (Zie annex C – Procesfeedback). Gezien de omvang van de dataset en de veelzijdigheid aan analyse mogelijkheden wordt de analyse voortgezet door het Populytics team en TU Delft onderzoekers wat moet leiden tot de publicatie van één of twee wetenschappelijke papers over het onderzoek.

Steekproef en betrouwbaarheid

De betrouwbaarheid van de data die voortkomt uit de raadpleging wordt geconsolideerd door de representatieve steekproef die een afspiegeling is van de Nederlandse bevolking. De deelnemers zijn van tevoren niet op de hoogte gebracht van het thema van de raadpleging. Een limitatie aan de steekproef is dat de betrokkenen via een werving bureau. Deelnemers krijgen een kleine vergoeding voor deelname en daarnaast vinden veel deelnemers het ook leuk om hun mening te geven. Een betaald panel levert in vergelijking met een open raadpleging betrouwbaardere resultaten op omdat een open raadpleging vaak vooringenomen mensen aantrekt met een duidelijke mening over het onderwerp.

Om de kwaliteit van de dataset te verbeteren is de dataset opgeschoond waarbij onafgemaakte of willekeurig ingevulde inzendingen worden weg gefilterd. Omdat er met persoonlijke data wordt gewerkt wordt er een hoge dataprivacy standaard gehanteerd door Populytics.

2.3 Het ontwerptraject

Bij het ontwikkelen van een PWE-raadpleging is het vaststellen van de vraagstelling een belangrijke eerste stap en het vaststellen van de opties waar deelnemers tussen kunnen kiezen een belangrijke tweede stap. De raadpleging bestond uit de volgende onderdelen:

- Een keuzetaak met 12 onderwerpen waarin deelnemers konden aangeven in hoeverre de overheid inspanning moet doen om informatie actief openbaar te maken.
- Gevolgd door de mogelijkheid om per doel een motivatie te geven voor de gemaakte keuze
- Een rangschikkingstaak waar voor informatieonderwerpen met een keuzetaak score van 'veel meer' of 'maximale' inspanning, deelnemers een rangschikking maken van de informatiesoorten die over de betreffende informatieonderwerpen openbaar gemaakt moeten worden.
- Verdiepende vragen over open data, met o.a. de open vraag 'Zijn er nog andere datasets die je openbaar zou willen zien?'
- Enkele vragen over de raadpleging
- Socio-demografische vragen

Twee ontwerpperspectieven

Bij het vaststellen van de vraagstelling en de opties die deelnemers kunnen kiezen zijn twee perspectieven belangrijk.

1) Het is erg belangrijk om vanuit het perspectief van de beleidsmaker te kijken. In de ideale situatie helpen de resultaten van de PWE-raadpleging beleidsmakers bij belangrijke keuzes. Wanneer een beleidsmaker moeilijke keuzes moet maken dan moeten de resultaten van de inwonersraadpleging hem/haar helpen bij het maken van deze keuzes.

2) Het is erg belangrijk om vanuit het perspectief van de inwoner te kijken. In de ideale situatie willen we dat de vraagstelling relevant is voor een brede en diverse groep inwoners en voorkomen we dat de vraagstelling voor inwoners te smal is en dat er opties ontbreken die zij graag zouden willen kunnen kiezen.

Tussen deze twee perspectieven moet regelmatig een balans worden gevonden. Het kan zijn dat bepaalde opties die inwoners belangrijk vinden niet terugkomen in een raadpleging omdat het voor beleidsmakers al duidelijk is welke keuze

zij gaan maken ongeacht de uitkomsten van de raadpleging. In dat laatste geval is het onwenselijk om de optie voor te leggen aan inwoners. Het kan ook voorkomen dat de vraagstelling breder wordt dan nodig is volgens beleidsmakers. Dit komt doordat inwoners integraal naar een vraagstuk kijken, waardoor ze hun voorkeuren willen doorgeven over vraagstukken die in hun beleving sterk raken aan het vraagstuk waar de beleidsmaker input op wil.

De keuzetaak: Welke informatieonderwerpen leggen we voor aan deelnemers?

Een hoofddoel van deze raadpleging is om in kaart te brengen welke informatiebehoeften burgers of bedrijven hebben bij de overheid. Om dit doel te halen vragen we deelnemers om hun voorkeur aan te geven over welke informatieonderwerpen de overheid actief openbaar moet maken en in welke vorm ze deze informatie openbaar moet maken (zie voorbeelden in Annex E). In de eerste keuzetaak verdelen deelnemers een beperkte inspanningscapaciteit tot openbaarmaking over 12 informatieonderwerpen. Vervolgens kunnen zij toelichten waarom zij voor deze informatieonderwerpen hebben gekozen.

We hebben besloten om concrete voorbeelden voor typen informatie aan deelnemers voor te leggen in plaats van abstracte informatiecategorieën zoals educatie, zorg of energieproductie. Dit heeft als voordeel dat deelnemers goed begrijpen over welke soorten informatie/data ze een keuze maken (zie annex E voor een volledig overzicht van de informatieonderwerpen). Daardoor voorkomen we verwarring bij deelnemers en maken we de raadpleging beter begrijpelijk en toegankelijk. Het nadeel van deze keuze is dat de resultaten beperkt inzicht geven in de behoeften van burgers voor andere typen informatie. Om toch te kunnen generaliseren hebben we ervoor gekozen om de zes archetypen voor overheidsprocessen als categorisatie van de informatieonderwerpen te gebruiken, waarbij elk archetype twee keer voorkomt in de keuzetaak (Voor een overzicht van de archetypen zie de kernbegrippen). Door de typen informatie die we aan deelnemers voorleggen te koppelen aan de archetypische werkprocessen zijn we in staat om patronen te herkennen tussen de informatiebehoeften van burgers en de herkomst van de bijpassende informatie soorten binnen verschillende archetypische werkprocessen van de overheid. Bij het samenstellen van de lijst met informatieonderwerpen is eveneens rekening gehouden met de verschillende burgerrollen (kiezer, belastingbetaler en onderdaan) en specifieke doelgroepen voor wie de PWE bijzonder relevant is.

2.4 Ontwerpkeuzes

Keuze 1: Selectie van informatieonderwerpen

We hebben gekozen om alle zes de archetypen evenredig te representeren in de selectie informatieonderwerpen. Dat komt neer op een totaal van 12 informatieonderwerpen waaruit deelnemers kunnen kiezen en 2 informatieonderwerpen per archetype. De informatieonderwerpen worden op een abstracte manier omschreven waardoor de vorm waarin informatie openbaar wordt gemaakt buiten beschouwing gelaten kan worden en gegarandeerd kan worden dat een keuze van deelnemers een inhoudelijke voorkeur betreft.

Verder is de selectie van informatieonderwerpen gebaseerd op 'high value datasets'. Dit zijn publiek gefinancierde open data categorieën die voorrang krijgen bij openbaarmaking vanwege hun bijzonder hoge hergebruik waarde (zie annex D voor de lijst met high value datasets). Er zijn hoge verwachtingen van wat open data zou kunnen opleveren voor de maatschappij. Uit eerder onderzoek blijkt dat aan overheidsinformatie de grootste hergebruik waarde wordt toegekend van alle high value datasets (22.8%)(European Parliament, 2023). Formele overheidsinformatie moet reeds verplicht openbaar worden gemaakt als onderdeel van de Woo-informatie categorieën, veelal in de vorm van (eind)documenten (zie annex E).

Een derde afweging is geweest dat de informatieonderwerpen zoveel mogelijk de actualiteit weerspiegelen en onderwerp zijn van maatschappelijk debat. Bij het selecteren van informatieonderwerpen zijn we vertrokken vanuit de assumptie dat minder media-aandacht over een bepaald informatietype niet hoeft te betekenen dat er werkelijk een minder grote informatiebehoefte is naar informatie uit een bepaald archetype binnen de Nederlandse bevolking. De selectie van informatieonderwerpen per archetype is weergegeven in tabel 1. Daarnaast illustreert figuur 2 hoe de keuzetaak in PWE-software tekstueel is toegelicht.

Informatieonderwerp per archetype

Beleid maken	1.	Informatie over hoe de overheid beslist over financiële en militaire steun aan Oekraïne.
	2.	Informatie over hoe de overheid besluit hoeveel Schiphol moet krimpen.
Beleid uitvoeren	3.	Informatie over hoe de overheid beslist of iemand een toeslag krijgt.
	4.	Informatie over hoe de overheid fraude controleert
Inspecteren/handhaven	5.	Informatie over hoe goed de resultaten zijn van leerlingen op scholen
	6.	Informatie over hoeveel energie de overheid verbruikt
Kennis opbouwen	7.	Informatie die de overheid heeft over klimaatverandering
	8.	Informatie over hoe de overheid de effecten berekent van beleidsplannen van politieke partijen
Registers beheren	9.	Informatie over hoe de overheid computersystemen en algoritmes laat meewerken en meebeslissen
	10.	Informatie over hoe de overheid persoonsgegevens van burgers gebruikt om haar werk te doen
Bedrijfsvoering	11.	Informatie over hoe de overheid de milieuvuiling door de bedrijven controleert
	12.	Informatie over hoe werken overheidsdiensten

Tabel 1 Informatieonderwerpen per archetype. Een categorisering voor selectie van informatieonderwerpen in de raadpleging.

Hoe beslist de overheid of iemand een toeslag krijgt? ✕

Over welke informatie gaat het?
 Vraagt iemand een toeslag aan? Bijvoorbeeld kinderopvangtoeslag of huurtoeslag? Dan beslist de overheid of deze persoon de toeslag wel of niet krijgt. De informatie over deze beslissingen laat zien wat voor procedures de overheid daarbij gebruikt. De informatie laat ook zien welke gegevens van burgers de overheid hierbij gebruikt. En wat er precies gebeurt met die gegevens.

Wat is uw advies?

- Moet de overheid **meer haar best doen** om uit zichzelf informatie openbaar te maken over dit onderwerp? Zet dan het schuifje naar rechts.

Wat kan dat betekenen?
 Deze informatie helpt burgers te begrijpen hoe de overheid beslist over toeslagen zoals de kinderopvangtoeslag en de huurtoeslag. Burgers en maatschappelijke organisaties kunnen daardoor makkelijker het werk van de overheid controleren en beoordelen of de overheid rechtvaardig werkt. Door deze informatie actief openbaar te maken worden burgers geïnformeerd of zij in aanmerking komen voor een toeslag.

- Vindt u het **niet nodig** dat de overheid extra haar best doet om deze informatie uit zichzelf openbaar te maken? Laat dan het schuifje links staan. De overheid geeft die informatie dan pas als iemand erom vraagt.

Figuur 2 Een uitwerking van het informatie onderwerp 'Hoe beslist de overheid of iemand een toeslag krijgt?'. Dit kregen deelnemers te zien als zij op de i-knop drukten.

Keuze 2: Selectie van informatiesoorten

Per informatietype kunnen deelnemers ook een advies geven over het format van informatie waarin data actief openbaar gemaakt moet worden (informatiesoorten). Bij de selectie van informatiesoorten is ervoor gekozen om niet einddocumenten buiten beschouwing te laten omdat deze veelal openbaar gemaakt worden vanuit de Woo-verplichting. In plaats daarvan worden er informatiesoorten voorgelegd die verschillen in granulariteit, dat wil zeggen de mate waarin details van gegevens beschikbaar zijn in data. Naarmate data meer wordt bewerkt kan het toegankelijker worden, maar verliest het soms ook zijn oorspronkelijke context. Wanneer informatie wordt samengevat of gevisualiseerd kunnen er details verloren gaan, maar kan de data interessanter en aantrekkelijker worden voor gebruikersgroepen.

In de tweede keuzetaak wordt de deelnemer gevraagd om aan te geven hoe de gekozen informatieonderwerpen openbaar gemaakt worden. Daartoe maakt de deelnemer een rangschikking van verschillende informatiesoorten. Ter inspiratie voor het kiezen van informatiesoorten is gekeken naar de conceptversie van de nieuwe informatiewet. Daarin wordt onderscheid gemaakt tussen vier informatiesoorten:

Soort	Item	Locatie
1. Formele documentaire informatie	Kernstukken formele besluitvorming	Document-management-systemen, zaaksystemen
2. Informele documentaire informatie	Vorbereidingen van besluitvorming (concepten, e-mal, WhatsApp)	Netwerkschrijven, e-mailservers en telefoons
3. Gestructureerde niet documentaire informatie	Dienstverlening door Rijk en decentrale overheden	Bedrijfssystemen en (databases en 'business rules' en logs van systemen)
4. Ongestructureerde, losse informatie	Publieksinformatie: websites, apps & sociale media	Verspreid

Tabel 2 Gebaseerd op (Memorie van Toelichting Algemene Informatiewet, 2023).

De keuze aan informatieonderwerpen en -soorten die deelnemers voorgelegd krijgen is een selectie van verschillende informatieonderwerpen en informatiesoorten uit tabel 2. Kernstukken moeten verplicht openbaar gemaakt worden, net als andere soorten documenten en organisatiegegevens (Zie annex D). De aanvullende informatiebehoefte die wordt verkend is daarom vooral gericht op de andere drie informatiesoorten. Niet documentaire data komen vooral voort in de werkprocessen dienstverlening, inspectie/handhaving en basisregistraties. Ongestructureerde losse informatie van de overheid is breed verspreid. Het betreft publieksinformatie die kan verschillen in data opmaak, niveau van aggregatie en mate van toelichting. Dit soort informatie bereikt burgers via verschillende kanalen en platforms.

Deelnemers kunnen kiezen uit vijf informatiesoorten voor actieve openbaarmaking van informatieonderwerpen:

1. Bestanden met onbewerkte cijfers en gegevens van de overheid
2. Infographics of factsheets met een samenvatting van gegevens
3. Een interactieve website waarin de overheid informatie toegankelijk samenbrengt
4. Teksten met achtergrondinformatie over het beleid van de overheid
5. De communicatie die er bij de overheid is geweest over het onderwerp

Keuze 3: Openbaarmakingsinspanning gelijk over de informatieonderwerpen

Uit de stakeholdersessie bleek dat sommige informatieonderwerpen en informatiesoorten vanuit de archetypische werkprocessen binnen de overheid meer openbaarmakingsinspanning kosten dan anderen. De verschillen kunnen groot oplopen en zijn lastig te berekenen. Het kost bijvoorbeeld meer inspanning van de overheid om alleen de ruwe data van

prestaties van scholen openbaar te maken dan om al het e-mailverkeer tussen ambtenaren openbaar te maken. Openbaarmaking inspanning is een sterk context afhankelijke variabele die zich moeilijk laat kwantificeren over archetypische processen. In het ontwerp van de PWE is gekozen om de inspanning van alle informatieonderwerpen in de keuzetaak in de software een gelijke openbaarmaking inspanning waarde toe te delen. Voor verdere toelichting op ontwerpkeuze en discussies uit de focusgroep, zie annex C.

Keuze 4: Welke PWE vorm is het meest geschikt voor deze raadpleging?

We hebben ervoor gekozen een slider PWE te gebruiken bij deze raadpleging. Bij een slider PWE geven deelnemers met een slider aan in hoeverre de overheid op iets moet inzetten/iets moet doen. Slider PWE's zijn geschikt voor raadplegingen waarbij deelnemers graduele keuzes tussen beleidsopties moeten maken. De keuzes bij deze raadpleging zijn gradueel omdat burgers niet alleen kunnen aangeven of de overheid wel of niet een informatiesoort openbaar moet maken maar ook in welke mate de overheid dit openbaar moet maken.

Waarom zowel een representatieve als een open raadpleging?

Ten eerste is het belangrijk dat er geen inwoners worden uitgesloten die wel hun stem willen laten horen. Door de raadpleging open te stellen voor iedereen voorkomen we dat dit gebeurt. Een nadeel van deze open raadpleging is dat het waarschijnlijk is dat inwoners die een groot belang hebben en interesse hebben in het onderwerp oververtegenwoordigd zijn onder de deelnemers. Beleidsmakers willen echter vaak ook weten hoe deelnemers met een minder sterke mening publieke waarden en beleidsopties afwegen rond het beleidsdilemma dat onderwerp is van de raadpleging. Om hieraan tegemoet te komen is het verstandig om random deelnemers uit te nodigen om mee te doen aan de raadpleging en hen een vergoeding te bieden waardoor de drempel om mee te doen lager wordt. Een nadeel van een gesloten raadpleging is echter dat er mogelijk maar weinig mensen deelnemen die veel over het onderwerp hebben nagedacht en je wil juist dat ook deze mensen meedoen omdat zij vaak dieper hebben nagedacht over de waarden die zij belangrijk vinden rond een bepaald onderwerp. Kortom, zowel een open als een gesloten raadpleging hebben voordelen en nadelen en daarom worden deze vormen gecombineerd. Daarbij leert de ervaring dat het voor beleidsmakers, burgers en belangenorganisaties relevant is om inzicht te krijgen in de mate waarin deze twee typen raadplegingen tot andere uitkomsten leiden.

Keuze 5: Afweging passieve openbaarmaking (Woo-verzoeken)

Volgens experts kost passieve openbaarmaking door het beantwoorden van Woo-verzoeken van journalisten en burgers veel inspanning. Hierin zit voor de overheid vaak een afweging tussen het actief openbaar maken van overheidsinformatie en de snelheid waarmee Woo-verzoeken worden beantwoord. Hoewel dit voor de overheid een afweging kan zijn (waar burgers ook goed input op kunnen geven) hebben we ervoor gekozen deze afweging niet mee te nemen in het ontwerp van de PWE. De reden hiervoor is dat een PWE voor deelnemers duidelijker is als alle opties met elkaar vergelijkbaar zijn. Het zou voor deelnemers niet duidelijk zijn hoe het beantwoorden van Woo-verzoeken zich verhoudt tot actieve openbaarmaking. Het zou de PWE ook ingewikkelder maken. Verder hebben we ervoor gekozen dit punt niet mee te nemen om de PWE beter aan te laten sluiten op de informatiebehoeften van Digicampus en beleidsmakers die bezig zijn met actieve openbaarmaking.

Keuze 6: Zorgvuldigheid van data openbaar maken wel/geen afweging

Een belangrijk element bij de openbaarmaking van data en informatie is zorgvuldigheid. Hoe zorgvuldiger het proces, hoe kleiner de kans dat persoonsgegevens onbedoeld openbaar worden. We hadden dit ook expliciet onderdeel kunnen maken van de keuzetaak, maar hebben hier niet voor gekozen omdat 'zorgvuldigheid' in principe een waarde is die overheden altijd zoveel mogelijk zullen nastreven. Het ligt niet in de lijn der verwachting dat overheden hier bewust concessies op zullen doen. Het expliciet meenemen van zorgvuldigheid geeft dus weinig handelingsperspectief.

3. Resultaten

Uit de raadpleging is een rijke hoeveelheid data voortgekomen. Uit deze data kan een top 5 belangrijkste bevindingen worden opgehaald. Allereerst wordt er gekeken naar de kenmerken en de samenstelling van de respondenten groep en hun ervaringen in het gebruik van open overheidsinformatie (3.1). Daarna worden de resultaten van de keuzetaak doorlopen (3.2) om te komen tot een antwoord op de vraag: Voor welke informatieonderwerpen moet de overheid zich vooral inspannen? Aan de hand van een Latente Klasse Clusteranalyse wordt geanalyseerd welke groepen deelnemers er te onderscheiden zijn in de representatieve populatie, aan de hand van hun voorkeuren voor informatieonderwerpen in de keuzetaak. Vervolgens wordt gekeken naar de resultaten uit de rangschikkingstaak per informatie onderwerp en de algemene voorkeur (3.3). Hierna wordt uitgelicht wat de invloed is van demografische verschillen zoals gender, leeftijd en opleidingsniveau op de keuze van deelnemers bij zowel de keuzetaak als de ranking-taak (3.4). Tot slot wordt er gekeken naar de resultaten van de open raadpleging (3.5) en de overige resultaten die buiten de scope van het onderzoek vallen (3.6). De resultaten zijn via de auteurs ook te verkrijgen in een PowerPoint bestand.

3.1 Samenstelling van de respondentengroep

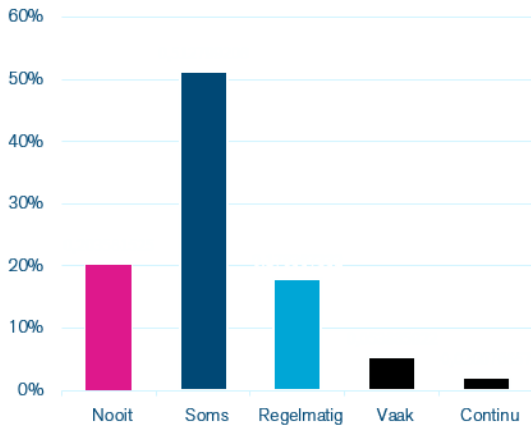
In de periode van 20 november tot 4 december 2023 hebben 1.854 Nederlanders de raadpleging ingevuld en afgerond. De raadpleging wordt goed beoordeeld door de deelnemers. 89% van de deelnemers geven een voldoende en het gemiddelde rapportcijfer is een 7,2. Daarbij geeft 75% aan er op te vertrouwen dat dit een eerlijk onderzoek is. 71% van de deelnemers geeft aan dat zij het belangrijk vinden om over dit onderwerp hun mening te geven.

	Populatie Nederland*	Representatieve steekproef (n= 1.854)	Open raadpleging (n=63)
Geslacht			
Man	49%	48%	53%
Vrouw	51%	52%	37%
Leeftijd			
18 tot 25 jaar	11%	8%	4%
25 tot 34 jaar	16%	19%	21%
35 tot 44 jaar	15%	15%	16%
45 tot 54 jaar	16%	15%	32%
55 tot 64 jaar	17%	19%	18%
65 en ouder	25%	24%	5%
Opleiding			
Praktisch geschoolden	30%	25%	4%
Middelbaar opgeleiden	47%	38%	4%
Theoretisch geschoolden	23%	36%	88%

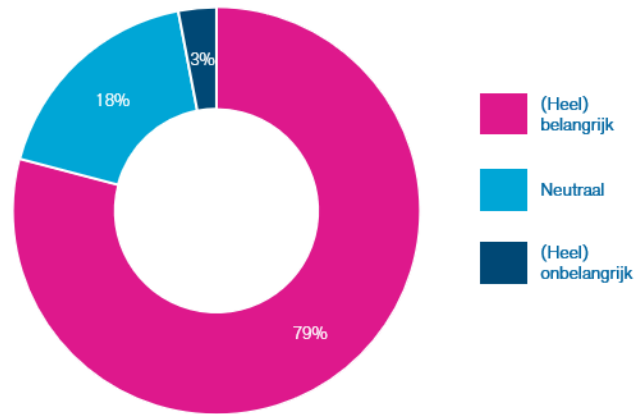
Tabel 3: De samenstelling van de populatie deelnemers is representatief voor de populatie van de Nederlandse bevolking. Dit is een belangrijk uitgangspunt voor onderzoek naar de informatiebehoeften onder burgers. Het valt op dat de raadpleging het meest werd ingevuld door middelbaar en theoretisch geschoolde burgers.

De meest genoemde reden waarom actieve openbaarmaking belangrijk wordt gevonden door deelnemers is omdat het belangrijk is voor de werking van de democratie. De tweede meest genoemde reden is dat open overheidsinformatie kan helpen bij het maken van persoonlijke keuzes.

Hoe vaak bekijkt u overheidsinformatie?

Hoe belangrijk vindt u het dat de overheid informatie uit zichzelf openbaar maakt?

Figuur 3: Links is te zien hoe vaak burgers aangeven overheidsinformatie te bekijken. Rechts is te zien dat een ruime meerderheid van 78% van de deelnemers het (heel) belangrijk vindt dat de overheid informatie uit zichzelf openbaar maakt. Een kleine groep van 3% van de deelnemers vindt actieve openbaarmaking niet belangrijk. Meer dan de helft van deze groep is jonger dan 35 jaar.

De helft van de deelnemers geeft aan vooral online met overheidsinformatie in aanraking te komen. Voornamelijk op websites (50%, maar ook op het journaal (33%) of in de krant (28%). Een kleine groep deelnemers geeft aan overheidsinformatie te lezen in nieuwsapps (23%) of sociale media (15%). Het overgrote deel van de deelnemers (79%) geeft aan actieve openbaarmaking (heel) belangrijk te vinden (zie figuur 3).

De ruime meerderheid van de deelnemers vindt actieve openbaarmaking (heel) belangrijk.

Wie zijn deze deelnemers en tot welke groepen behoren zij? In de volgende paragraaf wordt toegelicht welke clustergroepen er zijn geïdentificeerd binnen de deelnemer populatie.

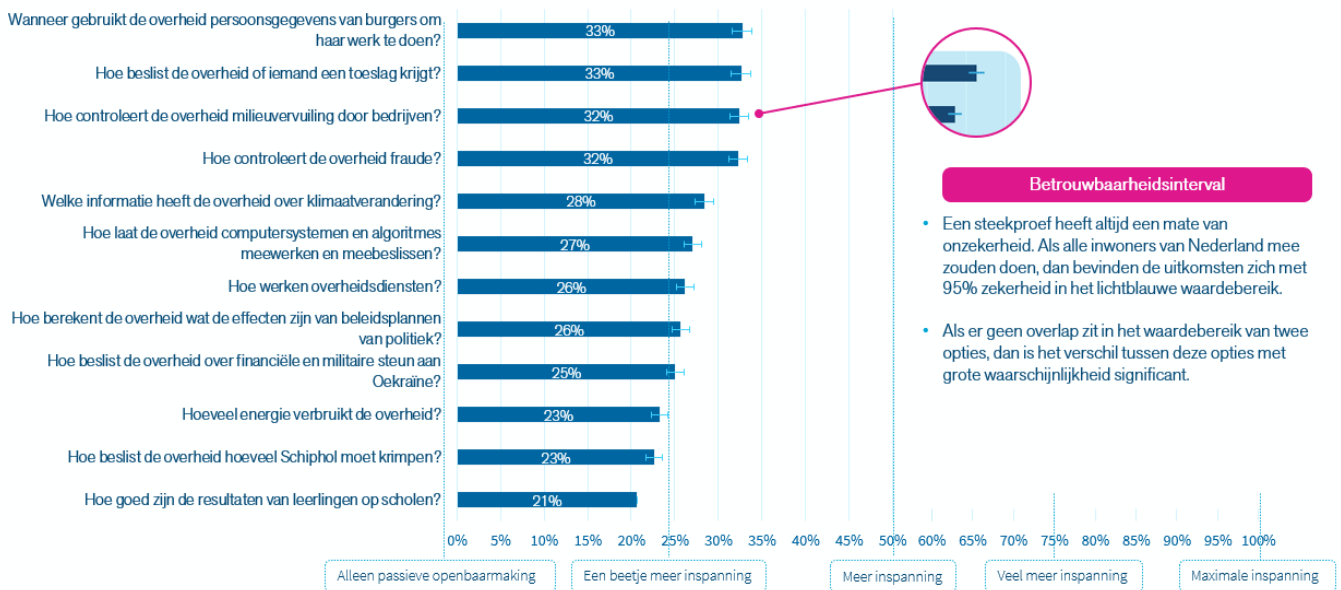
3.2 Keuze taak

3.2.1 Gemiddelde voorkeur keuzetaak

De deelnemers kregen in de keuzetaak de vraag voor welke informatieonderwerpen de overheid zich vooral zou moeten inspannen om vanuit eigen initiatief informatie actief openbaar te maken. Deelnemers hebben op alle onderwerpen ingezet, dus geen van de onderwerpen wordt niet belangrijk geacht. Wel zijn er vier informatiesoorten die gemiddeld hoger scoren dan de rest:

- Informatie over wanneer de overheid persoonsgegevens van burgers gebruikt om hun werk te doen
- Informatie over hoe de overheid milieuvuiling van bedrijven controleert
- Informatie over hoe de overheid beslist wie een toeslag krijgt
- Informatie over hoe de overheid fraude controleert

Gemiddelde punten representatief panel

Figuur 4: De resultaten uit de keuzetaak opgave. De inspanning wordt in relatieve termen uitgedrukt waarbij géén inspanning gelijk staat aan passieve openbaarmaking via Woo-verzoeken. Het valt op dat de respondentengroep als geheel de inspanning verspreid over alle soorten informatie zonder extreme uitschieters.

Wanneer de informatieonderwerpen die hoog scoren worden gekoppeld aan de bijhorende archetypische werkprocessen van de overheid, dan valt op dat informatie uit de beleid uitvoerende en controlerende processen (archetype 2/3) veel worden gekozen. Burgers komen binnen deze processen in direct contact met de overheid. Informatie uit de beleidsvormende processen en de interne bedrijfsvoering van publieke organisaties (archetype 1 & 6) worden beduidend minder gekozen. Bij deze processen staat de gemiddelde burger meer op een afstand van de overheid.

Gemiddeld genomen prioriteren deelnemers informatie die raakt aan hun directe contact met de overheid boven informatie over beleidsvorming of de interne bedrijfsvoering van overheidsorganisaties.

3.2.2 Groepen binnen de respondentengroep

Met behulp van de statistische techniek Latente Klasse Clusteranalyse (LKCA) is de representatieve steekproef onderzocht. Deze methode zoekt naar groepen die grotendeels dezelfde antwoorden geven in de keuzetaak en zoekt daarbij naar significante kenmerken. We analyseren welke groepen we kunnen onderscheiden aan de hand van hun voorkeuren. De LKCA geeft aan dat de deelnemers in 4 groepen kunnen worden opgedeeld die de opties significant verschillend prioriteren. De onderstaande figuur vat de vier groepen samen in clusters van deelnemers met dezelfde voorkeur en karakteriseert deze aan de hand van de meest voorkomende demografische eigenschappen.

Cluster 1

Mensen in cluster 1 vinden onderwerpen belangrijk die helpen de overheid te controleren.

Mensen in dit cluster:

- hebben vaak geen kinderen
- Zijn vaak tussen 35 en 65 jaar oud
- Zijn vaak theoretisch geschoold
- vinden actieve openbaarmaking (erg) belangrijk
- hebben relatief weinig vertrouwen erin dat de overheid informatie openbaar maakt die kan helpen om de overheid te controleren
- vinden het (erg) belangrijk dat ambtenaren vrij met elkaar kunnen brainstormen
- Willen dat data snel openbaar wordt gemaakt zelfs als dat betekent dat het dit minder zorgvuldig gebeurt

Cluster 2

Mensen in cluster 2 kiezen voor iets meer inspanning voor alle onderwerpen. Ook in dit cluster scoren onderwerpen waar het over control van de overheid gaat het hoogst.

Mensen in dit cluster zijn vaker ouder dan 65 jaar dan andere groepen.

Cluster 3

Cluster 3 is het "beleids-maken-cluster". Zij willen graag weten hoe en waarom beleid wordt gemaakt. Dit kan ook met controle van de overheid samenhangen maar uit zich op een andere manier.

Mensen in dit cluster:

- wonen vaker alleen dan mensen in andere clusters
- zijn vaak praktisch geschoold
- hebben relatief veel vertrouwen dat de overheid de informatie die nodig is om haar te controleren openbaar maakt
- vinden het vrije brainstormen van ambtenaren minder belangrijk

Cluster 4

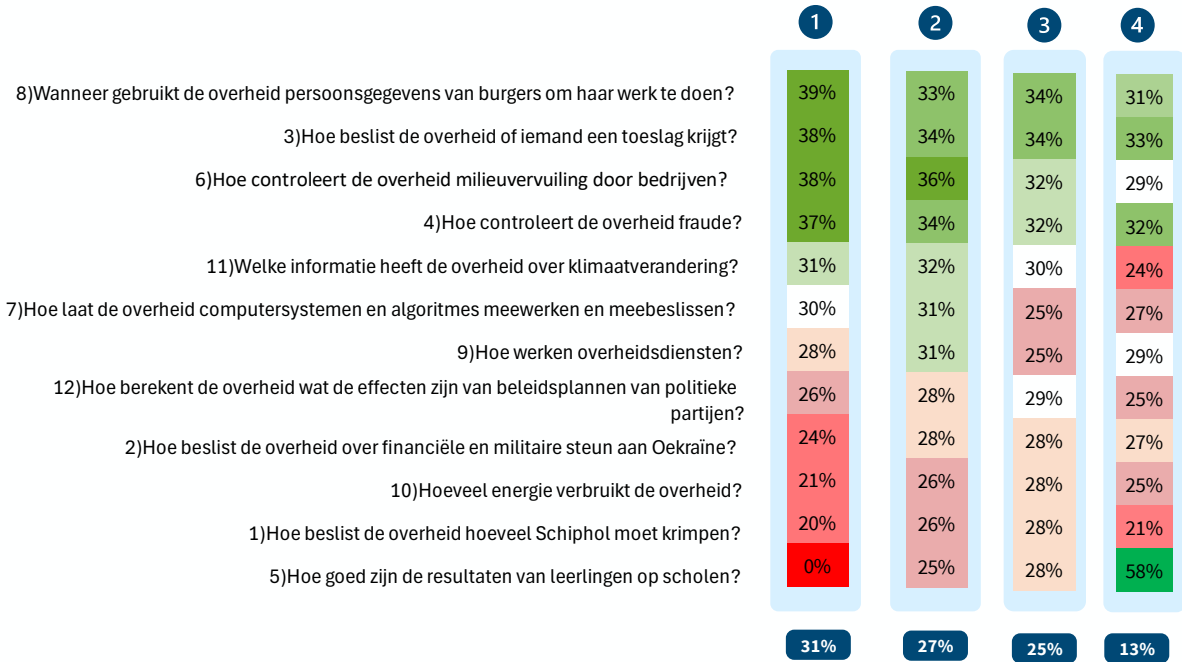
Veel jonge ouders zitten in cluster 4. Zij zijn vooral geïnteresseerd in de resultaten van leerlingen

Mensen in dit cluster:

- Zijn vaak onder 35
- Hebben kinderen
- zijn middelhoog opgeleid
- vinden zorgvuldigheid bij de openbaarmaking van data iets belangrijker dan mensen in andere clusters

Figuur 5: Vier clusters van deelnemer groepen zijn onderscheiden op basis van hun keuzes voor bepaalde informatiesoorten. Voor elk van de clusters worden de demografische kenmerken van de groep omschreven. De vier groepen zijn van groot naar klein gerangschikt. Groepen 1 en 4 wijken af van de gemiddelde voorkeur binnen de populatie.

Er zijn vier groepen die de informatieonderwerpen anders prioriteren

Figuur 6: Uit analyse volgt dat er 4 groepen deelnemers met verschillende prioriteiten zijn te onderscheiden. Het percentage onder elke kolom geeft aan hoe groot de groep is in verhouding tot de volledige populatie. Opvallend is dat alle groepen dezelfde vier informatieonderwerpen de hoogste prioriteit geven.

Het valt op dat de vier onderwerpen die voor alle groepen gemiddeld gezien het hoogst hebben gescoord én binnen alle vier de clusters hoge prioriteit krijgen. Het belang van actieve openbaarmaking van informatie rondom deze onderwerpen wordt dus breed gedragen.

Een uitzondering op deze top vier informatieonderwerpen is het informatieonderwerp 'hoe goed zijn de resultaten van leerlingen op scholen' dat de laagste prioriteit krijgt van groep 1 waarbinnen weinig deelnemers kinderen hebben. Dit informatieonderwerp krijgt echter de hoogste score in groep 4 waar veel jonge ouders met kinderen toebehoren.

3.2.3 Top 4 informatieonderwerpen keuzetaak

Van de vier meest populaire informatieonderwerpen is onderzocht welke argumenten vaak bij elke van de vier onderwerpen werd genoemd. Daarbij kwamen vier argumenten het meest naar voren. Er zijn door deelnemers ook andere argumenten genoemd die hier niet worden gepresenteerd. Daarnaast zijn deze vier argumenten vooral, maar niet uitsluitend in verband met deze onderwerpen genoemd. Je vindt dezelfde argumenten, in mindere mate, ook bij de andere informatieonderwerpen terug. Voor de top vier informatieonderwerpen die binnen alle vier de clusters gemiddeld het hoogste geprioriteerd zijn is een aantal argumenten vaak benoemd door deelnemers. Deze argumenten worden hier toegelicht a.d.h.v. kwalitatieve data (quotes van deelnemers).

- Meer informatie stelt mij in staat om de overheid te controleren op hun handelswijze rond gevoelige onderwerpen
- Actieve openbaarmaking van informatie over deze onderwerpen is belangrijk vanwege actuele gebeurtenissen
- Informatie over deze onderwerpen geeft burgers en bedrijven inzicht in hun rechten en plichten
- De overheid moet uit principe informatie actief openbaar te maken

Deelnemers vinden deze onderwerpen belangrijk omdat het hen of anderen in staat stelt de overheid te controleren op rechtvaardig handelen. Inzicht op de manier waarop de overheid fraude controleert is een veel gekozen onderwerp:

"We moeten kunnen controleren of de overheid rechtvaardig en objectief werkt in het jagen op fraude"

"Laten ze zichzelf eens controleren"

"Duidelijk vertellen waar men wel en niet op controleert"

"Wel een belangrijk onderwerp maar om misbruik te voorkomen niet iets wat aan de grote klok moet worden gehangen. Wel moet het transparant zijn ter controle (zie bv toeslagenaffaire) maar om er groots mee te koop te lopen is iets anders."

Wat betreft het gebruik van persoonsgegevens door de overheid zien veel deelnemers een behoefte om dit te kunnen controleren:

"De burgers hebben het recht om te controleren of de overheid hier strikt volgens de regels mee omgaat en zich niet schuldig maakt aan willekeur en sommige bevolkingsgroepen/of individu meer aanmerkt dan de ander."

"Kijken waarom ze je gegevens nodig hebben"

"Men heeft het recht om te weten wat er met haar/ zijn gegevens worden gedaan"

"Ik zou precies willen weten wat de overheid over mij wil weten en waarom. Ik vind mijn privacy erg belangrijk."

Ook vinden deelnemers het belangrijk om te kunnen controleren of de overheid hun plicht nakomt bij het controleren van milieuvervuiling:

"In het kader van klimaatverandering is er veel te doen over milieuvervuiling. Het is niet duidelijk wat en waar de overheid wat doet. En of afgesproken doelen gehaald worden."

"Ook benieuwd naar, heb de indruk dat de controlediensten ook bijna wegbezuinigd zijn."

"Of de bedrijven überhaupt wel gecontroleerd worden"

"Ik zou het willen weten wat ze eraan doen."

"Wil ik weten omdat het dus mogelijk blijkt. Zie tata steel, om de overheid af te kopen"

Verder noemen sommige deelnemers dat zij informatie over toeslagen willen hebben om te kunnen controleren of de overheid deze eerlijk uitdeelt:

"Ik heb het idee dat de toeslagen niet altijd terecht is, helaas weet ik een aantal mensen die uitkeringen krijgen en daarbij veel zwart werken"

"Groot belang om te weten of dit goed gaat"

"Ook hier is uitermate belangrijk dat dit strikt objectief gebeurt en dat de mensen die er recht op hebben deze ook krijgen en niet de mensen die slimmer zijn en de regels omzeilen."

"Kromme regels, meer toezicht op wie wat krijgt"

Deelnemers verwijzen geregeld naar actuele gebeurtenissen om te beargumenteren waarom de vier hoogst scorende onderwerpen actief openbaar moeten worden gemaakt.

Het meest genoemde recente gebeurtenis is de kindertoeslagenaffaire. Zowel bij informatie over toeslagen als ook bij informatie over fraude verwijzen deelnemers die hier veel op inzetten vaak naar de toeslagenaffaire om hun keuzes te motiveren:

"Zeker na de toeslagen affaire is dit erg belangrijk geworden."

"We willen geen tweede toeslagenaffaire"

"Gezien de toeslagenaffaire mag hier sowieso meer transparantie over"

"Dat is denk ik goed om te weten voor mensen. Vooral vanwege de toeslagenaffaire, waarin mensen als fraudeur zijn weggezet die het niet waren. Op basis waarvan?"

"Dit gebeurt op grote schaal en heb het idee dat er weinig aan gedaan wordt"

"Belangrijk, omdat het een probleem is die veel voor komt en zo is het handig om te weten hoe ze dit aanpakken."

"Ervoor zorgen dat iedereen een eerlijke uitkering krijgt"

Sommige deelnemers die het openbaar maken van informatie over het gebruik van persoonsgegevens belangrijk vinden verwijzen naar de Algemene Verordening Gegevensbescherming maar ook over het Fraude Signalering Voorziening:

"Wel nodig in het kader van FSV"

"Privacy en AVG is een van de nieuwere onderdelen van de basisvaardigheden. Goed om dit juist bekend te maken en mensen hier wijzer over te maken."

"Belangrijk om mensen inzicht te geven i.v.m. de AVG"

"Is een AVG-ding dus belangrijk"

"Als overheid moet je voor aan de regels houden van het AVG"

Om hun keuze voor het openbaar maken van data over de controle van milieuvervuiling door bedrijven te motiveren verwijzen veel deelnemers naar de klimaatcrisis, milieuschandalen en de aandacht voor dit onderwerp in de media:

"In belang i.v.m. het klimaat"

"Belangrijk voor het behalen van klimaatdoelen"

"Veel in het nieuws."

"I.v.m. de vele milieuschandalen is dit heel belangrijk, b.v. chemours, Tata steel enz."

"Is veel in het nieuws, vergunningen worden lang niet altijd goed nageleefd"

Deelnemers geven vaak aan dat deze informatieonderwerpen openbaar moeten gemaakt zodat burgers en bedrijven inzicht krijgen in hun rechten en plichten.

Met betrekking tot informatie over het gebruik van persoonsgegevens geven sommige deelnemers aan dat deze informatie actief openbaar moeten worden gemaakt omdat het hun recht is om te weten wat men hun eigen gegevens gebeurt:

"Wat gebeurt er achter de schermen met mijn gegevens"

"Ik zou precies willen weten wat de overheid over mij wil weten en waarom. Ik vind mijn privacy erg belangrijk."

"Ja soms is het nodig om de gegevens te gebruiken van ons maar er moet goed opgeld wordt"

Veel deelnemers geven aan dat zij willen dat er meer informatie over toeslagen actief openbaar wordt gemaakt zodat burgers makkelijker kunnen inzien waar zij recht op hebben:

"Belangrijk voor iemand die een toeslag zou kunnen krijgen"

"Meer mensen moeten op de hoogte gebracht worden waar ze recht op hebben"

"Dit is belangrijk voor de minima."

"Het is belangrijk voor burgers om te zien wat er mogelijk is, zo ook voor een toeslag"

"Zeer veel onduidelijkheid hierover waardoor mensen die er recht op hebben, deze niet durven aan te vragen"

"Mensen die er recht op hebben weten er vaak niet eens van en lopen het zo mis"

Ook wat betreft informatie over fraude geven deelnemers aan dat dit soort informatie burgers kan helpen om te weten wat mag en wat niet:

"Sommige mensen zijn bang of ze ook een fraude hebben gemaakt"

"Ik denk dat mensen dit kunnen gebruiken om dus fraude te plegen, maar als iemand vals beschuldigd wordt, zou het wel transparant moeten zijn naar diegenen toe."

"Zo is het voor de burger die verdacht wordt of beschuldigd beter verdedigbaar"

"Over het algemeen weet iemand wel wanneer ze fraude plegen en vind zelf ook dat er wel wat meer inspanning erover mag wezen maar dit moet niet ten koste gaan van andere dingen die belangrijker zijn."

Meer informatie over de control van milieuvervuiling door bedrijven zou volgens sommige deelnemers bedrijven helpen om betere keuzes te maken:

"Als de overheid hier transparant over is kunnen bedrijven zich makkelijker verbeteren."

"Om juiste maatregelen te kunnen nemen voor het klimaat"

"Bedrijven zijn gespannen hoe de overheid milieuvervuiling controleren."

Ten slotte noemen veel deelnemers dat het uit principe belangrijk is dat de overheid informatie actief openbaar maakt. Deze argument wordt vaak maar niet uitsluitend bij de vier hoogst scorende onderwerpen genoemd:

"Ze moeten in alles transparant zijn"

"Ze moeten gewoon altijd transparant zijn en alles delen"

"Eigenlijk vind ik dat de overheid altijd maximale inspanning moet leveren om de burgers e.d. goed te informeren"

"Mensen hebben recht op inzicht"

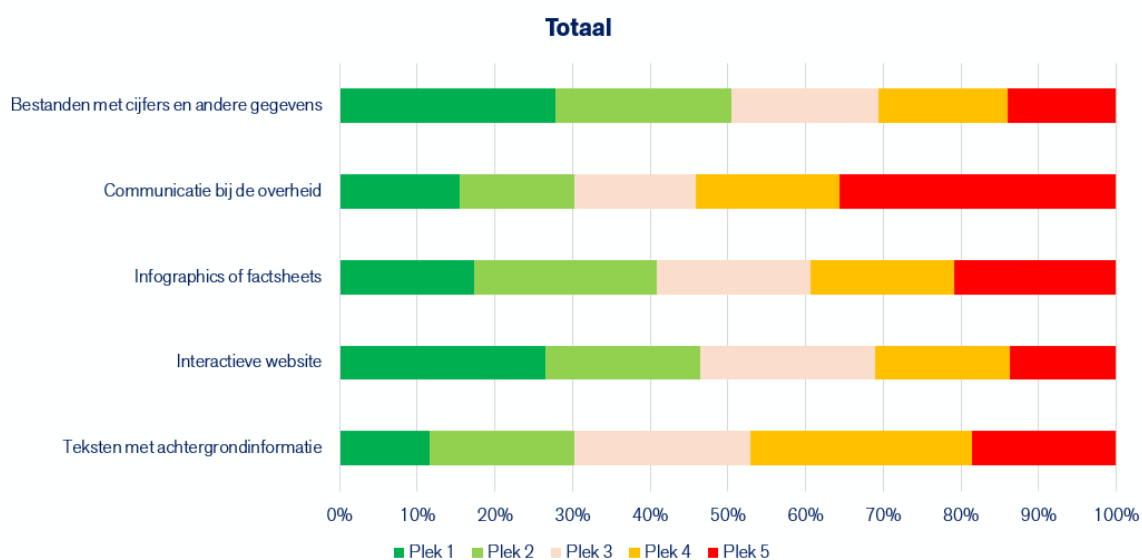
"Hier hebben de burgers recht op"

Deelnemers hebben voorkeur voor de actieve openbaarmaking van actuele informatieonderwerpen die hen in staat stellen om de overheid te controleren op de rechtvaardige uitvoering van haar controlerende taken

3.3 Ranking-taak

3.3.1 Gemiddelde voorkeur rangschikkingstaak

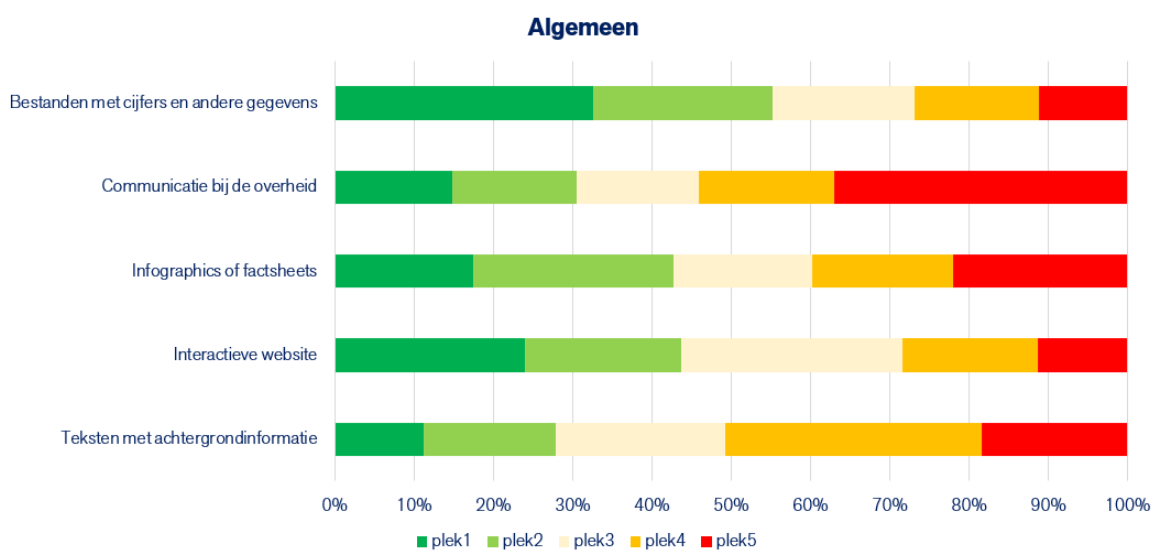
Bij de keuzetaak hebben deelnemers gekozen in welke vorm de overheid informatie actief openbaar zou moeten maken. Een deel van de deelnemers heeft een rangschikkingstaak ingevuld voor een bepaald informatieonderwerp. Gemiddeld genomen over al deze informatieonderwerpen gaat de voorkeur van deze deelnemers uit naar onbewerkte informatie zoals bestanden met cijfers en gegevens én interactieve websites (zie figuur 7). De grootste spreiding tussen informatieonderwerpen is tussen de informatievormen Communicatie bij de overheid en voor Infographics of factsheets.

Figuur 7: Weergave van de gemiddelde voorkeur van de hele populatie over de vorm waarin informatie actief openbaar gemaakt moet worden.

Een deel van de deelnemers (n=909) heeft een algemene rangschikking taak ingevuld omdat zij in de keuzetaak voor geen van de informatieonderwerpen een hoge of maximale inspanning hebben gekozen (zie figuur 8).

Antwoorden op de algemene rangschikking taak

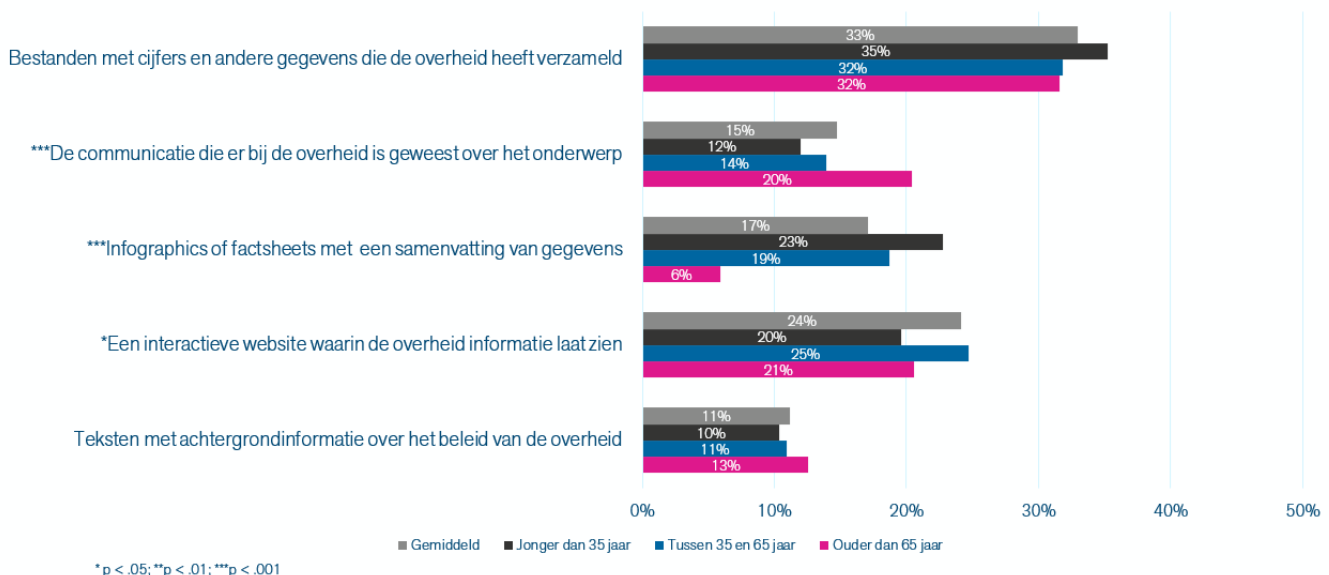
Figuur 8: Weergave van de gemiddelde voorkeur van de hele populatie over de vorm waarin informatie actief openbaar gemaakt moet worden.

Voor twee informatiesoorten zijn er wel significante verschillen gevonden tussen de verschillende leeftijdsgroepen en opleidingsniveaus. Uit figuren 7 & 8 kan opgemaakt worden dat:

1. Er blijkt veel overeenstemming onder deelnemers te zijn wat betreft de *prioritering van informatiesoorten, waarbij bestanden met cijfers/ ruwe data en interactieve websites de voorkeur krijgen boven communicatie bij de overheid en teksten met achtergrondinformatie.*
2. De grootste spreiding van voorkeuren over informatiesoorten tussen verschillende groepen betreft de openbaarmaking van communicatie binnen bij de overheid en infographics/factsheets.

De onderstaand figuur laat zien dat er een significant verschil bestaat tussen verschillende generaties hun voorkeur voor bepaalde informatiesoorten. Ouderen kiezen vaker voor het openbaar maken van communicatie bij de overheid dan andere leeftijdsgroepen.

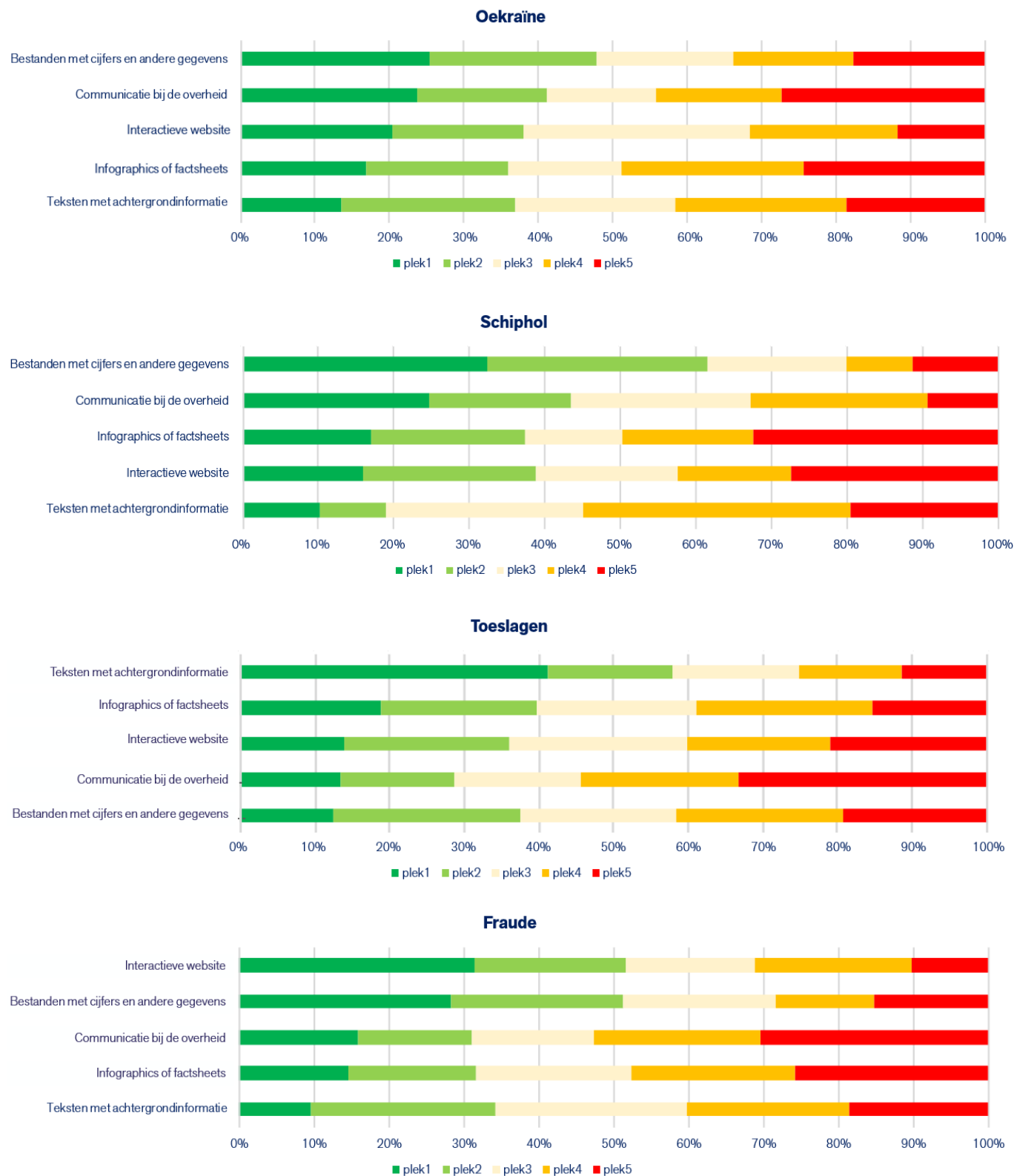
Algemeen rangschikkingstaak - leeftijd

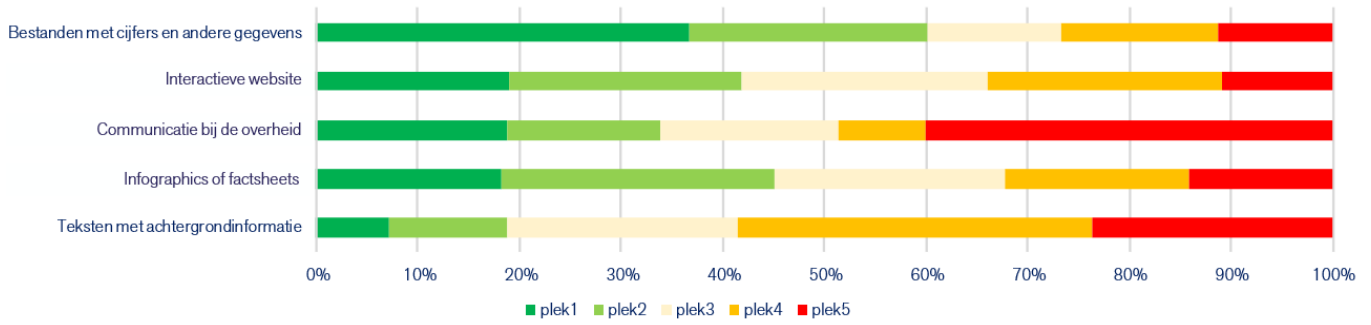
Figuur 9: Weergave per leeftijdsgroep en de populairste informatiesoorten.

3.3.2 Rangschikkingstaak per informatieonderwerp

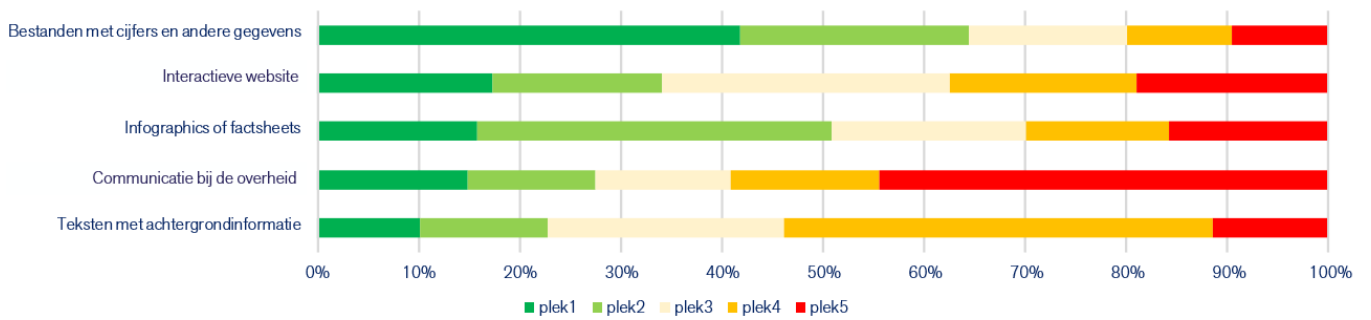
In de figuren hieronder is voor alle 12 informatieonderwerpen weergegeven hoe deelnemers hun voorkeuren hebben gerangschikt over informatiesoorten voor actieve openbaarmaking.

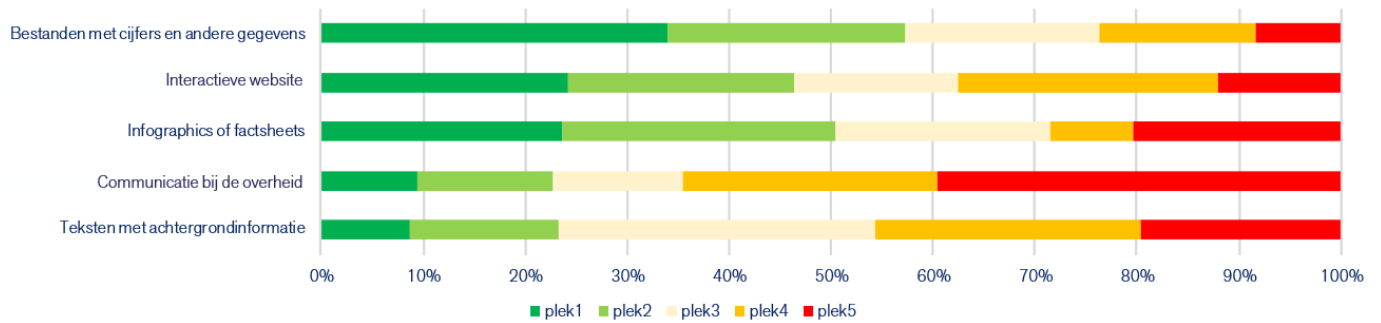
Leerlingen

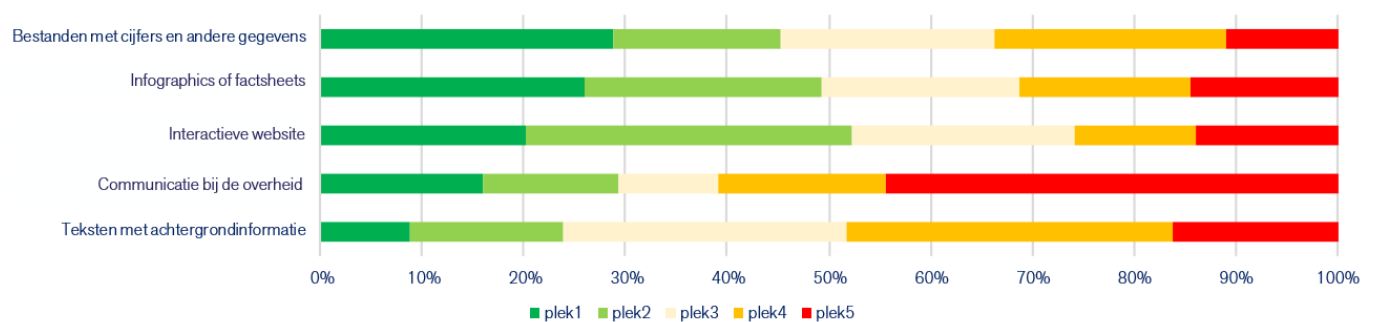
Energieverbruik

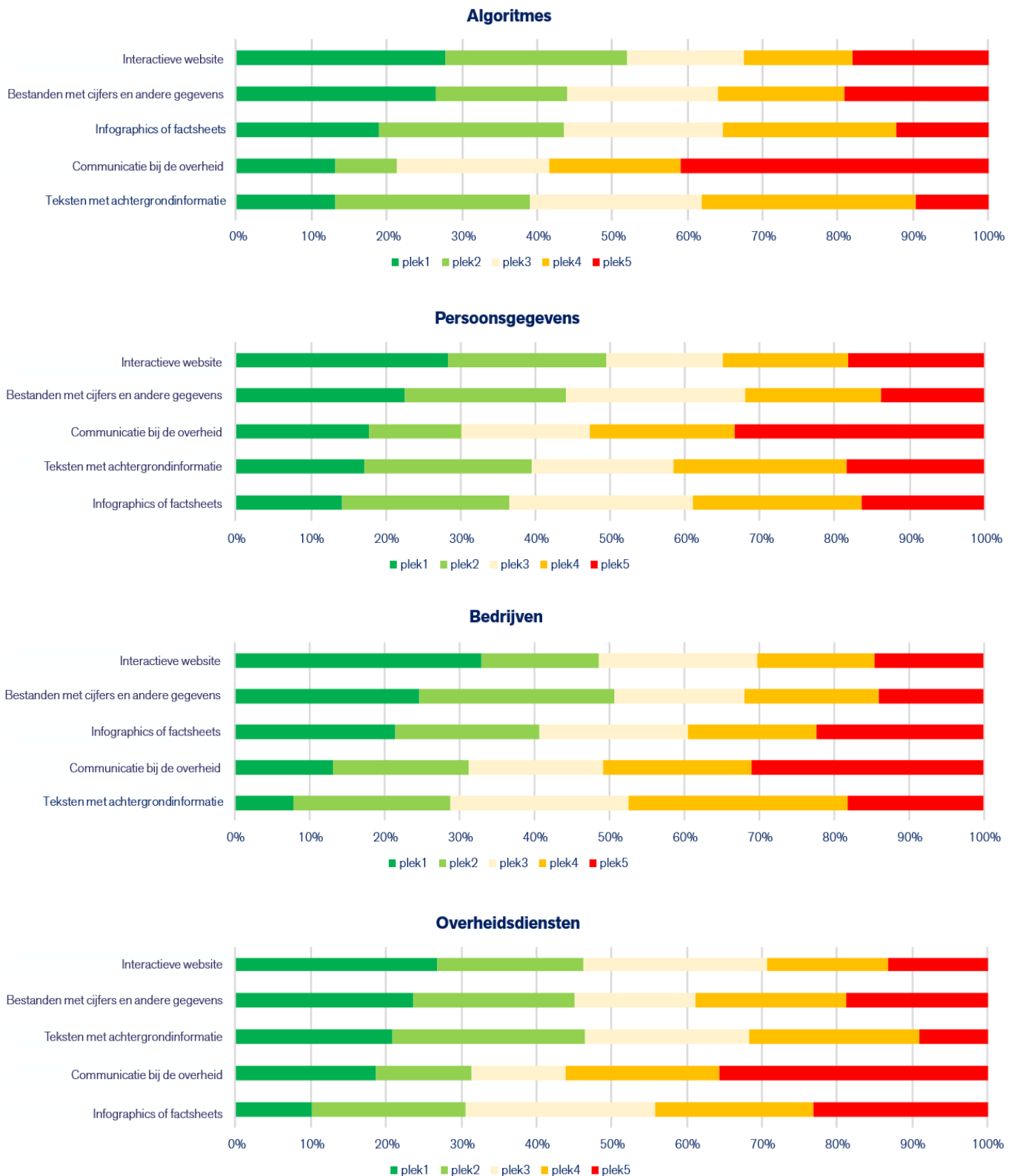

Klimaatverandering

Beleidsplannen

Figuren 10-21: De rangschikking van informatiesoorten per informatieonderwerp over de hele respondentengroep.

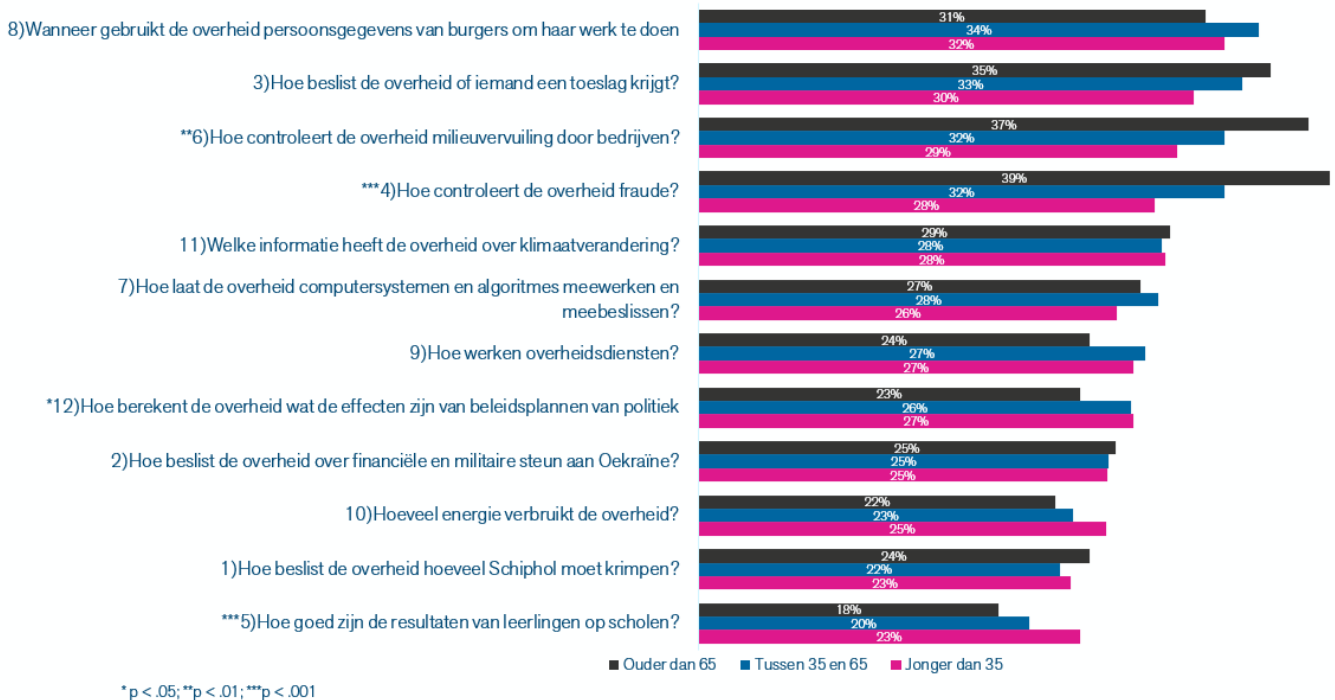
Uit de resultaten blijkt dat door deelnemers verschillende informatieonderwerpen andere informatiesoorten de voorkeur. Er zijn verschillende verklaringen te bedenken voor deze verschillen. Onder andere door analyse van de kwalitatieve data (toelichting) van deelnemers.

3.4 Demografische variatie keuzetaak

Uit de raadpleging blijkt dat er meerdere significante relaties bestaan tussen de keuzes van deelnemers en hun demografische kenmerken. Hoe hoger de significantie (meer sterretjes) hoe hoger de kans dat het resultaat representatief is voor de Nederlandse populatie. Gender is geen sterk bepalende factor voor de keuze van deelnemers. De leeftijd van deelnemers is dat wel (zie figuur 22). Wanneer er wordt gekeken naar de informatievoorkeur onder verschillende generaties dan valt het op dat ouderen (65+) een relatief sterke voorkeur hebben voor informatie die helpt de overheid te controleren. Mensen onder de 35 zetten meer in op informatie over de prestaties van leerlingen op scholen dan andere groepen.

Voor welke informatieonderwerp moet de overheid zich vooral inspannen?

Gemiddelde punten per leeftijdscategorie

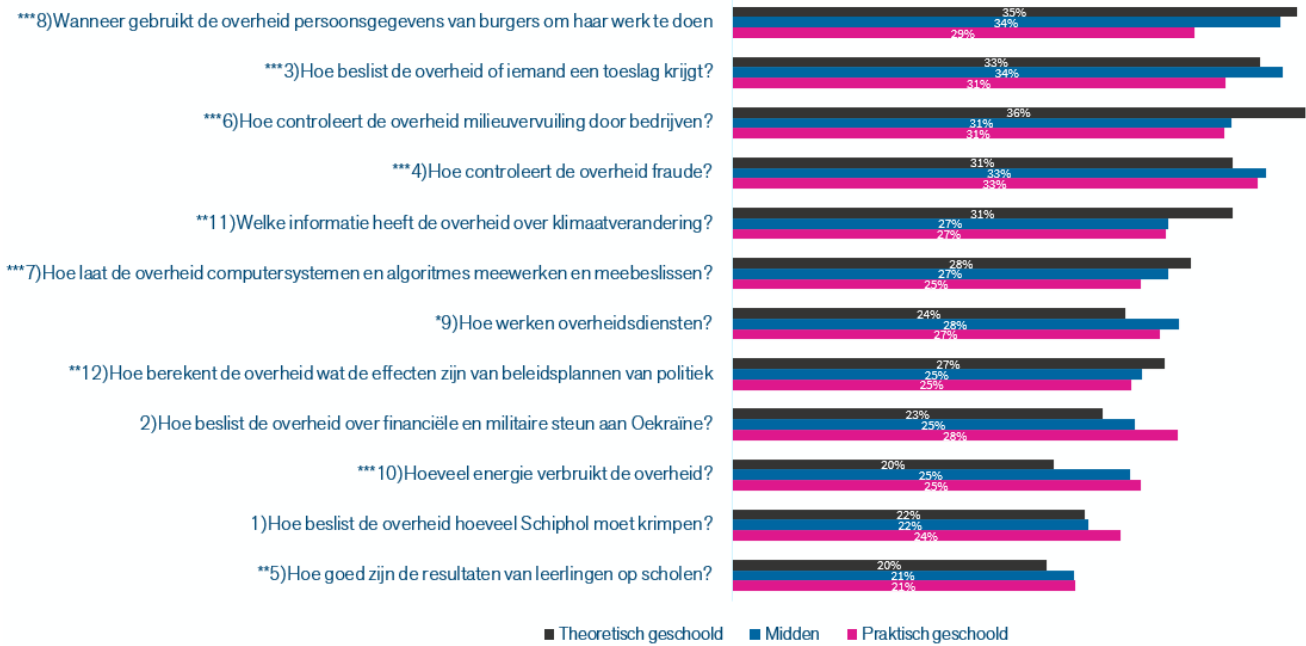

Figuur 22: Deze figuur laat zien hoe leeftijd van invloed is op voorkeur van deelnemers voor bepaalde informatieonderwerpen.

Van alle demografische kenmerken waarop de populatie is getoetst, heeft opleidingsniveau de meest significante invloed op de verschillende voorkeuren tussen groepen (zie figuur 23). Over het algemeen hebben theoretisch geschoolden iets meer voorkeur voor onderwerpen die met het uitvoeren van beleid en het inspecteren en handhaven te maken hebben terwijl praktisch geschoolden meer de voorkeur hebben voor onderwerpen die slaan op processen van beleidsvorming.

Voor welke informatieonderwerp moet de overheid zich vooral inspanssen?

Gemiddelde punten per opleidingsniveau

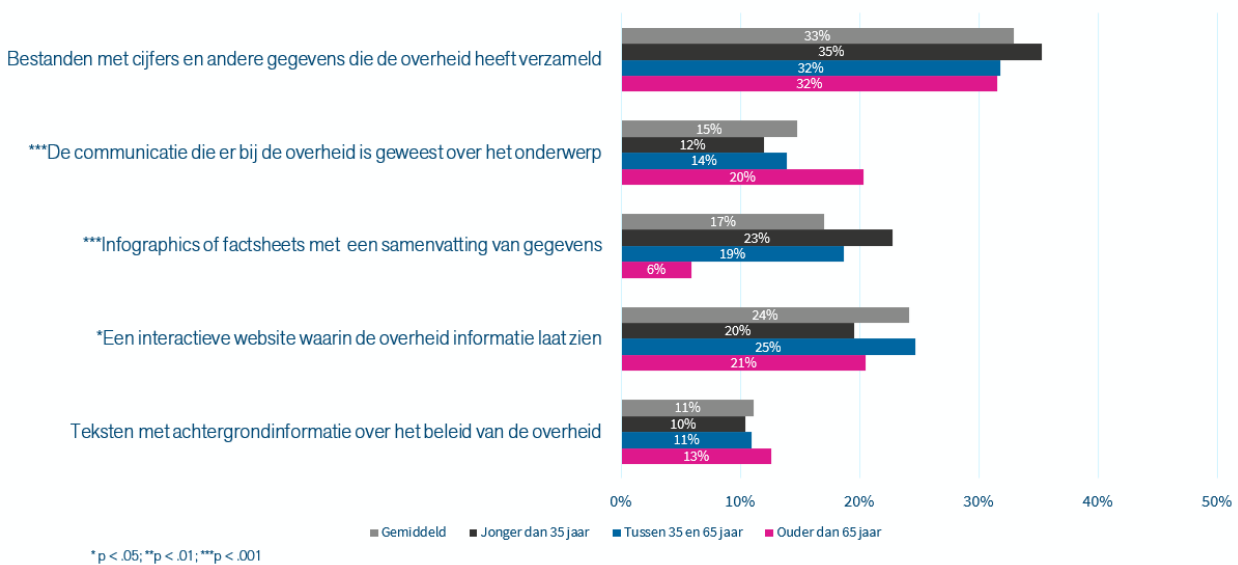
Figuur 23: Deze figuur laat zien hoe educatie niveau van invloed is op de voorkeur van deelnemers voor bepaalde informatieonderwerpen.

3.5 Demografische variatie rangschikkingstaak

De figuren bevatten verdere toelichting over de demografische variatie binnen de rangschikkingstaak. Er zijn significante verschillen gevonden tussen verschillende demografische groepen.

Wat zijn de populairste soorten data per bevolkingsgroep? Hoe vaak worden de soorten data op de 1. plek gezet?

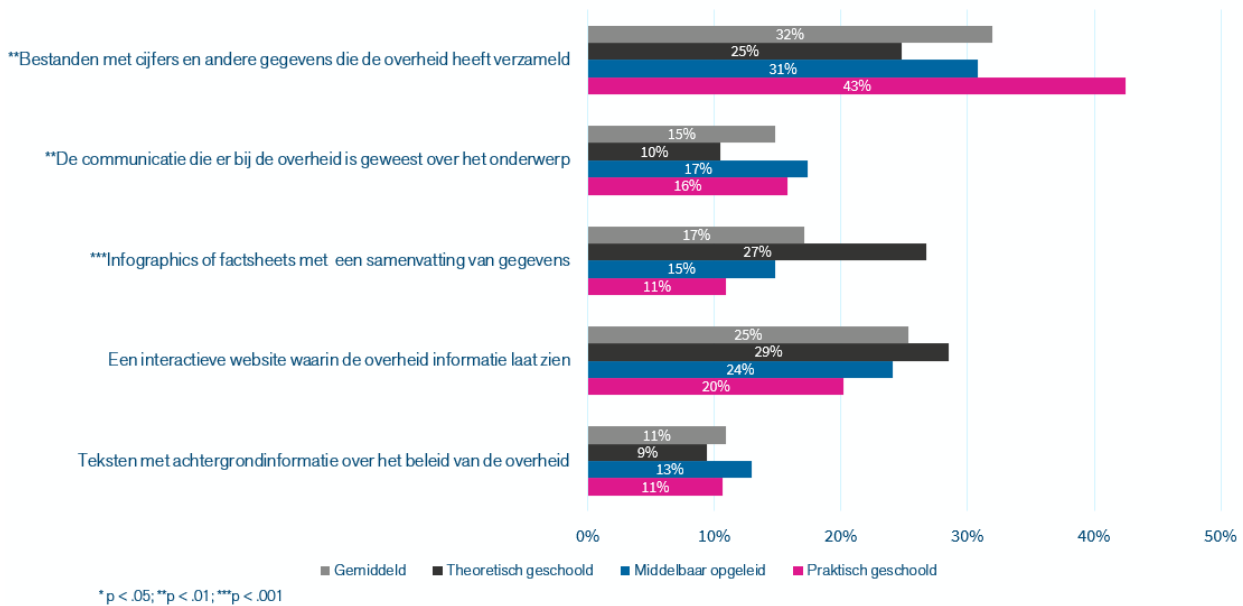
Algemeen rangschikkingstaak - leeftijd

Figuur 24: Deze figuur laat zien hoe leeftijd beïnvloed wat voor voorkeur deelnemers geven aan het soort informatie dat actief openbaar moet worden gemaakt. Er is voor gekozen aan te geven hoeveel procent van de deelnemers een informatiesoort de hoogste prioriteit toekennen.

Wat zijn de populairste soorten data per bevolkingsgroep? Hoe vaak worden de soorten data op de 1. plek gezet?

Algemeen rangschikkingstaak - opleidingsniveau

Figuur 25: Deze figuur laat zien hoe opleidingsniveau van invloed is op toekenning van de hoogste prioriteit aan een informatiesoort voor actieve openbaarmaking. Infographics (significantie) en groot verschil (relevantie) communicatie (significantie).

3.6 Overige resultaten

De open raadpleging werd ingevuld door een kleine groep deelnemers (n=63) (zie tabel 3 in §3.1). Dit zijn burgers die vanuit eigen interesse deelgenomen hebben aan de raadpleging. Zij hebben over het algemeen vaak een uitgesproken mening over het onderwerp van de raadpleging. Zij zijn daarom minder representatief voor de informatiebehoefte van de populatie als geheel. In de representatieve steekproef komt de verdeling van de deelnemers over de provincies overeen met de verdeling in de Nederlandse populatie. De steekproef is op dit kenmerk representatief.

Provincie	Populatie Nederland*	Representatieve steekproef (n=1854)	Open raadpleging (n=63)
Drenthe	3%	3%	
Flevoland	2%	3%	
Friesland	4%	5%	3%
Gelderland	12%	13%	3%
Groningen	3%	3%	
Limburg	6%	7%	
Noord-Brabant	15%	15%	9%
Noord-Holland	17%	13%	25%
Overijssel	7%	8%	3%

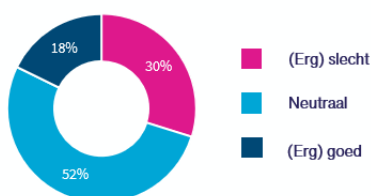
Utrecht	8%	7%	6%
Zeeland	2%	3%	
Zuid-Holland	21%	21%	47%

Tabel 4 Op basis van de persoonsgegevens van deelnemers kan worden bepaald of de raadpleging representatief is, bijvoorbeeld op basis van de provincie waar deelnemers wonen.

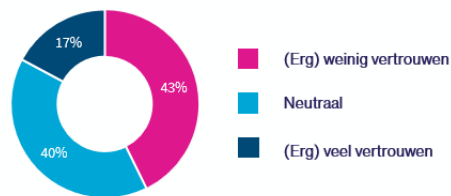
Verdiepende vragen

Deelnemers hebben aan het einde van de raadpleging ook verdiepende vragen beantwoord (multiple-choice en openvragen) waarbij zij hun mening over de open overheid konden delen. Dit betreft vragen als “wat vindt u van de communicatie van de overheid?”, “hoeveel vertrouwen heeft u dat de overheid informatie openbaar maakt” en “wat voor overheid informatie zou u nog meer openbaar gemaakt zien willen worden?”. Zie figuur 26 en 27 voor enkele voorbeelden van verdiepende vragen en resultaten. Voor een overzicht van alle verdiepende vragen zie annex F. Voor een volledig overzicht van de resultaten in Powerpoint Presentatie bestand kan contact opgenomen worden met de auteurs.

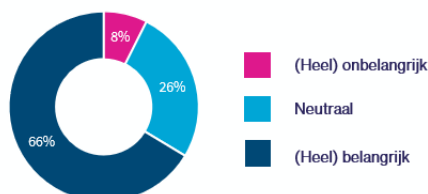
Wat vindt u van de communicatie van de overheid?

Hoeveel vertrouwen heeft u dat de overheid informatie voor controle openbaar maakt?

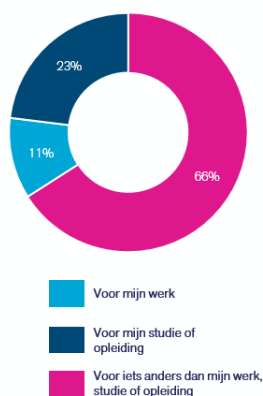
Hoe belangrijk vindt u dat ambtenaren vrij kunnen nadenken?

Figuur 26: Resultaten uit een aantal verdiepende vragen die deelnemers kregen voorgelegd.

Deelnemers die overheidsinformatie bekijken doen dit vaak om op de hoogte te blijven

Wilt u deze informatie gebruiken voor uw werk of uw studie? Of voor uzelf?

- “Zaken rond belasting”
- “I.v.m. plaatsen van windturbines en geluidsoverlast heb ik weleens info gezocht”
- “Als ik echt geïnteresseerd ben in en onderwerp wat mij aan het hart gaat.”
- “Om mij op de hoogte te houden van alles wat er gebeurt binnen de overheid. Ik vind het belangrijk om goed geïnformeerd te zijn. Dit helpt het bedrijf waar ik werk.”
- “Als ik bepaalde wetgeving moet weten”
- “Controle op uitspraken in media”
- “Om wat beter te begrijpen wat we eventueel gaat veranderen”
- “Om tot een beslissing te komen”
- “Voor mezelf om meer duidelijkheid te krijgen over een bepaald onderwerp”
- “Voor onderzoek/studie, en wat er in de omgeving speelt waar ik woon.”
- “Om ontwikkelingen te volgen en voorbereid te zijn op komende besluiten”
- “Om de overheid te bestrijden op grondwettelijke principes.”
- “Wanneer ik me ergens voor interesseert (b.v. vliegveld Lelystad) probeer ik daar informatie over te krijgen, als particulier is dat heel moeilijk en vaak zijn de rapporten geheim of zwart gemaakt.”
- “Ik werk in de gezondheidszorg, af en toe info verzamelen”

Figuur 27: Resultaten uit een verdiepende vragen die deelnemers kregen voorgelegd

De resultaten uit de verdiepende vragen kunnen in verband gebracht met voorkeuren uit de andere keuzetaken. Dit soort analyses zijn onderwerp van vervolgonderzoek aan de TU Delft. Meer informatie hiervoor volgt in de discussie en aanbevelingen (hoofdstuk 5).

4. Conclusies

De onderzoeksvragen die zijn geadresseerd in dit onderzoek zijn:

1. Wat is de informatiebehoefte naar verschillende informatieonderwerpen en zijn er op basis van uitgesproken informatiebehoefte verschillende groepen in de populatie te onderscheiden?
2. Welke informatiebehoefte bestaat er naar de manier waarop (soort/vorm) informatie openbaar wordt gemaakt?
3. Hebben demografische verschillen tussen deelnemers invloed op hun informatiebehoefte naar informatieonderwerpen en informatiesoorten?

De top drie belangrijkste bevindingen naar aanleiding van deze deelvragen zijn:

De ruime meerderheid van de deelnemers vindt actieve openbaarmaking (heel) belangrijk.

Het overgrote deel van de deelnemers (79%) geeft aan actieve openbaarmaking (heel) belangrijk te vinden. Veel deelnemers vinden het tevens belangrijk om over het onderwerp hun mening te geven (71%).

Binnen de respondentengroep kunnen op basis van voorkeuren verschillende cluster groepen worden herkend. Tussen de verschillende clusters zijn significante voorkeurverschillen gevonden voor informatiesoorten.

Er zijn vier cluster groepen waargenomen binnen de respondentengroep. De keuzewaarschijnlijkheid van clusterparticipanten voor informatieonderwerpen (keuzetaak) en informatiesoorten (rangschikkingstaak) verschilt gemeten over demografische kenmerken van deelnemers zoals leeftijd, gender en opleidingsniveau.

Uit de gemiddelde prioritering van informatiesoorten over de hele populatie blijkt een voorkeur voor bestanden met cijfers en ruwe data en interactieve websites boven communicatie binnen de overheid en bestanden met achtergrondinformatie. De grootste spreiding van voorkeuren over informatiesoorten tussen verschillende groepen betreft de openbaarmaking van communicatie binnen bij de overheid en infographics / factsheets. Bij een aantal informatieonderwerpen wordt binnen alle clusters een duidelijke voorkeur uitgesproken voor de informatiesoort voor actieve openbaarmaking van het betreffende informatieonderwerp.

Deelnemers hebben voorkeur voor actieve openbaarmaking van actuele informatieonderwerpen die hen in staat stellen om de overheid te controleren op de uitvoering van haar uitvoerende en controlerende taken.

Het belang van actieve openbaarmaking van informatie rondom deze onderwerpen is dus breed gedragen. De top vier hoogst geprioriteerde informatieonderwerpen zijn binnen alle vier de clusters:

1. Gebruik persoonsgegevens
2. Besluitvorming rond toeslagen
3. Controle van milieuvervuiling
4. Controle van fraude

Veelgenoemde argumenten voor de keuze van deze informatieonderwerpen zijn:

- Meer informatie zet mij of iemand anders in staat om de overheid te controleren

- Actieve openbaarmaking van informatie over deze onderwerpen is belangrijk vanwege actuele gebeurtenissen en affaires.
- Informatie over deze onderwerpen geeft burgers inzicht in hun rechten en plichten
- De overheid moet deze informatie uit principe actief openbaar maken

In het resultaten hoofdstuk zijn veel resultaten gedeeld waarbij een selectie is gemaakt van resultaten die voor de beleidsmaker relevant worden geacht. In de analyse worden empirische resultaten gedeeld die de lezer in staat stellen om antwoord te geven op de benoemde deelvragen. De omvang van de data uit de raadpleging maakt dat er veel bevindingen worden gerapporteerd, maar dat er alleen conclusies worden getrokken op de hoofdlijnen. Dit wil zeggen, conclusies die betrekking hebben op de informatiebehoeften van de volledige respondentengroep. Er worden geen conclusies verbonden aan de specifieke voorkeuren binnen verschillende deelnemer clusters of de voorkeur verschillen over verschillende demografische groepen heen.

5. Discussie en aanbevelingen

5.1 Discussie

Als onderdeel van het onderzoeksproces is in de startfase een focusgroep georganiseerd met een aantal open data experts ter validatie en discussie van het PWE-ontwerp. Tijdens de focusgroep zijn verschillende discussievragen ter sprake gekomen die relevant zijn om verder uit te diepen in vervolgonderzoek over informatiebehoeften naar actieve openbaarmaking. De uiteindelijke resultaten van het onderzoek zijn eveneens gepresenteerd aan een aantal deelnemers uit de focusgroep. Dit bracht een discussie op gang over actuele onderwerpen die in het kader van actieve openbaarmaking binnen de rijksoverheid worden besproken. Bijvoorbeeld de dilemma's bij actieve openbaarmaking die spelen m.b.t. beleidsintimiteit en dataminimalisatie. Voor een volledig overzicht van de proces-feedback tijdens het onderzoek zie annex C. Enkele discussiepunten die voortkwamen uit gesprekken met deelnemers uit de focusgroep:

- Naast de wettelijke verplichting voor actieve openbaarmaking vanuit Woo-informatie categorieën. Hoe groot is de ambitie bij de overheid voor het toegankelijk maken van informatie vanuit inspanning voor aanvullende actieve openbaarmaking? De inspanning die daarbij komt kijken is exponentieel. Het is voor zowel burgers en de overheid niet wenselijk om alle overheidsinformatie volledig toegankelijk openbaar te maken. Daarom moeten er keuzes gemaakt worden over de diepte van openbaarmaking. Kies je ervoor om alleen einddocumenten openbaar te maken of zouden concepten eveneens verplicht actief openbaar gemaakt moeten worden?
- Dit onderzoek kan een vertrekpunt zijn voor het toewerken naar generieke categorieën van overheidsinformatie die je met voorrang actief openbaar zou willen maken, aanvullend aan de Woo-informatie categorieën die zijn geïnspireerd op aanbevelingen over actieve openbaarmaking uit eerder onderzoek (IMI & KOOP, 2018; RDDI, 2021).
- Hoe verschillen de informatiebehoeften van verschillende doelgroepen die baat hebben bij actieve openbaarmaking? Hebben burgers andere voorkeuren dan wetenschappers, juristen, journalisten en informatieprofessionals bij de overheid? De informatiebehoefte binnen de samenleving is anders dan die binnen de overheid. Maar hoe verschilt de informatiebehoefte binnen de samenleving? Door informatiebehoeften te vergelijken wordt er een vollediger beeld verkregen. Daarbij ontstaat een vertrekpunt voor discussie tussen verschillende gebruikersgroepen.

Het onderzoek naar de informatiebehoeften van burgers wordt voortgezet aan de TU Delft. Daarbij worden bovenstaande vragen waar mogelijk meegenomen. In dit vervolgonderzoek wordt voortgebouwd op de inzichten van de kwantitatieve resultaten en het ontwerpproces van de PWE raadpleging over de informatiebehoeften van burgers. Dit resulteert in het schrijven van een of twee wetenschappelijke papers. Daarnaast doet ook het Instituut Maatschappelijke Innovatie (IMI) in 2024 onderzoek naar informatiebehoeften en zal daarbij o.a. ook kijken naar patronen in Woo-verzoeken. IMI heeft gedurende het onderzoeksproces van het voorliggende rapport op meerdere momenten waardevolle feedback geleverd. Voor een overzicht van de verkregen feedback tijdens het onderzoeksproces zie Annex C.

Methodologische reflectie

In paragraaf 3.6 worden resultaten gerapporteerd uit verdiepende vragen die deelnemers kregen voorgelegd. Onderwerpen die werden besproken in deze verdiepende vragen zijn bijvoorbeeld het openbaar maken van concepten ter reconstructie van beleidsvorming en het al dan niet vrij kunnen brainstormen van ambtenaren in het kader van beleidsintimiteit. Bij deze resultaten geldt een disclaimer, omdat zij voor deelnemers multi-interpretabel zijn en geen onderscheid maken tussen passieve en actieve openbaarmaking. Daarom zijn deze resultaten niet meegenomen in dit

rapport. Deze nuance over de resultaten kan breder worden getrokken vanuit het argument dat deelnemers weinig kennis hebben van openbaarmaking en over het algemeen niet bekend zijn met de verschillen en afwegingen tussen passieve/actieve openbaarmaking. Om deelnemers toch goed te informeren over de thematiek van de raadpleging kregen zij verschillende uitleg filmpjes en teksten voorgelegd. In ieder geval kunnen de antwoorden van deelnemers een indicatie geven voor vervolgonderzoek naar informatiebehoeften binnen de overheid. Daarnaast zijn de resultaten van sommige resultaten wel interessant in samenhang met deelnemers hun demografische kenmerken en voorkeuren binnen andere taken in de PWE.

Voor een overzicht van de instructies en informatie die deelnemers voorgelegd hebben gekregen, zie annex F.

5.2 Aanbevelingen

Op basis van de resultaten en discussie worden een aantal aanbevelingen gemaakt voor beleidsmakers die werken aan actieve openbaarmaking en professionals die verantwoordelijk zijn voor de implementatie van dit beleid.

1. Toepassen van de participatieve waarde evaluatie methodiek als beleidsinstrument voor burgerparticipatie thema's transparantie en (actieve) openbaarmaking

De participatieve waarde evaluatie methode (PWE) is een bewezen methode voor burgerparticipatie ter ondersteuning van beleidsvorming. Het werd eerder toegepast binnen verschillende overheidsdomeinen waaronder het covidbeleid, vraagstukken uit de energietransitie en de inrichting van de zorg. De PWE methodologie heeft verschillende voordelen ten opzichte van klassieke instrumenten voor opiniepeiling. De representatieve groep deelnemers toont een goede weerspiegeling van de informatiebehoefte in de samenleving. Deelnemers maken keuzes onder condities van schaarste van overheidsmiddelen voor actieve openbaarmaking. Daarbij moeten zij hun keuzes toelichten. Dit geeft inzicht in de onderliggende zorgen en waarden van deelnemers.

De resultaten uit de raadpleging laten zien dat er onder deelnemers animo is voor burgerraadplegingen over de thematiek van overheid transparantie en openbaarmaking. 89% v.d. deelnemers geeft de raadpleging een voldoende, 79% v.d. deelnemers vindt actieve openbaarmaking (heel)belangrijk en 71% vindt het belangrijk om zijn mening te geven over dit onderwerp. De PWE methode kan vaker worden ingezet en kan een peilende functie vervullen voor het meten van de informatiebehoeften in relatie tot (actieve) openbaarmaking van overheidsinformatie.

2. De resultaten van dit onderzoek bieden input voor curriculumontwikkeling over (actieve) openbaarmaking

De resultaten van de PWE bieden drie concrete punten voor verdere curriculumontwikkeling op actieve openbaarmaking. Ten eerste biedt het onderzoek een dataset voor studenten waarmee ze verdere data-analyses kunnen uitvoeren over de voorkeuren van burgers. Ten tweede is aan de hand van kwalitatieve analyse aangetoond wat burgers 'echt' belangrijk vinden. Hierdoor kunnen toekomstige student-onderzoeken gericht worden op specifieke informatiebehoeften van burgers. Ten derde geeft dit onderzoek inzicht in de toegevoegde waarde van de PWE als onderzoeksinstrument voor burgerparticipatie. Via het Kennisportfolio van het I-Partnerschap kunnen zowel het rapport, de dataset als de methode publiek toegankelijk worden gemaakt.

3. De resultaten van dit onderzoek bieden input voor vervolgonderzoek binnen de overheid en de wetenschap.

Vervolgonderzoek naar de informatiebehoeften van burgers wordt voortgezet aan de TU Delft. In dit onderzoek wordt voortgebouwd op de inzichten van de kwantitatieve resultaten en het ontwerpproces van de PWE raadpleging over de

informatiebehoeften van burgers. Dit resulteert in het schrijven van een of twee wetenschappelijke papers en een presentatie op de internationale E-gov conferentie in Brussel in september. Ook binnen de overheid wordt onderzoek uitgevoerd naar informatiebehoeften. Het Instituut Maatschappelijke Innovatie (IMI) doet in 2024 onderzoek naar informatiebehoeften en zal daarbij o.a. kijken naar patronen in Woo-verzoeken.

4. Stimuleer kennisdeling en voer het gesprek over de vormgeving van actieve openbaarmaking binnen de overheid

De resultaten uit het onderzoek kunnen nieuwe beleidsvorming en implementatie op het gebied van actieve openbaarmaking ondersteunen, waardoor aanvullende actieve openbaarmaking beter aansluit op de informatiebehoeften van verschillende groepen burgers langs demografische lijnen en voorkeurclusters. Door aanvullende actieve openbaarmaking beter af te stemmen op gebruikersbehoeften en voorkeuren kan openbaarmaking op een meer persoonlijk relevante manier worden gerealiseerd en worden bevolkingsgroepen beter voorzien in informatiebehoefte. Resultaten uit het rapport vormen een aanleiding voor kennisdeling over informatiebehoeften en actieve openbaarmaking binnen de overheid. De thematiek zou kunnen worden besproken a.d.h.v. een presentatie van het onderzoek op een "Open Donderdag" bij het nationaal archief of tijdens een werkconferentie van het I-partnerschap.

Referenties

- Dekker, T., Koster, P., & Mouter, N. (2019). *The economics of participatory value evaluation*.
- European Parliament. (2019). *DIRECTIVE (EU) 2019/ 1024 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL - on open data and the re-use of public sector information*.
- European Parliament. (2023). *Identification of data themes for the extensions of public sector High-Value Datasets: final study*. Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2759/739414>
- IMI. (2023). *De toekomst van beleidsintimiteit*.
- IMI, & KOOP. (2018). *Haalbaarheid actieve openbaarmaking van overheidsinformatie*.
- Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed. (2021). *Een dementerende overheid 2.0?*
- Meijer, A. J., Curtin, D., & Hillebrandt, M. (2012). Open government: Connecting vision and voice. *International Review of Administrative Sciences*, 78(1), 10–29. <https://doi.org/10.1177/0020852311429533>
- Memorie van Toelichting Algemene Informatiewet (2023).
- Min BZK. (2023). *Meerjarenplan Openbaarheid en Informatiehuishouding Rijksoverheid (2024–2025)*. www.open-overheid.nl.
- Mouter, N., Hernandez, J. I., & Itten, A. V. (2021). Public participation in crisis policymaking. How 30,000 Dutch citizens advised their government on relaxing COVID-19 lockdown measures. *PLoS ONE*, 16(5 May). <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0250614>
- RDDI. (2021). *Quick scan informatiebehoefte RDDI*.
- Ruijter, E., Grimmelikhuisen, S., & Meijer, A. (2017). Open data for democracy: Developing a theoretical framework for open data use. *Government Information Quarterly*, 34(1), 45–52. <https://doi.org/10.1016/J.GIQ.2017.01.001>
- SEO. (2023). *Invoeringstoets Wet Open Overheid: Knelpunten, best practices en neveneffecten*. <https://www.nationaleombudsman.nl/nieuws/nieuwsbericht/2011/ombudsman-wob-is-juridische-jungle>
- Waag Futurelab. (2023). *Maatschappij zoekt informatie*.
- Zuiderwijk, A., Janssen, M., & Dwivedi, Y. K. (2015). Acceptance and use predictors of open data technologies: Drawing upon the unified theory of acceptance and use of technology. *Government Information Quarterly*, 32(4), 429–440. <https://doi.org/10.1016/j.giq.2015.09.005>
- Zuurmond. (2023). Informatiehuishouding, de postkoets met hulpmotor. In *Regeringscommissaris Informatiehuishouding*. Regeringscommissaris informatiehuishouding. <https://www.trouw.nl/politiek/oud-ombudsman-alex-brenninkmeijer-ziet-in-de-toeslagenaffaire-geen->

Annex A – PWE: Keuze-slider taak

Oorspronkelijke versie template beschrijving keuzeopties

Informatie onderwerp

Als je het schuifje helemaal links laat staan (niet openbaar maken)

Dan adviseer je deze informatie niet actief openbaar te maken.

Zet je het schuifje een beetje naar rechts (statistieken en data)

Dan adviseer je de overheid om statistische gegevens en ruwe data over dit onderwerp actief openbaar te maken.

Zet je het schuifje in het midden (ook tabellen en infographics)

Dan adviseer je de overheid om deze statistische gegevens en ruwe data mooi en toegankelijk weer te geven. Bijvoorbeeld in de vorm van tabellen of infographics waarin een samenvatting van de publiek beschikbare data is weergegeven.

Zet je het schuifje op driekwart (ook achtergrondinformatie)

Dan adviseer je de overheid om naast de statistische gegevens en bewerkte data ook allerlei achtergrondinformatie actief openbaar te maken zoals verslagen van vergaderingen van ambtenaren over dit onderwerp en adviezen van ambtenaren aan de minister.

Zet je het schuifje helemaal naar rechts (ook correspondentie/communicatie)

Dan adviseer je de overheid om naast de statistische gegevens, bewerkte data en allerlei achtergrondinformatie (vergaderstukken en formele brieven om ook de correspondentie tussen ambtenaren en partners van de overheid openbaar te maken (e-mails van ambtenaren en whatsapp gesprekken).

Uiteindelijke versie template beschrijving keuzeopties

Template

Over welke informatie gaat het?

(Informatie onderwerp-afhankelijk)

Wat adviseert u als u hiervoor kiest?

Als u het schuifje links laat staan, dan vindt u dat de overheid zich niet extra moet inspannen om informatie over dit onderwerp openbaar te maken. Dan blijft de overheid zich richten op passieve openbaarmaking. Als u het schuifje naar rechts zet dan kiest u voor een hogere inspanning. Dan vindt u dat de overheid een grotere inspanning moet doen om informatie over dit onderwerp uit zichzelf openbaar te maken.

Wat kan dat betekenen?

(Informatie onderwerp-afhankelijk)

Dat kan betekenen dat ambtenaren allerlei informatie actief openbaar moeten maken over dit onderwerp binnen korte tijd nadat de informatie is ontstaan. Daardoor krijgen burgers inzicht in hoe beleid is gemaakt en hoe beslissingen tot stand zijn gekomen. Dit soort

informatie kan burgers en bedrijven helpen om betere beslissingen te maken. Ook maakt het makkelijker voor burgers om te controleren of de overheid haar werk goed doet en te melden als iets in strijd met de regelgeving is. Zo versterkt het openen van overheidsinformatie de democratie.

Hoe moet informatie over dit onderwerp openbaar worden gemaakt?

In de volgende ronde kiest u hoe de overheid de door jou gekozen inspanning moet inzetten door een voorkeur aan te geven over hoe informatie over dit onderwerp openbaar wordt gemaakt. U kiest dan voor het soort data en de vorm die het aanneemt. Moet de overheid zich richten op voorlichting of juist het openbaar maken van data, einddocumenten of hele dossiers? Moet de overheid ruwe data of einddocumenten openbaar maken, of vooral toelichting geven en transparant zijn over haar communicatie?

Schatting van de inspanning van openbaarmaking per archetypisch werkproces

Archetype	Schatting inspanning
1. Beleid maken	<p>Binnen dit archetypische proces geldt al een verplichting tot openbaarmaking voor verschillende soorten einddocumenten. Het kost reeds veel inspanning om documenten en mails openbaar te maken.</p> <p><u>Grote inspanning</u> om aan alle Woo info-categorieën te voldoen. De inspanning voor passieve openbaarmaking is sterk afhankelijk van de politieke gevoeligheid van een bepaald onderwerp.</p>
2. Beleid uitvoeren	<p>Beleid uitvoeren is een lineair proces dat procedures en regels volgt. Openbaarmaking van procesdata gebeurt nog weinig of alleen op de hoofdlijnen.</p> <p><u>Kleine inspanning</u> om geanonimiseerde statistieken te ontsluiten. <u>Grote inspanning</u> om toegankelijke en bewerkte data te publiceren. Inspanning is ook afhankelijk van het soort uitvoerende organisatie en de staat van de ICT-systemen.</p> <p>Kleine organisaties moeten al veel inspanning doen om Woo-informaticategorieën te openbaren. Kleine gemeentes hebben vaak tekort aan informatie professionals. Een UWV of DUO werkt met betere ICT-systemen met veel metadata, maar deze zijn vaak niet transparant.</p>
3. Inspecteren/ handhaven	<p>Transparantie hoort in zekere mate tot de kerntaak van inspecties en toezichthouders, waardoor de inspanning tot openbaarmaking niet bijzonder groot is. Zij hebben als controlerende instanties een voorbeeldrol te geven en zijn over het algemeen naar buiten gericht ter verantwoording naar de samenleving. De rapporten van de inspecties rapporteren niet alleen resultaten maar ook details over de werkwijze waarop evaluaties worden uitgevoerd.</p> <p><u>Gemiddelde inspanning</u>. Het archetype inspecteren en handhaven van normen, richtlijnen, regels produceert zowel data als einddocumenten. In dit archetype</p>

worden nieuwe data geproduceerd en bestaande ruwe data bewerkt waarna deze openbaar worden gemaakt voor het publiek. Daarmee is het openbaar maken van data in dit archetypisch proces in zekere zin de corebusiness, dus is er kennis en capaciteit voor openbaarmaking in huis. Daardoor is openbaarmaking van gegevens mogelijk minder inspannend er geen volledige transparantie wordt gevraagd.

-
4. Registers bijhouden Er worden grote investeringen gedaan in registers voor open data. Voor het organiseren van centrale platforms voor overheden én voor het bijhouden van organisatie specifieke data portalen.

Grote tot zeer grote inspanning. Het archetype registers bijhouden is een werkproces dat het actief openbaar maken van alle andere archetypen ondersteunt door te fungeren als een verzamelpunt voor informatie uit alle lagen van de overheid.

Het onderhouden van registers vraagt om een grote inspanning, zeker wanneer je informatie centraal toegankelijk wil maken. Eerder werden grote inspanningen gedaan om overheidsinformatie beschikbaar te maken op een centraal georganiseerd overheid platform (PLOOI). In het kader van de Woo zijn veel publieke organisaties hun eigen open informatie registers aan het ontwikkelen. Lokale overheden sluiten zich vaak aan op open source alternatieven zoals Woogle.nl en openbesluitvorming.nl.

-
5. Interne bedrijfsvoering De interne bedrijfsvoering moet al deels verplicht openbaar. Het betreft vaak gegevens die overheden goed bijhouden ter wettelijke verantwoording.

Middelmatige inspanning. Lijkt op de Woo-informatie categorie organisatie en werkwijze. Het is al bij wet verplicht om bepaalde informatie over de interne bedrijfsvoering actief openbaar te maken. Nu zijn daar de Woo-informatie categorieën bijgekomen die betrekking hebben op veel documenten uit dit archetype. Het openbaar maken en lakken van dit soort documenten kost extra inspanning, maar het betreft documenten die vaak al bijgehouden worden.

-
6. Kennis opbouw archetypen Dit archetype heeft betrekking op de leerprocessen ter verbetering van de archetypes. Dit soort processen zijn er in zekere mate op gericht om relevante informatie te verzamelen, bewerken en openbaar te maken.

Middelmatige inspanning. Dit werkproces is verspreid over alle overheidsinstanties en vraagt altijd om extra inspanning die boven op de kerntaken van een overheidsorganisatie komen. Voor kennis organisaties zoals CBS en CPL is openbaarmaking de core business. Voor hen is de inspanning laag.

De overheid heeft rondom sommige onderwerpen enorm veel data en kennis tot haar beschikking. Deze kennis is vaak verspreid en niet altijd even makkelijk herbruikbaar. Het samenbrengen van deze informatie vraagt om het verzamelen en bewerken van data uit verschillende processen. Voor het CBS en CPB is dat

core business en een relatief lage inspanning, maar voor andere
overheidsorganisaties is de inspanning openbaarmaking mogelijk een stuk hoger.

Annex B – PWE: Rangschikkingsstaak

Introductietekst

Het eerste deel van het onderzoek ging over welke onderwerpen u belangrijk vindt. U heeft laten weten bij welke onderwerpen de overheid meer haar best moet doen om informatie openbaar te maken. Nu zijn we benieuwd wat voor soort informatie u dan het belangrijkste vindt. De overheid heeft namelijk verschillende soorten informatie, bijvoorbeeld cijfers en andere gegevens. Of beleidsdocumenten, besluiten en andere teksten. Welke informatie moet de overheid vooral openbaar maken, vindt u? Hieronder beschrijven we vijf soorten informatie.

1. Bestanden met cijfers en andere gegevens die de overheid heeft verzameld

Dit zijn bestanden met gegevens die de overheid zelf heeft verzameld of gemaakt. En waar de overheid zelf mee werkt. De overheid kan deze bestanden op een website zetten. Er kunnen allerlei soorten gegevens in de bestanden staan. Cijfers, programmeercode, variabelen. Zulke gegevens heten ook wel 'ruwe data'. Er zit meestal een toelichting bij met uitleg over wat er te zien is. U kunt als burger zelf in de bestanden zoeken, informatie selecteren en voor eigen onderzoek gebruiken.

Een voorbeeld dit soort informatie vindt u hier: <https://github.com/MinBZK/Woo-besluit-broncode-digid-app> (In de online omgeving wordt dit een embedded link)

2. Een interactieve website waarin de overheid informatie laat zien

Op dit soort websites presenteert de overheid een overzicht van alle gegevens over een bepaald onderwerp. U kunt de informatie daar bekijken en ook bepaalde gegevens zoeken en vergelijken. Dit soort websites heten vaak 'dashboard'.

Een voorbeeld van dit soort informatie vindt u hier: <https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/rapport-invoering-open-overheid/2--informatiehuishouding> en hier: <https://dashboard.digitoegekkelijk.nl/> (In de online omgeving wordt dit een embedded link)

3. Grafieken of afbeelding die een samenvatting zijn van gegevens

Sommige gegevens kun je samenvatten in een grafiek, een *infographic* of een ander soort afbeelding. Dit is vaak een manier om duidelijk te maken wat bepaalde gegevens nu eigenlijk betekenen.

Een voorbeeld van dit soort informatie vindt u hier:

<https://www.rijksoverheid.nl/binaries/large/content/gallery/rijksoverheid/content-afbeeldingen/onderwerpen/aanpak-stikstof/stikstofdepositie-per-bron.jpg> (In de online omgeving wordt dit een embedded link)

4. Teksten die de overheid maakt, zoals adviezen voor beleid of teksten met achtergrondinformatie

Bij veel onderwerpen schrijft de overheid zelf verschillende soorten teksten. Bijvoorbeeld adviezen van ambtenaren over het beleid van de overheid. Of documenten waarin de overheid kennis over een bepaald onderwerp opschrijft. De overheid kan dit soort documenten over een bepaald onderwerp bij elkaar zetten op een openbare plek. En daarbij laten zien wat de verschillende documenten met elkaar te maken hebben. Bijvoorbeeld in een tijdlijn, of in een kennisdossier.

Een voorbeeld van dit soort informatie vindt u hier: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/caribische-deel-van-het-koninkrijk/vreemdelingenbewing-curacao> (In de online omgeving wordt dit een embedded link)

5. De communicatie die er bij de overheid is geweest over het onderwerp

Ambtenaren communiceren met elkaar. Ook communiceren ze met bijvoorbeeld bedrijven en burgers. De overheid kan bij een bepaald onderwerp alle communicatie openbaar maken. Dan zijn de archieven bijvoorbeeld openbaar en zijn ambtenaren verplicht om hun communicatie in die archieven te zetten. Of alle mails en whatsapp-berichten worden openbaar. Meestal maakt de overheid deze berichten eerst anoniem.

Een voorbeeld van dit soort informatie vindt u hier: <https://open.minvws.nl/search?q=&src%5B%5D=email> (In de online omgeving wordt dit een embedded link)

Rangschikking vragen

Hieronder ziet u de onderwerpen die u het belangrijkste vond. U vindt dat de overheid over deze onderwerpen informatie openbaar moet maken. Wat voor soort informatie moet de overheid vooral openbaar maken? Zet de 5 mogelijkheden in de volgorde: Wat u het belangrijkste vindt, zet u bovenaan.

Informatie onderwerp	Antwoord opties (Boodschappenlijst)	Type	Verplicht
<p>Informatie over hoe de overheid beslist om vanwege de stikstof een veeboerderij te kopen</p> <p>Welke soort informatie moet de overheid bij dit onderwerp vooral openbaar maken? Sleep de soorten informatie in de volgorde die u wilt. Wat u het belangrijkste vindt, zet u bovenaan.</p>	<ul style="list-style-type: none">• Bestanden met cijfers en andere gegevens die de overheid heeft verzameld.• Een interactieve website of dashboard, waarin de overheid informatie laat zien.• Grafieken of afbeelding die een samenvatting zijn van gegevens.• Teksten die de overheid maakt, voor beleid of met achtergrondinformatie.• De communicatie die er bij de overheid is geweest over het onderwerp.	Ranking	Ja

Annex C – Process feedback

Mei

Kick-off – Team PWE

Aanwezig: Onderzoekers TUD, Populytics en Digicampus

Besproken thema's:

- Empirische vraag: wat voor inzichten willen burgers krijgen van de overheid?
- Wat is het nut voor beleidsmakers
- Redeneren vanuit het perspectief van inwoners
- Niet te technisch uitweiden, de raadpleging moet te begrijpen blijven
- Alleen dingen voorleggen die nog niet besloten zijn
- Geen 'citizen science'
- Focus op burger, niet op medewerkers
- Wat voor soorten data wil de burger openbaar hebben? En in welke vorm? Dit hoeft niet voor iedereen hetzelfde te zijn
- Beperkte capaciteit, waarvoor inspanssen?
- Waarom maakt de burger deze keuze?
- Ook kwalitatief antwoorden meenemen
- Mogelijke uitkomst: lessen, quotes en concrete ideeën, voorkeuren en varianten
- Level van detail, granulariteit kan per type verschillen

Wekelijkse check-in

Een vast onderdeel van het onderzoeksproces was een weekupdate meeting tussen onderzoekers van Digicampus en Populytics (mei 23 - januari 24) waarin zowel de projectplanning bijgehouden werd en inhoudelijke discussie is gevoerd over informatiebehoefte en ontwerp van de raadpleging.

Juli

Focusgroep eerste ontwerp PWE - Stakeholders

Het doel van deze focusgroep was de evaluatie van het eerste ontwerp voor PWE door experts en stakeholders in een hybride meeting op het kantoor van Digicampus. Tijdens deze focusgroep waren stakeholders aanwezig uit het Bureau Regeringscommissaris Arre Zuurmond, Instituut Maatschappelijk Innovatie, Open State foundation, Europeana, VNG, Coalitie over informatie gesproken en vertegenwoordigers van het programma Open Overheid. Veel van deze stakeholders geven later feedback op het prototype PWE.

Eerste presenteerde Populytics op groot formaat de ontwerpen, waarna aanwezige experts werden uitgenodigd om hun feedback te leveren op het ontwerp en post-its te plakken. Gezamenlijk werden er afwegingen gemaakt over relevante informatieonderwerpen en informatiesoorten voor openbaarmaking met voorbeelden ter afstemming van de scope van de PWE van de direct betrokken onderzoekers en de bredere groep stakeholders. Het ontwerp bracht levendige discussies op gang. Een aantal onderwerpen die werden besproken tijdens de focusgroep:

- Hoe maak je de 17 Woo-informatiecategorieën openbaar. Als daar eindproducten zonder context openbaar gemaakt worden dan doet dat best wel af aan de waarde. Dus er is nu een discussie over wat is nou zo'n informatiecategorie. Wat heb je daarvoor nodig om zo'n verhaal wat nuttiger neer te kunnen zetten. Kan je en ga je tot op een zeer gedetailleerd detailniveau data openbaar maken?

- Wat voor aanknopingen zijn er met de nieuwe informatie wet?
- Wie is de doelgroep? Burgers of journalisten?
- Actieve openbaarmaking is wat meer een massamiddel dan passieve openbaarmaking. Een vorm van proactieve dienstverlening en minder een vorm van maatwerk.
- In hoeverre kun je de granulariteit van informatie naar burgers toe uitleggen (op zo'n slider)? Hoe en waarom zijn deze info sets tot stand gekomen? Bij die afweging vraag ik me af wat laat je me nou niet zien? Ik weet niet wat ik van je zou kunnen vragen. Als ik wil dat mijn kinderen niet snoepen geef ik ze de keuze tussen komkommer en tomaat. Welke categorieën zijn er bij deze sliders buiten beschouwing gelaten?
- Hoe groot is de ambitie voor het toegankelijk maken van informatie? De inspanning die daarbij komt kijken om dat ook te realiseren is exponentieel.
- Je wil toewerken naar generieke categorieën van overheidsinformatie die je met voorrang openbaar zou willen maken. Daarbij moet je ook rekening houden met de huidige Woo-info categorieën die bij wet verplicht openbaar moeten worden gemaakt.
- Burgers die info niet gebruiken kunnen het ook belangrijk vinden dat andere burgers er toegang tot hebben. Deze PWE kan misschien helpen een definitie te geven aan wat misschien echt essentieel is.
- Maar waarom moet informatie openbaar? Als we het proces goed volgen en de uitkomst netjes is. Lange termijn moeten we ook gaan doen aan data minimalisatie, maar ook die verlamdende werking van transparantie. Er moet een balans gevonden worden waarin de burger goed geïnformeerd wordt en waarbij ook de ambtenaar niet verlamd wordt. Ik denk dat er nu veel behoefte is van wat kan er nou echt weg. Het verkleinen van die informatieberg. Wat over blijft is dan makkelijker te beheren.

Oktober

Feedback op prototype PWE – Stakeholders focusgroep

Deelnemers uit de focusgroep en andere stakeholders hebben feedback gegeven op het op het ontwerpdocument en het prototype ontwerp van de PWE dat online in te zien was. De feedback was samen te vatten tot de volgende punten:

Inhoud

- *Goede thema's en spreiding van onderwerpen*
- *Informatieonderwerpen kunnen abstracter en versimpelt*

Methode

- *De slider opties zijn te star en sorteren voor op uniforme uitkomst*
- *De cumulatieve slider (kwaliteit én kwantiteit) is discutabel*
- *Onder stakeholders voorkeur voor 'pick mode' i.p.v. 'slider mode'*
- *Kritiek op persoonlijke vragen*

Inspanning van openbaarmaking

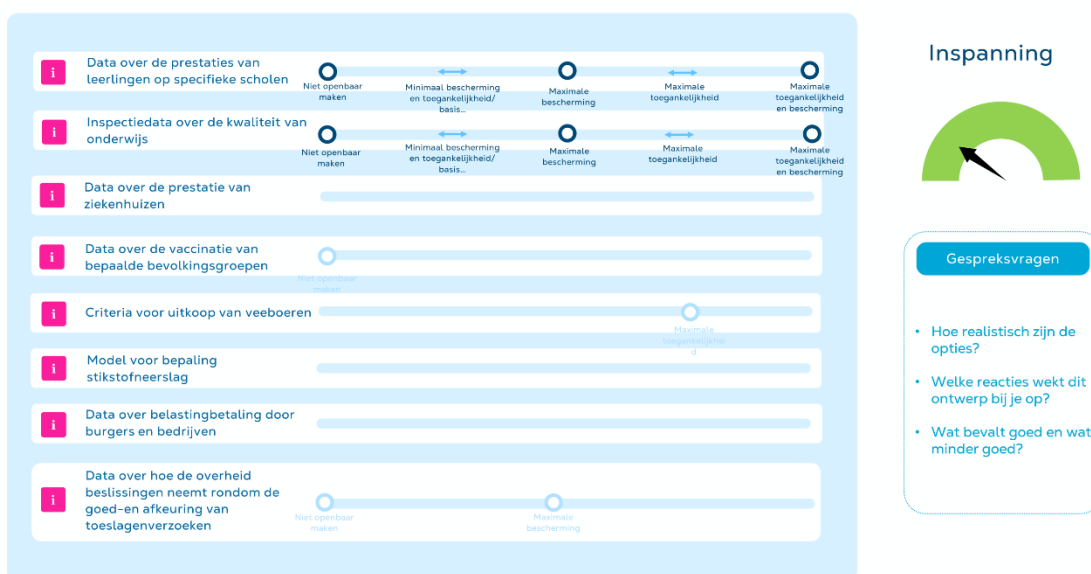
- *Inspanning tot openbaarmaking is afhankelijk van het onderwerp, beschikbaarheid en relevantie van een soort data per informatietype.*
- *Het gaat vooral om het inschatten van de additionele informatiebehoeften bovenop verplichte openbaarmaking (Woo-info categorieën) en reactieve openbaarmaking (Woo-verzoeken)*

- Inspanning verschilt sterk per informatie soort en per archetype (complex)
- Nuance 'geen actieve openbaarmaking' = 'passieve openbaarmaking' (meer inspanning)
- Het is ook niet per sé zo dat communicatie of tekstuele data meer inspanning vereisen dan het samenvoegen/publiceren van statistieken en data (dat laatste is vaak inspannender).
- Uiteindelijk wil BZK een uitspraak moet doen over welke mate van inspanning zij verwachten voor het actief openbaar maken van verschillende informatieonderwerpen.

Concept-keuzetaak 3: Verzet de schuifjes

Moet de overheid de volgende soorten overheidsdata openbaar maken en zo ja hoe?

Figuur 28: Voorbeeld van een ontwerpposter waarover feedback werd opgehaald tijdens de focusgroep.

Feedback op prototype PWE – Team PWE

- Bespreken keuze-slider methode en de weging van inspanning tot actieve openbaarmaking
- Voorstel Populytics: 3 aanpassingen aan de PWE
 - Verschil tussen actieve en passieve openbaarmaking gaan we in de animatie op de introductiepagina duidelijk maken
 - We gaan vragen over informatiebehoefte die niet onder de keuzetaak vallen meer ruimte geven en in het algemeen meer uitleg bieden
 - De keuzetaak wordt abstracter en gaat over de mate van inspanning. Verder gaan we concretere informatiebehoefte met hulp van follow-up vragen onderzoeken. (Voorbeeld PWE)
- Feedback op de informatie soorten uit de rangschikking taak: Goed dat er voorbeelden zijn toegevoegd

November

Feedback toegankelijkheid PWE – Bureau Taal

Bureau Taal is een vaste samenwerkingspartner van Populytics. Bureau Taal is verantwoordelijk voor het toegankelijk maken van de taal in de raadpleging, zodat alle deelnemers de raadpleging kunnen uitvoeren. Naar aanleiding van een eerste vertaalslag door Bureau Taal wordt er een meeting georganiseerd om elkaars feedback te bespreken. De feedback van Bureau Taal confronteert en concludeert over het eerste deel van de raadpleging dat de PWE een moeilijke en onduidelijke vraag voor de lezer positioneert. De volgende kritieken zijn benoemd:

- *De PWE dreigt een ingewikkelde opgave te worden voor de deelnemers. Hoe redelijk is de vraag te beantwoorden door burgers. Kunnen zij de overheid adviseren over het onderwerp?*

Het bezwaar is dat het lastig is voor de deelnemer om de verschillende onderwerpen met elkaar te kunnen vergelijken. Burgers worden gevraagd om hun mening te geven over hun voorkeur over alle soorten overheidsinformatie, maar hebben zij wel de kennis om zo'n advies te geven? Binnen de bevolking kan niet iedereen even goed om kan gaan met data, hoe ga je ervoor zorgen dat dat inclusief gaat worden? Gaat het burgers überhaupt wel aan wat voor overheid informatie er wordt openbaar gemaakt?

Dit zijn echter precies de vragen die een verkennend onderzoek als deze kan beantwoorden. Normaal worden dergelijke onderzoeken afgestemd op specifieke doelgroepen die direct belang hebben bij de openbaarmaking van overheidsinformatie. Voor het hergebruik van open data zijn dat bijvoorbeeld wetenschappers en data-analisten. Voor het controleren en verantwoordelijk houden van de overheid zijn dat journalisten. Door burgers de raadpleging uit te laten voeren wordt er een opiniepeiling gehouden naar het algemeen belang achter actieve openbaarmaking van overheidsinformatie.

- *De informatieonderwerpen zijn nogal uitlopend en moeilijk te vergelijken*

Dit komt doordat het een verkennend onderzoek is naar de informatiebehoefte van alle burgers over alle archetypische overheidsprocessen. De categorisering van onderwerpen a.d.h.v. archetypische werkprocessen is te abstract om de burger voor te leggen. Deze categorisering leidt er wel toe dat de informatieonderwerpen onderling sterk verschillen. Het voordeel van deze aanpak is dat er op deze manier een inschatting gemaakt kunnen worden van welke archetypes veel worden uitgevraagd en welke minder. De feedback van Bureau Taal spoort ons aan om na te denken over de vraag; waarom is informatie uit archetype X relevant voor burgers?

Niet eerder werden burgers als één grote groep bevroegd over hun informatiebehoefte naar uiteenlopende onderwerpen en verschillende informatie soorten. Voor sommige overheidsinformatie geldt dat deze relevant zijn voor alle burgers, terwijl andere informatie voor specifieke groepen relevant zijn. Burgers komen om verschillende redenen in contact met de overheid. Er zit ook een verschil in hoeverre het mensen direct raakt. Een school kiezen moet elke ouder, gehandicaptenzorg is voor een selecte groep. Best veel burgers zijn die het belangrijk vinden dat de overheid data over stikstof beschikbaar stelt.

Door een groot aantal deelnemers te bevroeden kunnen er patronen worden herkend in de informatiebehoefte naar informatie uit bepaalde archetypische processen. De antwoorden uit de PWE kunnen als proxy aantonen welke onderwerpen de boventoon voeren in de informatiebehoefte van burgers.

- *Het is niet duidelijk waarom specifiek is gekozen voor deze onderwerpen*

Om de PWE behapbaar te houden moet er een selectie worden gemaakt van onderwerpen. De onderwerpen zijn waar mogelijk gebaseerd op de actualiteit. Niet voor alle archetypische werkprocessen van de overheid halen actuele

ontwikkelingen het nieuws. Archetypes zoals registreren en interne bedrijfsvoering halen minder vaak het nieuws. Informatie uit het beleid-makende proces is maatschappelijk zeer relevant, maar dat hoeft deze informatie nog niet meer relevant voor burgers te maken. Zij komen eerder in contact met de overheid tijdens beleid uitvoerende processen. Er is gekozen voor onderwerpen met een specifieke invalshoek, zodat de deelnemer een concreet beeld heeft van een onderwerp waarover de overheid informatie produceert, bewerkt en deelt. Maar dit onderwerp is vaag genoeg geformuleerd dat de deelnemer tijdens de twee keuzetaak een eigen interpretatie kan geven aan de vorm waarop informatie over het onderwerp moet worden geopenbaard.

Feedback testfase

De eerste resultaten zijn verkregen uit twee 'soft launches' waarin de PWE is getest, aangepast en bijgeschaafd op kleine fouten. Het belangrijkste inzicht uit de eerste testronde was de noodzaak om de PWE te versimpelen omdat een deel van de deelnemers, vooral praktisch opgeleide burgers, afhaken voordat zij de PWE volledig hebben ingevuld. Dit feit heeft geleid tot het versimpelen van de PWE-taken en reduceren de hoeveelheid tekst in taakbeschrijvingen. Na de tweede testronde werd geconstateerd dat het aandeel deelnemers dat de PWE afmaakt was verbeterd.

December

Feedbacksessie resultaten PWE

Door Populytics zijn de resultaten uit de raadpleging gepresenteerd aan het team en een vertegenwoordiger van het Bureau regeringscommissaris IHH. Volgens de laatstgenoemde zit de grootste worsteling op het gebied van actieve openbaarmaking (onder inspanningsverplichting), welke informatie dit dan moet zijn en hoe diepgaand het zou moeten zijn. Het is niet mogelijk of wenselijk (voor de overheid of burgers) om werkelijk alle overheidsinformatie openbaar te maken, dus moeten er keuzes worden gemaakt over welke informatie belangrijk is en hoe je deze vervolgens het beste kan presenteren. Onderdelen van deze raadpleging helpen daar zeker bij.

Daarnaast kwamen aanvullende vragen (en antwoorden in *cursief*) naar voren over:

- Mogelijke correlaties tussen hoe belangrijk men openbaarmaking vindt en bepaalde (type/welk niveau overheidsinformatie) onderwerpen/informatie?
 - *Er zijn een deel significante positieve relaties met een relevante effect size tussen hoe belangrijk men openbaarmaking vindt en de informatieonderwerpen:*
 - *Beslissingen over toeslagen*
 - *Controle van fraude*
 - *Control van milieuvervuiling door bedrijven*
 - *Gebruik van persoonsgegevens*
 - *En een deel significante positieve relaties met kleinere effect size:*
 - *Steun aan Oekraïne*
 - *Energieverbruik van de overheid*
 - *Gebruik van algoritmes*
 - *Interessant is dat de vier hoogst scorende onderwerpen ook de sterkste relatie ermee hebben hoe belangrijk men actieve openbaarmaking vindt - hoe belangrijker men dit vindt hoe meer zit men in op deze onderwerpen*
- Mogelijke correlaties tussen antwoord op de vraag "waarom vind je actieve openbaarmaking belangrijk?" tussen de verschillende clusters.
 - *Deze resultaten zijn onderwerp van vervolgonderzoek*

Januari

Nabespreking onderzoek

In een informele sparsessie met het onderzoeksteam en een belangrijke stakeholder zijn de resultaten uit het onderzoek geëvalueerd in de context van relevante ontwikkelingen binnen de overheid. Daarbij is kritisch gereflecteerd op de opbouw van het onderzoek, de meerwaarde van de resultaten en de richting voor vervolgonderzoek.

Annex D – High value datasets

In opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) heeft de TU Delft eerder onderzoek gedaan naar de kosten en baten van het openstellen van overheidsdata (Donker et al., 2017). De kwantitatieve studies in dit onderzoek laten een verhouding tussen kosten en baten zien van 1:1,6 tot 1:70. Dat wil zeggen dat de baten van het openstellen van overheidsdata ruim 1,5 tot 70 keer zo groot zijn als de kosten daarvan. De PWE-methode helpt om dit soort kosten en batenanalyses aan te vullen met zowel kwantitatieve als kwalitatieve data over burgers hun waarden en overwegingen rondom deze thematiek en actieve openbaarmaking in het bijzonder.

De onderstaande lijst van informatieonderwerpen dekt overheidsinformatie uit allerlei verschillende domeinen die betrekking hebben op verschillende archetypische werkprocessen binnen de (semi)overheid. In de volgende tabel zijn 'high value datasets' op een rij gezet. De datasets die onderdeel uitmaken van de selectie informatieonderwerpen in de Participatieve waarde evaluatie zijn gemarkeerd in grijs (European Parliament, 2023)

1	Companies	Company/business register
2	Crime and Justice	Crime statistics, safety
3	Earth observation	Meteorological/weather, agriculture, forestry, fishing, and hunting
4	Education	List of schools; performance of schools, digital skills
5	Energy and Environment	Pollution levels, energy consumption
6	Finance and contracts	Transaction spending, contracts let, call for tender, future tenders, local budget, national budget (planned and spent)
7	Geospatial	Topography, postcodes, national maps, local maps
8	Global Development	Aid, food security, extractives, land
9	Government Accountability and Democracy	Government contact points, election results, legislation and statutes, salaries (pay scales), hospitality/gifts
10	Health	Prescription data, performance data
11	Science and Research	Genome data, research and educational activity, experiment results
12	Statistics	National Statistics, Census, infrastructure, wealth, skills
13	Social mobility and welfare	Housing, health insurance and unemployment benefits
14	Transport and Infrastructure	Public transport timetables, access points broadband penetration

Tabel 5: EU 'high value datasets' voor open data. Deze lijst wordt actueel bijgewerkt naar aanleiding van nieuwe Europese studies (Europees Parlement, 2019, 2023)(Europees Parlement, 2019, 2023)(Europees Parlement, 2019, 2023)(Europees Parlement, 2019, 2023)(Europees Parlement, 2019, 2023)(Europees Parlement, 2019, 2023).

Annex E – Woo-informatie categorieën

Informatie categorieën die publieke bestuursorganen verplicht actief openbaar maken. Dit betreft informatie in de vorm van organisatiegegevens en (eind)documenten. De gegevens zijn op te halen op de Woo-index.

Wetsartikel	Verkorte naam informatiecategorie	Omschrijving in de wet
3.3 1a	Wetten en algemeen verbindende voorschriften	Wetten en andere algemeen verbindende voorschriften
3.3 1b	Overige besluiten van algemene strekking	Overige besluiten van algemene strekking
3.3 1c	Ontwerpen van wet- en regelgeving met adviesaanvraag	Ontwerpen van wetten, andere algemeen verbindende voorschriften en overige besluiten van algemene strekking waarover een extern advies is gevraagd, met inbegrip van de adviesaanvraag
3.3 1d	Organisatie en werkwijze	Inzicht in zijn organisatie en werkwijze, waaronder de taken en bevoegdheden van de organisatieonderdelen
3.3 1e	Bereikbaarheidsgegevens	De bereikbaarheid van het bestuursorgaan en zijn organisatieonderdelen en de wijze waarop een verzoek om informatie kan worden ingediend
3.3 2a	Bij vertegenwoordigende organen ingekomen stukken	Bij de Kamers en de verenigde vergadering der Staten-Generaal, provinciale staten, gemeenteraden en algemene besturen van waterschappen ter behandeling ingekomen stukken, tenzij deze betrekking hebben op door de regering vertrouwelijk aan de Staten-Generaal verstrekte informatie of tenzij deze betrekking hebben op individuele gevallen
3.3 2b	Vergaderstukken Staten-Generaal	Vergaderstukken en verslagen van de Kamers en de verenigde vergadering der Staten-Generaal en hun commissies, tenzij deze betrekking hebben op door de regering vertrouwelijk aan de Staten-Generaal verstrekte informatie
3.3 2c	Vergaderstukken decentrale overheden	Vergaderstukken en verslagen van provinciale staten, gemeenteraden en algemene besturen van waterschappen, algemene besturen van openbare lichamen, besturen van en de bedrijfsvoering organisaties en gemeenschappelijke organen als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen en hun commissies

3.3 2d	Agenda's en besluitenlijsten bestuurscolleges	Agenda's en besluitenlijsten van vergaderingen van de ministerraad, gedeputeerde staten, colleges van burgemeester en wethouders en dagelijkse besturen van waterschappen en dagelijkse besturen van openbare lichamen als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen
3.3 2e	Adviezen	Adviezen: 1°. Over de ontwerpen, bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, van adviescolleges of -commissies alsmede van andere externe partijen indien die om advies zijn verzocht, 2° over andere onderwerpen van adviescolleges of -commissies, alsmede de op dat advies betrekking hebbende adviesaanvraag, uitgezonderd adviezen die betrekking hebben op individuele gevallen
3.3 2f	Convenanten	Convenanten
3.3 2g	Jaarplannen en jaarverslagen	Jaarplannen en jaarverslagen van bestuursorganen inzake de voorgenomen uitvoering van de taak of de verantwoording van die uitvoering
3.3 2h	Subsidieverplichtingen anders dan met beschikking	Verplichtingen tot verstrekking van subsidies, anders dan met een beschikking (NB - alleen bij Min. BZ)
3.3 2i	Woo-verzoeken en -besluiten	De inhoud van de schriftelijke verzoeken op grond van artikel 4.1, van de schriftelijke beslissingen op die verzoeken en de daarbij verstrekte informatie
3.3 2j	Onderzoeksrapporten	Op verzoek van een bestuursorgaan ambtelijk of extern opgestelde onderzoeksrapporten die geen onderdeel vormen van de uitvoering van de taak van dat bestuursorgaan, die voornamelijk uit feitelijk materiaal bestaan en die betrekking hebben op: °.de wijze van functioneren van de eigen organisatie, § 2°.de voorbereiding of de evaluatie van beleid, inclusief de uitvoering, naleving en handhaving
3.3 2k	Beschikkingen	Beschikkingen, met uitzondering van 21 categorieën
3.3 2l	Klachtoordelen	Schriftelijke oordelen in klachtprocedures als bedoeld in titel 9.1 van de Algemene wet bestuursrecht

Tabel 6: Woo-informatie categorieën uit de Wet open overheid.

Annex F – Volledige ontwerpdocument PWE

Online raadpleging

Het PWE-ontwerp is inmiddels gesloten maar kan online worden bekeken via de volgende link:

<https://dataopenbaarmaking.raadpleging.net/>.

Introductie tekst

Pagina 1: Digicampus vraagt uw advies

Wil je informatie van de overheid hebben en kun je daar niet zelf bij? Dan moet je deze informatie meestal bij de overheid aanvragen. Vaak duurt het lang voordat je die informatie krijgt. Maar door een nieuwe wet gaat de Nederlandse overheid informatie steeds meer uit zichzelf openbaar maken. Zonder dat iemand er eerst naar hoeft te vragen.

Voor inwoners en bedrijven in Nederland is het fijn als de overheid bruikbare informatie op een website zet. Deze informatie kan inwoners en bedrijven bijvoorbeeld helpen om betere keuzes te maken. Openbare informatie kan ook nuttig zijn voor journalisten en Kamerleden die de overheid willen controleren.

Voor de overheid zelf kost het openbaar maken van informatie, tijd en geld. De overheid kan daar maar een bepaalde hoeveelheid tijd aan besteden. En daarom moet de overheid kiezen welke informatie ze wel openbaar maakt en welke niet.

Met dit onderzoek helpen we de overheid om te kiezen welke informatie ze uit zichzelf openbaar maakt en welke niet. We onderzoeken daarom wat burgers belangrijk vinden. De resultaten van dit onderzoek geven we aan het ministerie van Binnenlandse Zaken. De overheid moet dus kiezen: voor welke informatie moet ze meer haar best doen om die uit zichzelf openbaar te maken? Wij zijn benieuwd naar jouw advies.

Pagina 2: Over deze raadpleging

Meedoen aan dit onderzoek kost u ongeveer 15 minuten. Iedereen van 18 jaar of ouder mag meedoen. U kunt stoppen wanneer u wilt.

Pagina 3: Wie voeren het onderzoek uit?

Dit is een raadpleging van onderzoekers van de TU Delft en onderzoekers van Populytics (een startup van de TU Delft). We doen dit samen met Digicampus, een organisatie die zich bezighoudt met de toekomst van het werk van de overheid. Digicampus heeft voor deze raadpleging een bijdrage gekregen van Het I-Partnerschap Rijk - Onderwijs. Wilt u meer weten? Ga naar www.digicampus.tech

Wat gebeurt er met uw gegevens?

We verzamelen geen gegevens waarmee iemand kan weten wie u bent. Onderaan deze pagina vindt u al onze regels over privacy door te klikken op de privacyverklaring.

De resultaten van dit onderzoek komen op een website en in een wetenschappelijk tijdschrift. Zo kunnen we de resultaten ook te delen met wetenschappers, ambtenaren en politici uit andere landen. We zetten daar ook de antwoorden van de deelnemers bij. Maar wel op een manier dat niemand weet wie welke antwoorden heeft gegeven.

Wilt u meedoen? Klik dan op 'ik heb de informatie gelezen en wil meedoen.'

- Ik heb de informatie gelezen en wil deelnemen

- Ik heb de informatie gelezen en wil niet deelnemen

Klik nu op 'volgende' om verder te gaan.

Pagina 3: Advies geven over het openbaar maken van informatie door de overheid

We vragen u straks om een advies te geven: welke soorten informatie moet de overheid uit zichzelf openbaar maken?

In **het filmpje hieronder** leggen we uit hoe u een advies kunt geven.

[Wilt u de tekst liever lezen? Klik dan hier.](#)

Let op, doet u de raadpleging op uw **mobiel**? Dan ziet u de teller niet rechts in het scherm. Hij klapt uit aan de onderkant van uw scherm onder 'Effecten van uw keuzes'.

Tekst filmpje

U komt straks op de eerste bladzijde van het onderzoek. Hier kunt u uw advies geven. Dit advies bestaat uit twee delen. In het eerste deel, stellen we u vragen bij tien onderwerpen waarover de overheid informatie heeft. Vindt u dat de overheid bij een onderwerp haar best moet doen om de informatie uit zichzelf openbaar te maken?

Als u vindt dat de overheid dat moet doen, dan zet u het schuifje naar rechts. Door het schuifje verder naar rechts te schuiven adviseert u de overheid om nog meer haar best te doen om de informatie uit zichzelf openbaar te maken.

Rechtsboven ziet u een meter. Die laat zien hoeveel moeite de overheid moet doen om uw advies uit te voeren. Als de meter in het rood staat, dan kunt u de overheid niet adviseren om nog meer moeite te doen. Daar heeft de overheid dan niet genoeg tijd en geld meer voor.

Wilt u meer informatie lezen over de mogelijkheden? Klik dan op de 'i-knop'.

In dit onderzoek geeft u de overheid advies over een belangrijke keuze. Wij vragen u daarom om de informatie goed door te lezen voordat u advies geeft. Bent u tevreden met uw keuzes? Klik dan op Volgende en ga zo naar het tweede deel van het advies.

In het tweede deel vragen we u om te bepalen welke informatie u het belangrijkste vindt. Voor welke informatie moet de overheid meer moeite doen om die openbaar te maken?

Dat doet u door de onderwerpen waar de informatie over gaat in volgorde te zetten. U krijgt alleen de onderwerpen waarbij u in het eerste deel heeft gezegd dat de overheid daar haar best voor moet doen.

Bent u tevreden met uw advies? Klik dan op Volgende.

Ontwerptabel keuzetaak

<p>Template</p>	<p>Over welke informatie gaat het?</p> <p>...</p> <p>Wat is uw advies?</p> <p>Moet de overheid meer haar best doen om uit zichzelf informatie openbaar te maken over dit onderwerp? Zet dan het schuifje naar rechts.</p> <p>Wat kan dat betekenen?</p> <p>Is er nieuwe informatie over dit onderwerp? Dan moeten ambtenaren die in korte tijd openbaar moeten maken. Zo kunnen burgers zien hoe de overheid bepaald beleid heeft gemaakt en beslissingen heeft genomen. Dit soort informatie kan burgers en bedrijven helpen om zelf betere beslissingen te maken. Of het makkelijker maken voor burgers om te controleren of de overheid haar werk goed doet. Of om te melden als er iets gebeurt dat niet volgens de regels gaat. De openbare informatie is goed voor de democratie.</p> <p>Vindt u het niet nodig dat de overheid extra haar best doet om de informatie uit zichzelf openbaar te maken? Laat dan het schuifje links staan. De overheid geeft die informatie dan pas als iemand erom vraagt.</p>
<p>1) Beleid maken</p> <p>Hoe beslist de overheid om vanwege de stikstof een veeboerderij te kopen?</p>	<p>Over welke informatie gaat het?</p> <p>De overheid voert beleid uit om te zorgen dat we in Nederland minder vervuiling van de grond hebben door stikstof. Met informatie over dit onderwerp kunt u zien hoe de overheid dit beleid maakt. De informatie kan gaan over de manier om vervuiling door stikstof te meten. Of over het aantal veeboeren waarvan de overheid de boerderij wil kopen zodat ze stoppen. En de manier waarop de overheid berekent hoeveel ze wil betalen voor een boerderij.</p> <p>Wat is uw advies?</p> <p>Moet de overheid meer haar best doen om uit zichzelf informatie openbaar te maken over dit onderwerp? Zet dan het schuifje naar rechts.</p> <p>Wat kan dat betekenen?</p> <p>Burgers krijgen meer informatie over hoe de overheid beslist een veeboerbedrijf wel of niet uit te kopen. En welke gegevens en kennis de overheid gebruikt bij deze beslissingen. Daardoor kunnen burgers beter bepalen hoe ze denken over het stikstofbeleid. En de beslissingen van de overheid beter beoordelen.</p> <p>Vindt u het niet nodig dat de overheid extra haar best doet om de informatie uit zichzelf openbaar te maken? Laat dan het schuifje links staan. De overheid geeft die informatie dan pas als iemand erom vraagt.</p>
<p>1) Beleid maken</p> <p>Hoe besluit de overheid hoeveel Schiphol moet krimpen?</p>	<p>Om wat voor informatie gaat het?</p> <p>Dit soort informatie laat zien hoe de overheid beslist wat er moet gebeuren met Schiphol. En hoe ze plannen maakt voor het krimpen van het vliegveld. Schiphol is een bedrijf, maar de overheid is mede-eigenaar. En heeft daarom veel invloed op de toekomstplannen voor het vliegveld.</p> <p>Wat is uw advies?</p> <p>Moet de overheid meer haar best doen om uit zichzelf informatie openbaar te maken over dit onderwerp? Zet dan het schuifje naar rechts.</p> <p>Wat kan dat betekenen?</p> <p>Burgers krijgen gemakkelijker de informatie die te maken heeft met beslissingen van de overheid over de krimp van Schiphol te maken hebben. En ze weten daardoor beter hoe en waarom de overheid bepaalde dingen beslist. Bijvoorbeeld als ze de communicatie kunnen terugzien tussen ambtenaren en anderen die te maken hebben met Schiphol. Burgers kunnen de beslissingen over de krimp van Schiphol beter beoordelen. En de overheid op die manier beter controleren.</p>

	Vindt u het niet nodig dat de overheid extra haar best doet om de informatie uit zichzelf openbaar te maken? Laat dan het schuifje links staan. De overheid geeft die informatie dan pas als iemand erom vraagt.
<p>1) Beleid maken</p> <p>Hoe beslist de overheid over financiële en militaire steun aan Oekraïne?</p> <p>https://www.defensie.nl/onderwerpen/oostflank-navo-gebied/wat-doet-nederland</p>	<p>Over welke informatie onderwerp gaat het? De overheid steunt Oekraïne en heeft informatie over het soort wapens en andere spullen die naar Oekraïne gaan. En over de kosten van de militaire steun. Er is ook informatie over hoe Nederland samen met andere landen beslist over militaire steun aan Oekraïne. Bijvoorbeeld samen met de landen van de Europese Unie. De overheid kan niet alle informatie zomaar openbaar maken. Sommige informatie moet voor de veiligheid van het Oekraïense leger geheim blijven.</p> <p>Wat is uw advies? Moet de overheid meer haar best doen om uit zichzelf informatie openbaar te maken over dit onderwerp? Zet dan het schuifje naar rechts.</p> <p>Wat kan dat betekenen? Burgers kunnen makkelijk informatie zien over hoeveel en wat voor steun Nederland geeft aan Oekraïne. Ze kunnen dus ook zien hoeveel belastinggeld de steun voor Oekraïne kost. Met deze informatie laat de overheid zien waar ze geld aan uit geeft. En kunnen burgers en maatschappelijke organisaties het werk van de overheid controleren.</p> <p>Vindt u het niet nodig dat de overheid extra haar best doet om de informatie uit zichzelf openbaar te maken? Laat dan het schuifje links staan. De overheid geeft die informatie dan pas als iemand erom vraagt.</p>
<p>2) Beleid uitvoeren</p> <p>Hoe beslist de overheid of iemand een toeslag krijgt?</p> <p>https://wiegebruiktmijsgegevens.nl/besluit/34448016</p>	<p>Over welke informatie gaat het? Vraagt iemand een toeslag aan? Bijvoorbeeld kinderopvangtoeslag of huurtoeslag? Dan beslist de overheid of deze persoon de toeslag wel of niet krijgt. De informatie over deze beslissingen laat zien wat voor procedures de overheid daarbij gebruikt. De informatie laat ook zien welke gegevens van burgers de overheid hierbij gebruikt. En wat er precies gebeurt met die gegevens.</p> <p>Wat is uw advies? Moet de overheid meer haar best doen om uit zichzelf informatie openbaar te maken over dit onderwerp? Zet dan het schuifje naar rechts.</p> <p>Wat kan dat betekenen? Deze informatie helpt burgers te begrijpen hoe de overheid beslist over toeslagen zoals de kinderopvangtoeslag en de huurtoeslag. Burgers en maatschappelijke organisaties kunnen makkelijker het werk van de overheid controleren. En beoordelen of de overheid rechtvaardig werkt. Veroordeelt een rechter een burger voor fraude met toeslagen? Dan wordt sneller duidelijk of dat terecht is of juist niet.</p> <p>Vindt u het niet nodig dat de overheid extra haar best doet om de informatie uit zichzelf openbaar te maken? Laat dan het schuifje links staan. De overheid geeft die informatie dan pas als iemand erom vraagt.</p>
<p>2) Beleid uitvoeren</p> <p>Hoe controleert de overheid fraude?</p> <p>https://www.groene.nl/artikel/ik-dacht-geWoon-ik-pak-je</p> <p>https://www.groene.nl/artikel/het-fraudesysteem-</p>	<p>Over welke informatie gaat het? Overheidsorganisaties zoals de Belastingdienst en DUO betalen uitkeringen of studiebeurzen. Zij controleren ook of mensen frauderen. Daarbij gebruiken ze vaak computersystemen om te bepalen wie ze moeten controleren. Hoe werken die systemen? Welke uitgangspunten zitten daarin?</p> <p>Wat is uw advies? Moet de overheid meer haar best doen om uit zichzelf informatie openbaar te maken over dit onderwerp? Zet dan het schuifje naar rechts.</p> <p>Wat kan dat betekenen? De overheidsorganisaties die controleren op fraude, moeten transparanter zijn over hoe ze werken. Hoe zoeken ze naar fraude? Welke procedures en welke computersystemen gebruiken ambtenaren daarbij? Zo kunnen maatschappelijke organisaties, juristen en journalisten beter het werk van de overheid controleren. Beschuldigt de overheid een burger</p>

<p>van-duo-wordt-per-direct-opgeschort</p>	<p>van fraude? Dan kan deze burger zich beter verdedigen. Het wordt dan ook sneller duidelijk of een beschuldiging terecht is of juist niet.</p> <p>Vindt u het niet nodig dat de overheid extra haar best doet om de informatie uit zichzelf openbaar te maken? Laat dan het schuifje links staan. De overheid geeft die informatie dan pas als iemand erom vraagt.</p>
<p>3) Inspecteren en handhaven</p> <p>Hoe goed zijn de resultaten van leerlingen op scholen?</p> <p>https://www.onderwijsinspectie.nl/onderwerpen/onderwijsresultatenmodel-vo/documenten/data-bestanden/2021/03/08/uitkomst-2021-onderwijsresultaten-2020</p>	<p>Over welke informatie gaat het?</p> <p>Deze informatie laat zien hoe goed de resultaten zijn van de leerlingen op een school of in een bepaald leerjaar. Bijvoorbeeld hoe veel kinderen zitten er gemiddeld in een klas? Of hoe hebben de leerlingen het gedaan bij de Cito-toets? Het zijn geen gegevens per kind.</p> <p>Moet de overheid meer haar best doen om uit zichzelf informatie openbaar te maken over dit onderwerp? Zet dan het schuifje naar rechts.</p> <p>Wat kan dat betekenen?</p> <p>Iedereen kan bij iedere school zien wat de resultaten zijn van de leerlingen. Burgers kunnen deze informatie bijvoorbeeld gebruiken om een school voor hun kinderen te kiezen.</p> <p>Vindt u het niet nodig dat de overheid extra haar best doet om de informatie uit zichzelf openbaar te maken? Laat dan het schuifje links staan. De overheid geeft die informatie dan pas als iemand erom vraagt.</p>
<p>3) Inspecteren en handhaven</p> <p>Informatie over hoe de overheid milieuvuiling door bedrijven controleert.</p>	<p>Over welke informatie gaat het?</p> <p>Er is informatie over de controles door de overheid op het gebied van milieuwetten. Bedrijven moeten zich aan allerlei wetten en regels houden en de overheid moet controleren of ze dit doen. Doen ze dit niet, dan kan dat gevolgen hebben voor een bedrijf. Ze mogen bijvoorbeeld bepaald werk niet meer doen. Of ze moeten een boete betalen. De informatie laat zien hoe vaak en hoe streng de overheid controleert. En hoe de overheid omgaat met bedrijven die zich niet aan de milieuwetten houden.</p> <p>Moet de overheid meer haar best doen om uit zichzelf informatie openbaar te maken over dit onderwerp? Zet dan het schuifje naar rechts.</p> <p>Wat kan dat betekenen?</p> <p>Dit betekent dat het voor burgers duidelijk wordt hoe de overheid grote bedrijven als Chemours en Shell behandelt. Bijvoorbeeld of de overheid een rechtszaak begint als een bedrijf verantwoordelijk lijkt te zijn voor milieuvuiling. Of omdat een bedrijf de gezondheid in gevaar brengt van mensen die in de buurt wonen. Deze informatie helpt andere bedrijven om zich beter te houden aan milieuwetten. Ook wanneer er strengere wetten komen.</p> <p>Vindt u het niet nodig dat de overheid extra haar best doet om de informatie uit zichzelf openbaar te maken? Laat dan het schuifje links staan. De overheid geeft die informatie dan pas als iemand erom vraagt.</p>
<p>4) Registers beheren</p> <p>Hoe laat de overheid computersystemen</p>	<p>Over welke informatie gaat het?</p> <p>Bij bepaald werk laat de overheid computersystemen meewerken en beslissen, Deze computersystemen werken vaak met 'algoritmes'. Dat kan nadelen hebben: sommige computersystemen zijn niet altijd eerlijk en rechtvaardig voor alle burgers. De overheid heeft informatie over hoe ze de computersystemen hebben gemaakt en hoe ze werken. En over waar en wanneer ze deze gebruiken.</p>

<p>meewerken en meebeslissen?</p> <p>https://algoritmes.overheid.nl/nl</p>	<p>Wat is uw advies? Moet de overheid meer haar best doen om uit zichzelf informatie openbaar te maken over dit onderwerp? Zet dan het schuifje naar rechts.</p> <p>Wat kan dat betekenen? Beschuldigt de overheid een burger van fraude? Of veroordeelt een rechter een burger voor fraude? Dan kun je als burger de redenen daarvan opzoeken. Is een beschuldiging of een veroordeling onterecht? Dan kun je dat burger bewijzen. Dit helpt burgers om zich te verdedigen als dat nodig is.</p> <p>Door dit soort informatie openbaar te maken, legt de overheid beter uit waarom en hoe ze computersystemen met algoritmes gebruikt. En wat ambtenaren doen met besluiten die de computer voorstelt. Zo kunnen burgers de overheid beter het werk van de overheid controleren.</p> <p>Vindt u het niet nodig dat de overheid extra haar best doet om de informatie uit zichzelf openbaar te maken? Laat dan het schuifje links staan. De overheid geeft die informatie dan pas als iemand erom vraagt.</p>
<p>4) Registers beheren</p> <p>Wanneer gebruikt de overheid persoonsgegevens van burgers om haar werk te doen?</p> <p>https://wiegebruiktminjngegevens.nl/besluit</p>	<p>Over welke informatie gaat het? Verschillende organisaties van de overheid doen dingen voor burgers, waarbij ze de gegevens die deze burgers zelf geven. En de gegevens die ze over deze burgers in hun administratie bewaren. Ze gebruiken soms ook gegevens van andere overheidsorganisaties, en bedrijven zoals banken en verzekeraars.</p> <p>Wat is uw advies? Moet de overheid meer haar best doen om uit zichzelf informatie openbaar te maken over dit onderwerp? Zet dan het schuifje naar rechts.</p> <p>Wat kan dat betekenen? Iedereen kan bekijken welke gegevens de overheid gebruikt bij welke besluiten. Daardoor is het makkelijker om fouten te ontdekken en te verbeteren. Burgers kunnen dan ook makkelijker controleren of de overheid haar werk goed doet. Transparantie is belangrijk voor het vertrouwen in de overheid en het is goed voor de democratie.</p> <p>Vindt u het niet nodig dat de overheid extra haar best doet om de informatie uit zichzelf openbaar te maken? Laat dan het schuifje links staan. De overheid geeft die informatie dan pas als iemand erom vraagt.</p>
<p>5) Interne bedrijfsvoering</p> <p>Hoe werken de brandweer, politie en ambulance?</p>	<p>Over welke informatie gaat het? De overheid heeft informatie over hoe de hulpdiensten werken en hoe het is om bij de hulpdiensten te werken. De hulpdiensten onderzoeken zelf hoe hun eigen medewerkers dit vinden. En ook de arbeidsinspectie onderzoekt de hulpdiensten. Er zijn ook gegevens over hoe burgers de hulpdiensten beoordelen.</p> <p>Wat is uw advies? Moet de overheid meer haar best doen om uit zichzelf informatie openbaar te maken over dit onderwerp? Zet dan het schuifje naar rechts.</p> <p>Wat kan dat betekenen? Met deze informatie komt er meer openheid over de werkcultuur van de hulpdiensten. Burgers krijgen daardoor meer begrip voor het werk van de hulpdiensten en meer vertrouwen erin. Journalisten kunnen het werk van deze organisaties beter controleren.</p> <p>Vindt u het niet nodig dat de overheid extra haar best doet om de informatie uit zichzelf openbaar te maken? Laat dan het schuifje links staan. De overheid geeft die informatie dan pas als iemand erom vraagt.</p>
<p>5) Interne bedrijfsvoering</p> <p>Hoeveel</p>	<p>Over welke informatie gaat het? De overheid heeft informatie over hoeveel energie de verschillende organisaties van de overheid verbruiken. Dit gaat over de energie in de gebouwen van de overheid, over transport en over hoeveel energie de overheid gebruikt voor computers, computerprogramma's, internet en het opslaan van gegevens.</p>

<p>energie verbruikt de overheid?</p>	<p>Wat is uw advies? Moet de overheid meer haar best doen om uit zichzelf informatie openbaar te maken over dit onderwerp? Zet dan het schuifje naar rechts.</p> <p>Wat kan dat betekenen? Kan iedereen zien hoeveel energie de overheid gebruikt? Dan helpt dat de overheid om het goede voorbeeld te geven bij het besparen van energie. En bij het nemen van beslissingen die goed zijn voor het milieu en het klimaat. Ook maakt dit soort informatie het makkelijker voor burgers om te controleren of de overheid haar werk goed doet. En om het te melden als er iets gebeurt dat niet volgens de regels gaat.</p> <p>Vindt u het niet nodig dat de overheid extra haar best doet om de informatie uit zichzelf openbaar te maken? Laat dan het schuifje links staan. De overheid geeft die informatie dan pas als iemand erom vraagt.</p>
<p>6) Kennisopbouw</p> <p>Welke informatie heeft de overheid over klimaatverandering?</p>	<p>Over welke informatie gaat het? Bij verschillende organisaties van de overheid is er allerlei informatie over klimaatverandering. Maar deze informatie staat dus op verschillende plekken, en burgers kunnen er vaak niet bij. Kennisinstanties zoals het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) en het Centraal Planbureau (CPB) verzamelen deze informatie en laten zien wat de informatie betekent voor een ingewikkeld onderwerp als klimaatverandering.</p> <p>Wat is uw advies? Moet de overheid meer haar best doen om uit zichzelf informatie openbaar te maken over dit onderwerp? Zet dan het schuifje naar rechts.</p> <p>Wat kan dat betekenen? Burgers en bedrijven kunnen allerlei informatie bekijken over klimaatverandering. Daardoor kunnen ze betere keuzes maken. Deze informatie zorgt dat iedereen kan meedenken en meepraten over verstandig beleid tegen klimaatverandering.</p> <p>De overheid kan het goede voorbeeld geven door meer open te zijn over waar ze wel of juist geen geld aan uitgeeft voor alles wat te maken heeft met klimaatverandering. Bijvoorbeeld: hoeveel belastingvoordeel hebben bedrijven die veel vervuilen? Of hoeveel geld geeft de overheid uit om te zorgen voor minder vervuiling?</p> <p>Vindt u het niet nodig dat de overheid extra haar best doet om de informatie uit zichzelf openbaar te maken? Laat dan het schuifje links staan. De overheid geeft die informatie dan pas als iemand erom vraagt.</p>
<p>6) Kennisopbouw</p> <p>Hoe berekent de overheid wat de effecten zijn van beleidsplannen van politieke partijen?</p>	<p>Over welke informatie gaat het? Het Centraal Planbureau (CPB) berekent wat plannen van politieke partijen kosten. Het CPB heeft informatie over hoe ze die kosten berekenen. Waar letten ze dan op? Kijken ze bijvoorbeeld vooral naar de kosten in de eerste 4 jaar? Of naar de kosten op langere termijn?</p> <p>Wat is uw advies? Moet de overheid meer haar best doen om uit zichzelf informatie openbaar te maken over dit onderwerp? Zet dan het schuifje naar rechts.</p> <p>Wat kan dat betekenen? Met deze informatie wordt duidelijk hoe het CPB de verkiezingsprogramma's van de politieke partijen beoordeelt. Als het CPB de rekenmethodes en keuzes openbaar maakt, kunnen journalisten hierover schrijven. Zo kunnen burgers bepalen wat ze ervan vinden. Dit is goed voor het vertrouwen in het CPB. En hierdoor is de kans groter dat meer politieke partijen beter nadenken over hoe ze hun plannen betalen. Dit alles helpt burgers om te bepalen op wie ze stemmen bij verkiezingen.</p> <p>Vindt u het niet nodig dat de overheid extra haar best doet om de informatie uit zichzelf openbaar te maken? Laat dan het schuifje links staan. De overheid geeft die informatie dan pas als iemand erom vraagt.</p>

Verdiepende vragen

De overheid maakt verschillende afwegingen bij het openbaar maken van informatie. Daarbij laten ze zich allereerst wettelijke verplichtingen, de overheid moet bepaalde soorten informatie verplicht actief openbaar maken, o.a. vragen die voortkomen uit Woo-verzoeken. Daarnaast is de overheid ook benieuwd naar de overige vraag van burgers naar open data en het werkelijke gebruik van open data door burgers zelf. Dit soort informatie helpt de overheid om afwegingen te maken bij het openbaar maken van informatie. Wij zijn benieuwd naar uw mening over deze afwegingen en uw eigen ervaringen met het gebruik van overheidsinformatie.

Vraag	Antwoord opties	Type	Verplicht
Ik heb er vertrouwen in dat de overheid probeert om alle informatie openbaar te maken die nodig is om de overheid goed te controleren	Zeer mee oneens Oneens Neutraal Eens Zeer mee eens	Stelling	Ja/Nee
Ik vind dat ambtenaren vrij moeten kunnen brainstormen over plannen, zonder dat zij zich er zorgen over hoeven te maken dat deze informatie ooit openbaar wordt gemaakt	Zeer mee oneens Oneens Neutraal Eens Zeer mee eens	Stelling	
Ik vind het belangrijk dat overheidsinformatie snel publiek/openbaar wordt gemaakt, ook als dit betekent dat de kwaliteit van de informatie minder zorgvuldig gewaarmerkt en getoetst is door de betreffende overheidsinstantie	Zeer mee oneens Oneens Neutraal Eens Zeer meer eens	Stelling	
Via welke bronnen komt u meestal in aanraking met overheidsinformatie?	Journaal Krant Nieuws apps Websites Sociale media Via via	Checkbox	
Maakt u wel eens gebruik van open overheidsinformatie?	Nooit Soms Regelmatig Vaak Continu	Radio table	
Waarvoor gebruikt u overheidsinformatie meestal?		Conditioneel, open	
Vanuit welke capaciteit maakt u gebruik van open overheidsinformatie?	Voor privégebruik Journalist Onderzoeker Data analist Ambtenaar/ bestuurder Advocaat Student Docent Anders...	Conditioneel, Checkbox	
Heeft u wel eens een Woo-verzoek ingediend bij een publieke organisatie?	Nog nooit Een enkele keer Regelmatig Vaak	Conditioneel, radio table	

Ik ontvang graag actief van de overheid data over mijn buurt	Zeer mee oneens Oneens Neutraal Eens Zeer meer eens	Stelling
Welke andere informatie die niet beschikbaar zijn wil jij openbaar hebben?		Open
Waarom		
Hoe belangrijk vindt u actieve openbaarmaking van overheid informatie?	Helemaal belangrijk Belangrijk Neutraal Onbelangrijk Helemaal onbelangrijk Zeg ik liever niet	Radio table
Waarom vindt u actieve openbaarmaking van overheid informatie belangrijk?	Omdat het mij kan helpen bij het maken van mijn keuzes Zodat ik de overheid kan controleren bij haar keuzes Open overheidsinformatie is belangrijk voor de werking van de democratie Anderen kunnen overheidsinformatie gebruiken voor het maken van hun keuzes Anderen kunnen dit gebruiken voor het controleren van de overheid Anders, namelijk	Checkbox, conditioneel

Vragen over uzelf

We hebben nog wat vragen over uzelf. Schrijf niet uw naam of e-mailadres op. Zo blijft onbekend welke antwoorden u hebt gegeven.

Vraag	Antwoord opties	Type	Verplicht
Wat is uw leeftijd?	Onder de 25 jaar 25 – 35 jaar 36 – 45 jaar 46 – 55 jaar 56 – 65 jaar Ouder dan 65 jaar	Radio	Ja
Opleidingsniveau			
Opleidingssector/ discipline			
Geslacht			
Wat doet u voornamelijk in het dagelijks leven?	•Middelbare scholier •MBO student •HBO/WO student		

	<ul style="list-style-type: none"> •Combinatie studie en parttimebaan •Parttime werkzaam in loondienst (< 35 uur) •Fulltime werkzaam in loondienst (≥35 uur) •Ondernemer (ZZP) •Ondernemer (met personeel in dienst) •Agrarisch ondernemer (zelfstandig of maatschap) •Huisvrouw of huisman •Werkzoekend •Vrijwilliger •VUT/Gepensioneerd •Anders •Zeg ik liever niet 		
Wat is de samenstelling van uw huishouden	<ul style="list-style-type: none"> •Ik Woon alleen •Ik Woon met een partner, zonder kinderen •We zijn een gezin met één ouder •We zijn een gezin met twee ouders •Iets anders, bijvoorbeeld een studentenwoning •Zeg ik liever niet 		
Provincie			
Hieronder staan meningen over dit onderzoek. Wat vindt u van deze meningen?	<ul style="list-style-type: none"> - Ik heb genoeg informatie gekregen om keuzes te maken. Ik weet zeker dat ik de goede keuzes heb gemaakt. - Dit onderzoek helpt mensen om meer te weten te komen over X. - "Iemand" zou dit soort onderzoeken vaker moeten doen. 	Stelling	Ja
	Helemaal mee eens, Mee eens, Neutraal, Niet mee eens, Helemaal niet mee eens, Weet ik niet		
In deze raadpleging hebben we het advies gevraagd aan burgers. We vragen ook advies aan experts. Welk advies vindt u het belangrijkste?	<ul style="list-style-type: none"> - "Iemand" moet het advies van burgers overnemen - Het advies van de burgers is belangrijker dan het advies van de experts. - Het advies van de burgers is even belangrijk als het advies van de experts. - Het advies van de experts is belangrijker dan het advies van de burgers. - "Iemand" moet het advies van experts overnemen. 	Rating	Ja
Welk rapportcijfer geeft u aan dit onderzoek?	[Cijfer 0-10]	Drop down	Ja
Wilt u nog wat kwijt over dit onderzoek?		Open	Nee

Annex G – Samenstelling van de steekproeven

	Populatie Nederland*	Representatieve steekproef (n= 1.854)	Open raadpleging (n=63)
Geslacht			
Man	49%	48%	53%
Vrouw	51%	52%	37%
Leeftijd			
18 tot 25 jaar	11%	8%	4%
25 tot 34 jaar	16%	19%	21%
35 tot 44 jaar	15%	15%	16%
45 tot 54 jaar	16%	15%	32%
55 tot 64 jaar	17%	19%	18%
65 en ouder	25%	24%	5%
Opleiding			
Praktisch geschoolden	30%	25%	4%
Middelbaar opgeleiden	47%	38%	4%
Theoretisch geschoolden	23%	36%	88%

Provincie	Populatie Nederland*	Representatieve steekproef (n= 1854)	Open raadpleging (n=63)
<i>Drenthe</i>	3%	3%	
<i>Flevoland</i>	2%	3%	
<i>Friesland</i>	4%	5%	3%
<i>Gelderland</i>	12%	13%	3%
<i>Groningen</i>	3%	3%	
<i>Limburg</i>	6%	7%	
<i>Noord-Brabant</i>	15%	15%	9%
<i>Noord-Holland</i>	17%	13%	25%
<i>Overijssel</i>	7%	8%	3%
<i>Utrecht</i>	8%	7%	6%
<i>Zeeland</i>	2%	3%	
<i>Zuid-Holland</i>	21%	21%	47%

Wat doet u in uw dagelijks leven?**Representatief panel****Open raadpleging**

Ik heb een volledige baan, 35 uur of meer	29%	41%
Ik ben met de VUT of met pensioen	20%	9%
Ik heb een deeltijdbaan, minder dan 35 uur	18%	9%
Iets anders	6%	
Ik doe het huishouden	5%	
Ik ben MBO student	4%	
Ik ben HBO/WO student	4%	
Ik ben ondernemer zonder personeel (ZZP)	4%	21%
Ik ben op zoek naar werk	3%	
Ik ben vrijwilliger	3%	
Ik ben middelbare scholier	2%	
Ik combineer studie met een parttime baan	1%	
Ik ben ondernemer met personeel in dienst	1%	12%

In welke branche werkt u?**Representatief panel****Open**

Gezondheidszorg en welzijn	17%	17%
Een andere branche	15%	16%
ICT	12%	11%
Justitie, veiligheid en openbaar bestuur	10%	10%
Techniek, productie en bouw	9%	9%
Onderwijs, cultuur en wetenschap	9%	10%
Transport en logistiek	9%	9%
Handel en dienstverlening	7%	8%
Toerisme, recreatie en horeca	4%	4%
Media en communicatie	2%	2%
Landbouw, natuur en visserij	2%	2%